

universitātes avīze

PIRMDIENA,
1999. GADA
20. DECEMBRIS

<http://www.lanet.lv/~luua>

No 6

DOMĀSIM KOPĀ

Kā būs tālāk?

As. prof. SKAIDRĪTE LASMANE, kura jau ilgstoši ir LU pasniedzēja, ir sabiedrībā ļoti zināma personība. Viņas domas lidojums pārsteidz ar savu skaidrību, konkrētību, sakārtotību. Šķiet, nav lietas šai pasaulē, kuru šī vitālā sieviete nevarētu izteikt.

Viņas prāts spējis aptvert trīs dimensijas – pagātni, tagadni un arī nākotni. Kaut gan pati profesore uzskata, ka laiks nav sadalīts vai sakārtots. Cilvēks nosaka ritmu. Kāda ir cilvēka loma un attiecības ar apkārtni?

Tuvojoties gadumijai, lūdzām S. Lasmani skaidrot šo pārmaiņu laiku, svētkus un to gaidīšanu. Un to, kas būs tālāk.

- Vai jūs varētu dalīties domās par 2000. gadu un zināmā mērā aiztāžu ap to?

- Kaut ko gaidīt, gaidīt atsevišķi vai kopā ar citiem - tas ir tik cilvēci. Cilvēks ir būtne, kas gaida. Viņam nepieciešams gaidu stāvoklis. Aiztāža? Pastāv izvēles iespēja - iesaistīties vai ne, nedomājot pakļauties un soļot vai nesojot reklāmas marša ritmā.

- Vai gaidas var saistīt arī ar cerībām?

- Cerības ir kāda maza gaidīšanas piedeva - cerības uz vēlāmā piepildījumu un nevēlamā garām iešanu. Gaida taču arī to, ko negrib, gaida, lai tas nenotiek, un cer, ka nenotiks. Negaidīšana arī iznāk tā pati gaidīšana.

Svētki ir gaidīšanas priekš, neizstājama, jauka pieredze, ja tai bez aizdomām ļauj un ja nekā neaptumšo gaidīšanas prieku. Kāpēc pašam laimāt prieku, bremsēt, ja to var izmantot dzīves dažādībai? Cik pragmatiski skan, vai ne?

Laiks ir vienaldzīgs un bezkrāsains. Tas nemanāmi rit, šalc vai šņāc, kā teiktu Rainis savās "gadsimtena nakts domās". Tā plūsma nav ne sadalīta, ne sakārtota. Cilvēks pats sadala skaitļos vienaldzīgo laika ritējumu. Sakārtotībai ir savs ritms - spēcīgāki un vājāki piesitieni. Gadumijās ritma izjūta pastiprinās, par tūkstošgadēm nemaz nerunājot. Ne jau katram lemts piedzīvot tik liela laika nogriežņa maiņu. Tā jau arī nepieredzēta izdevība, kas ļauta mums, dzīvājiem, tiem, kuri tieši tagad ir dzīvi. Izredzētība? Vai par to nav jāpriecājas?

Laika apzināšanās - gadu skaitīšana kā apzināšanās veids ir nepieciešama ne tikai vēstures grāmatām un notikumu reģistriem, bet arī tāpēc, lai cilvēks neaizmirstu, ka viņa laiks plūst tikai īsu brītiņu, ka tas nav bezgalīgs. Kādas banālas patiesības, bet tās ir atgādināmas sev, un tas tik svarīgi. Kas gan salīdzinājuma ar mūžību ir mūsu 70, 80 vai dažiem mazliet vairāk gadu - dzīvojamais laiks. Un ja to aizmirst? Ja nedzīvo intensīvi, dažādi, spilgti? Laiks garām aizšalcis. Varēja taču savādāk? Ja zinātu, ka viss tik ātri beigsies. Laiks, tāpat kā nauda, ir jāskaita. Un skopam jābūt, jo visi vienlīdz nabagi laika priekšā. Šajā ziņā esam vienlīdzīgi nekā mūsu sociālajā dzīvē.

Liktenīgais ierobežojums iedvēš ziņkāri, gribas apskatīties, kas aiz tā mūsu laika, kā izskatīsies mums nedzīvojamajā laiktelpā. Tāpēc jau pastāv zīlēšanas, buršanas, pareģošanas un pravieši - vesels apkalpojošais personāls.

- Kādas, jūsuprāt, būs pārmaiņas?

- Pravietīm būt ir bistami, jo pravietojumi ne vienmēr piepildās. Kaut gan viss ir atkarīgs no tā, cik tie noteikti vai dziļdomīgi nenoteikti. Pēdējie tad skaidrojami pēc sirds patikas un vajadzības. Pravietīm jābūt profesionālim savā jomā kā Kristus praviešiem vai Nostradamusam. Marksa pravietojumi, piemēram, bija pārāk noteikti, tāpēc tie nepiepildījās.

Nepravietojot domāju par nenovēršamām pārmaiņām. Par tūkstošgadi grūti spriest. Tur būs tik daudz nepieredzēta, pašlaik tam visam noteikti nav apzīmējumu, jo pats vārdā nosaucamais ir iedīgli vai nav pat sācies. Būs darbs sociologiem, intelektuāļiem, lai dotu vārdus jaunām norisēm. Ja runa ir par simtgadi, domāju, ka pārmaiņas būs būtiskas, lielas, radikālas.

Pirmkārt, atklāsies moderno komunikatīvo tehnoloģiju sekas - turpinās mainīties cilvēku savstarpējās attiecības. Būs mazāk tiešu, cilvēcisku, ķermenisku kontaktu, būs vairāk saskares ar datoru, televizora virsmu vai kādu bezvārda izgudrojumu nekā ar dzīvu cilvēku. Tālāk var tikai jautāt par to, kā un vai šos kontaktus mazināt.

Domājiet gaišas domas, lai tās piepildās!
Ilze

Sāciet jaunu dzīvi (tie, kas to vēl nav izdarījuši)! Visu ciparu nomaimīšanās gadaskaitlī tam ir labs iemesls
Toms

Esiet iecietīgāki viens pret otru un pasmaidiet arī par kļūdām un neveiksmēm! Vēl visiem labu veselību!
Ieva

Lai jums visiem laime, prieks un smaids uz lūpām, laimības un apsveikumu - laimīgi!
Mareks

Iededziet gaišumu savās sirdīs!
Lai jums veicas!
Linda

4. novembrī Latvijas valsts aizsardzības fonda "Laiplēsis" valde ar Latvijas valsts augstākās apbalvojumu - Goda zīmi - apbalvoja.

LU rektoru JURI ZAKI par noteiktu pozīciju cīņā par Latvijas neatkarību un demokrātisko principu īstenošanu augstākās izglītības un augstskolas reorganizācijas procesā;

LU Bioloģijas fakultātes dekanu ENDRIKI MUIZNIĒKU par izciliem panākumiem zinātnē un studiju darba organizēšanā Latvijas Universitātē un LU Bioloģijas fakultātē;

LU Juristikas fakultātes katedras vadītāju EDGARU MELKISI par ilgāgu un produktīvu darbu LU un demokrātijas principu ieviešanā LU pamatdokumentos;

LU Vēstures un filozofijas fakultātes katedras vadītāju JURI ROZĒNVALDI par aktīvu darbību Tautas frontē un radošu pieeju akadēmiskajam darbam;

LR Satversmes tiesību priekšsēdētāja vā. AIVARU ENDZINI par noteiktu pozīciju cīņā par Latvijas neatkarību un darbu LR Satversmes tiesībā.

Dr. h. fiz. O. Lielāusim - LZA Lielā medaļa

26. novembrī tika piešķirta LZA Lielā medaļa Dr. h. fiz. OĻGERTAM LIELĀUSIM (LU Fizikas institūts). Pēc medaļas pasniegšanas tika laimēta akadēmiskā lekcija "Par mūsdienu fiziku Latvijā".

Vēgoda vakarā turiet visu pa rokai, jonez' kas var notikties!
Guntars

Priecājieties un izbaudiet ikvienu mirkli ko dzīvojat!
Māra

Īstu veselību, īstu prieku, īstus panākumus un īstu studēšanu īstajā jaunajā tūkstošgadē!
Zane

"UA" saka lielu paldies, novēl daudz radošu panākumu un laimīgu aktivākajām lasītājām: Anitai Kovaljevskai no juristiem, Intai Veidei - topošajai pedagogei, Andželai Pankovai - komunikāciju zinātnes studentei un protams, čaklajām ārstu autorēm Zanei Strodei no pedagogiem un Lindai Kalniņai no filologiem, kā arī idejām bagātajam Oļegam Dzenītim no ķimikiem.

Veiksmi un laimi!

Augsti godātajam prof. Jurim Zaķa kungam, Latvijas Universitātes rektoram

Augsti godātais rektora kungs, godinot Latvijas valsts svētkus un svinot Latvijas valsts proklamēšanas 81. gadadienu, sūtām Latvijas tautai un jums personīgi vissirsnīgākos sveicienus.

Augstu vērtējam ar jūsu valsts saistītos kultūras un ekonomiskos pasākumus, kuri šogad notikuši mūsu galvaspilsētā Prāgā, un esam pārliecināti, ka, stiprinot mūsu mākslinieku un uzņēmēju sakarus, padziļināsīm mūsu tautu draudzību un veicināsīm mūsu kopīgo ceļu uz Eiropas Savienību.

Dziļā cieņa,

Česko-Lotyšsji Společnost Praha
Doc. PhDr. JIRŽI T. KOTÁLIKS,
Mākslas akadēmijas rektors
Prof. Ing. PETR ZUNA, CSc.,
Čehijas Tehniskās augstskolas rektors
VLADISLAVS PAVLIKS,
biedrības priekšsēdētājs

JAUNUMI

Jauna tradīcija

Filoloģijas fakultātē sāka jauna tradīcija – 1999. gada 13. decembrī notika Ekumeniskais dievkalpojums. To vadīja Viņa ekselence Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas Rīgas un Latvijas arhibīskaps Jānis Vanags, Viņa ekselence Romas katoļu Baznīcas Latvijas metropolīts arhibīskaps Jānis Pujats, Viņa eminence Rīgas un visas Lat-

vijas pareizticīgo Baznīcas arhibīskaps Aleksandrs.

Dievkalpojuma laikā notika Latvijas Universitātes Filoloģijas un Svešvalodu fakultāšu ēkas iesvētīšana.

Svētbrīdis lai ir sākums sava, Universitātes un Latvijas garīguma stiprināšanā! – tā vēl fakultātes vadība.

LU mediķiem jaunas mājas

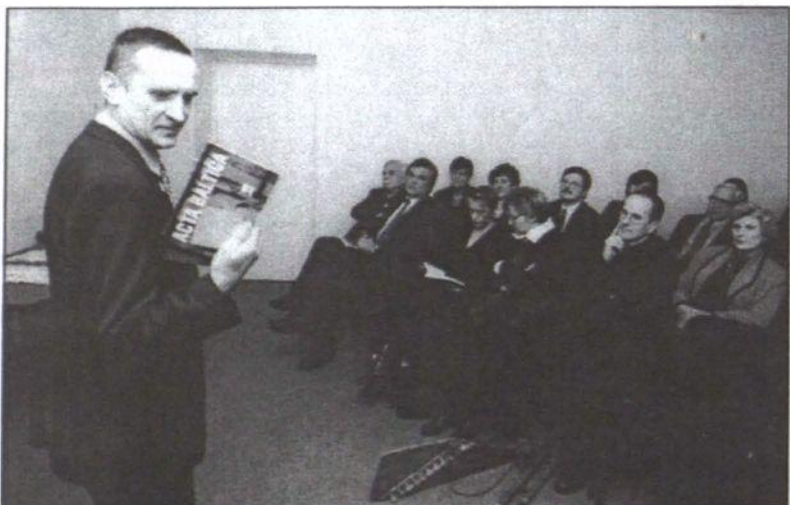
25. novembrī LU Medicīnas fakultātes mācībspēki un dekanāta darbinieki kopā ar savu dekanu profesoru Uldi Vikmani bija ieradušies Šarlotes ielā 1a svētku noskaņā. Tieši plkst. 12.00 profesors U. Vikmanis svinīgi atklāja jaunās fakultātes dekanāta telpas. Kā teica profesors savā īsajā uzrunā: "Fakultāte atgriežas savās vēsturiskajās mājās. Visai drīz tiks atklāts arī mācību korpus Rīgas Atrās palīdzības 1. pilsētas slimnīcā. Tad līdzās teorētiskajam korpusam atradīsies klīnisko prakšu vietas, kur paredzams studentiem mācīt iekšējās slimības, ķirurģiju, nervu slimības un vēl citas klīniskas disciplīnas." Svinīgajā lentes pārgriešanā pie-

dalījās un laba vēlējumu teica LU rektors profesors J. Zaķis, Rīgas 1. Atrās palīdzības slimnīcas galvenais ārsts J. Ozols, telpu līdzšinējais saimnieks, SIA "Amerilat" direktors J. Svarčbergs, Rīgas novada Slimokases direktors A. Glāzītis, Rīgas pilsētas Veselības departamenta direktors V. Nagobads.

Visi kā viens atzina, ka telpas ir ļoti mājīgas un pietiekami plašas un ka tajās valda patīkama aura. Tas viss vedina drīz uzsākt auglīgu radošu darbu un gaidīt studentus jaunajā dekanātā.

I. REINHOLDE,
LU Medicīnas fakultātes
Studiju padomniece

Veras gadagrāmata "Acta Baltica"

Kauņā izdotās gadagrāmata "ACTA BALTICA" atvēršanas svētkos LU Filoloģijas fakultātē 13. decembrī. Izdevumā lasāmi dažādu autoru raksti latviešu, lietuviešu, angļu valodā par valodniecību, literatūras zinātņi, etnoloģiju, mākslas zinātņi, socioloģiju un vēsturi. Priekšplānā – "ACTA BALTICA" galvenais redaktors – Alvids Butkus no Lietuvas.

LU Arodkomitejas un LZA Arodorganizāciju padomes atklātā vēstule

(publicējam fragmentu)

LR Valsts prezidentei,
LR Saeimas priekšsēdētājam,
LR Ministru prezidentam,
LR Izglītības un zinātnes ministrei,

LR labklājības ministram,
LIZDA padomes priekšsēdētājam.
Par augstskolu un zinātnisko iestāžu darbinieku tiesībām saņemt normālu darba algu un pensiju pilnā apmērā

Latvijas valsts galvenā bagātība ir cilvēki, liela vērtība ir augsti izglītotiem un kvalificētiem darbiniekiem – pedagogiem un zinātniekiem – intelektuālajam potenciālam. Latvijas Universitātes mācībspēki audzina Latvijas nākotnei ziņoņus, darbīgus, darbaspēka tirgū konkurēt spējīgus speciālistus. Latvijas zinātnieki, kuru skaits jau sarucis līdz kritiskajam līmenim valstī, vēl strādā pasaules zinātnes

līmenī, Latvijas skolēni starptautiskajās olimpiādēs regulāri ieņem godalgotās vietas. Skola un zinātne vienmēr ir balstījusies uz tādiem cilvēkiem, kas par savu labumu nedomā, bet strādā idejas vārdā. Par to liecina Latvijas zinātnieku un pedagogu zemā darba samaksa, kas ir tuvu iztikas minimumam: vidējā alga zinātniskajos institūtos ir Ls 84 – 94 (1998. g.), valstī – virs Ls 140. Vidējā algas likme augstskolas asistentam ir Ls 75, lektoram – Ls 94,50, docentam – Ls 117, asociētam profesoram – Ls 141, valsts profesoram alga ir Ls 350.

1999. gada 18. maija MK Noteikumi nr. 183 paredzēja algu paaugstinājumu ar š. g. 1. augustu par 19%, taču finansējums izdalīts netika un nav zināms, vai tas ir paredzēts arī 2000. gada budžetā.

Cerot uz Jūsu izpratni Latvijas intelektuālā un garīgā uzplaukuma

veicināšanā, 2500 biedru arodorganizāciju vārdā –

S. SKOLETE,
LU Arodkomitejas
priekšsēdētāja
A. ZILAUČS,
LZA Arodorganizāciju
padomes priekšsēdētājs

Seko 20 paraksti

Latvijas Universitātes Arodkomitejai
Latvijas Zinātņu akadēmijas Arodorganizāciju padomei

Izglītības un zinātnes ministrija piekrīt Jūsu viedoklim, ka darba samaksa, kāda pašreiz ir augstskolu pedagogiskajam personālam, ir zema un neatbilst ne padarītajam darbam, ne arī šo cilvēku profesionālajai kvalifikācijai.

Ministru kabineta 1999. gada 18. maija noteikumi nr. 183 "Grozījumi Ministru kabineta 1996. gada 10. septembra noteikumos nr. 351 "Noteikumi par darba samaksas sistēmu atsevišķu no budžeta fi-

nansējamo iestāžu darbiniekiem" noteica algu pieaugumu par 19% jau no š. g. augusta, tomēr tikai esošā budžeta ietvaros.

Lai sakārtotu Latvijas augstskolu pedagogu darba samaksu atbilstoši minētajiem noteikumiem, Izglītības un zinātnes ministrija ir iesniegusi Finanšu ministrijai (Izglītības un zinātnes ministrijas 13.08.1999. vēstule nr. 1-10-849) pieprasījumu 2000. gada valsts budžetā šim mērķim paredzēt finan-

sējumu 1,8 miljonu latu apmērā. Šāds priekšlikums ir iesniegts arī Saeimas Budžeta un finansu (nodokļu) komisijai (Izglītības un zinātnes ministrijas 03.11.1999. vēstule nr. 1-2-92) likumprojekta "Par valsts budžetu 2000. gadam" 2. lasījumam.

Latvijas Republikas izglītības
un zinātnes ministre
S. GOLDE

***

Labklājības ministrija iepazīs ar Latvijas Zinātņu Akadēmijas arodorganizāciju padomes un Latvijas Universitātes Arodkomitejas atklāto vēstuli jautājumā par darba algu pedagogiskajiem darbiniekiem un grozījumiem pensiju likumā.

Ministru kabineta 1995. gada 14. marta noteikumos Nr. 51 noteiktas augstāko mācību iestāžu pedagogisko darbinieku (asistentu, dekanu, docentu, katedras vadītāju, lektoru, prodekanu, profesoru, prorektoru, asociēto profesoru un rektoru) algas likmes, kuras ir pielīdzinātas no budžeta finansējamo iestāžu darbinieku 8. – 11. amata kvalifikācijas kategorijas minimālajai algu likmei (Ministru kabineta 1996. gada 10. septembra noteikumi Nr.

351 "Noteikumi par darba samaksas sistēmu atsevišķu no budžeta finansējamo iestāžu darbiniekiem"). Saskaņā ar Ministru kabineta 1999. gada 18. maija noteikumiem Nr. 183 "Grozījumi Ministru kabineta 1996. gada 10. septembra noteikumos Nr. 351 "Noteikumi par darba samaksas sistēmu atsevišķu no budžeta finansējamo iestāžu darbiniekiem" mēneša amatalgas (algas likmes) ir palielinājušās (uz papīra, jo finansējums netika iedots. – Redakcijas piezīme.) par 19%, tāpat arī augstākajās mācību iestādēs pedagogisko darbinieku algas likmēm ir jāpalielinās, un tās nevar būt mazākas par:

asistentam – Ls 79;
lektoram – Ls 100;

docentam – Ls 125;
dekanam – Ls 154;
asociētajam profesoram – Ls 154;
profesoram – Ls 420.

Bez tam, analizējot statistikas datus, var secināt, ka mēneša vidējā darba samaksa Izglītības nozarē valsts sektorā 1999. gada II ceturksnī, salīdzinot ar I ceturksnī, ir pieaugusi par 4,8%, III ceturksnī, salīdzinot par II ceturksnī – pieaugusi par 2,6% un 1999. gada deviņos mēnešos, salīdzinot ar 1998. gada deviņiem mēnešiem – pieaugusi par 13,3%

Latvijas Republikas
labklājības
ministrs **R. JŪRDŽS**
(Publicējam saisināti)

Vēlreiz par LU un LMA reorganizācijas gaitu

LU ir gatava reorganizēties atbilstoši Eiropas universitāšu standartiem, tāpēc kopumā atbalsta valdības iniciatīvu par Latvijas Medicīnas akadēmijas (LMA) pievienošanu; ar piebildi, ka naudu šim nolūkam būs jāmeklē valdībai.

Par šādu nostāju 29. novembra sēdē vienotās LU Senāts, kaut gan izskanēja arī bažas, ka nav itas skaidrības par to, kā šai reorganizācijai jānotiek. Pagaidām ir zināms tikai tas, ka tiks veidotas piecas lielas fakultātes. Tās būs Sociālo zinātņu, Humanitāro zinātņu, Dabas zinātņu un matemātikas, Pedagoģijas un izglītības zinātņu, kā arī Medicīnas, farmācijas un veselības zinātņu fakultāte. Medicīnas fakultāte, iespējams, saņems juridiskas personas statusu.

Pilnīgi citās domās par gaidāmo reorganizāciju ir LMA un tās rektors Jānis Vētra, kurš bija aicināts pieda-

lītis minētajā sēdē. Viņš senatoriem paziņoja, ka LMA Senāts nolēmis lūgt valdību apturēt abu augstskolu apvienošanu. Viņaprāt, LU un LMA ir tik atšķirīgas sistēmas – gan pēc studiju organizācijas principa, gan menedžmenta līmeņa, ka to apvienošana praktiski nozīmē LMA likvidēšanu. – Pirms valdības rīkojums tiek akceptēts, tai būtu jāsniedz daudz nopietnākus argumentus, kas pamato augstskolu reorganizāciju – sacīja J. Vētra.

Savukārt LU Stratēģiskās komisijas priekšsēdētāja Maija Kūle paziņoja, ka LMA Senāta viedoklis LU Senātam var būt interesants, bet ne saistošs.

Studentu Padomes pārstāvji ierosināja pieprasīt valdībai pierādījumu, ka reformējot augstskolas, celsies izglītības kvalitāte, taču viņu priekšlikums Senāta atbalstu neguva.

Diskusijas noslēgumā LU Senāts

pieņēma lēmumu veidot īpašu komisiju LU attīstības programmas detalizētai izstrādei ar mērķi celt LU izglītības konkurētspēju un sagatavot absolventus brīvai darbaspēka kustībai Eiropas Savienībā.

Savā atzinumā par sagatavoto reorganizācijas programmu Senāts izteica virkni priekšlikumu, kas precizē LU pārstrukturēšanas un LMA pievienošanas kārtību. Senāts uzskatīja, ka pirms LMA pievienošanas ir jāpabeidz krimināllietas par LMA finansiālajiem pārkāpumiem, jo LU negribot pārņemt svešus grēkus. Turklāt ir jānovērš LU un LMA pakļautība dažādām ministrijām. Pēc Senāta atzinuma, reorganizācijas programmu LMA studentiem jāparedz iespēja turpināt studijas jau uzsāktajās vai LU atbilstošajās studiju programmās.

Sēdē piedalījies –
DAINA KALNA

DOMĀSIM KOPĀ

Kā būs tālāk?

◀ 1. lpp.

Skaidrite Lasmane

Skaidrs, ka tas radikāli mainīs līdzšinējo attiecību paradigmu. Kā? Būs vairāk vientulības? Būs mazāk konfliktu?

Kā zināms, kur kontakti, tur konflikti. Zudis tradicionālās vērtības, kas balstījušas attiecības priekš par redzēšanos, iejūtība, sirsnīgums?

Otrkārt, mainīsies vai, precīzāk, turpinās mainīties cilvēka attiecības ar dabu. Iespējams, kontakti ar dabu būs aristokrātiska vērtība, dārga izprieca un piedzīvojums, ja daba neizspēlēs kādu kārti vai, kas maz ticams, cilvēks saprātīgi pierims atbrīvoties no dabas un dabiskuma. Vienmēr jau vajag to, kā nav. Jo vairāk mākslīgā, jo vairāk vēlmes pēc dabiskuma. Tā tas Ruso

laikā - XVIII gadsimtā, tā tagad. Jo vairāk reklāmu un lietu skaistuma, jo pieaug vajadzība piedzīvot riebumu, pretīgumu, kas dabisks, un māksla piedāvā šo iztrūkstošo pieredzi.

Treškārt, pieaugs baudu iespējas, pateicoties labklājībai, brīvajam laikam un izvēlei. Redzam, kā mainās mīlestības, seksa un erotikas attiecības mūsdienās, kad reprodktīvā darbība nav atstāta vien dabas ziņā, kad to vada cilvēka izvēle. Protams, bērnu un to mīluma mazāk, toties baudu vairāk. Mainīsies darba laiks, iespējams, tas nebūs tik regulārs un intensīvs. Arī tas radīs baudu iespējas - vienatnē, divatnē, grupās. Radīsies daudzi sociāli sarežģījumi, baudu sekas, jo baudu kontrole diez vai ir un būs iespējama. Būs nosacījumi, lai dzīvotu laimīgāk (tradicionālajā "laimīgāk" izpratnē, protams), taču, vai cilvēki pratīs būt laimīgāki? Būs daudzas jaunas baudas, šobrīd nepazīstamas, iespējams, ar Visu saistītas.

Ceturtkārt, pavirzīsies uz priekšu Visuma pētišana. Kontakti ar Visu paplašināsies. Es nedomāju mistiskās, šizofrēniskās spējas, bet zinātnes iespēju noteiktos sakarus. Stīvens Veinbergs taču meklē Visuma formulu. Un ja nu izdodas, tad pasaules aina atkal radikāli mainās. Zeme, iespējams, pārvērtīsies par Visuma provinci, nevis centru, kā kādreiz to uztvēra un kā tagad šo tvērumu ekscentrē. Bet varbūt būs pavisam citādi.

- Kā būs ar naidu un sāpēm?

Kur nu bez naida pieredzes! Naidis un sāpes, tāpat kā liktenis, ir būtiska un pirmatnēja cilvēku pieredzes daļa. Liberālisms Eiropas cilvēku gan radina pie iecietības un otra citādības atziņas, pie dialoga ceļā rasta konflikta vājinājuma. Viegla izdzīvošana un mazāk apdraudēta (kas zina?) dzīve it kā naidu mazina. Bet kā skaidrojams Sietlas ekscess - labklājīgu, labi gērbtu, izglītotu, pārtikušu cilvēku dusmu izvirdums? Dabiskā dusmu pieredze acimredzot pastāvēs. Iespējams, pārvērtīsies, bet pastāvēs. Un lauzīsies uz āru kā 60. gadu beigās, kā Sietlā un vēl un vēl. Pirmatnējs, spontāns naida un postīšanas priekš. Baismīgs, nekontrolēts otra nogalināšanas priekš, ja to par prieku var saukt, par ko ziņo no pasaules Amerikas, Japānas, Lielbritānijas utt. Un baismās, stihiskās dzīvības atņemšanas sāpes, neizsakāmās neaptaisnas zaudējuma sāpes, kas mātēm, tēviem, tuvuajiem. Vai nu tās būs viegās sāpes. Nāvi, iespējams, var atlikt, bet vai to var atcelt pavisam? Dabas kārtība tomēr ir tik loģiska. Kur nāve, tur Freida pierādītā agresivitāte, tur sāpes.

Vai cilvēks paliek racionāls?

Racionālā jēdziens tik dažādi skaidrojams. Filozofija jāsauc patīgā. Aristotelis, atzīdams racionālo dvēseles daļu, neļāva aizmirst otro, nesaprātīgo, dzīvniecisko, un savu aristokrātisko tikumu mācību rakstīja tiem, kuri spēj šīs daļas

līdzsvarot. Kants saprātu izvēlējās par savas tikumiskās domāšanas stiprās pils pamatu, cerēdams uz to, ka cilvēks var tapt pieaudzis, taču nāca Niče, Freids ar neapzinātā ideju, un šis neapzinātās jeb zemapziņas dzīves kontekstā Fuko apšaubīja iespēju cilvēkam tapt pieaugušam. Mūsu pašu Roberts Mūks, sekojot Jungam, aizstāv dvēseles mistiku pret racionālisma varmācību. Racionālisms, ja tas nenomāc mākslā, tikumībā tik nepieciešamo iztēli, protams, ir vērtība. Bet ne vienīgā.

Mēs visu laiku runājam par to, kas būs ne mazāk svarīgs jautājums: par to, kas paliks. Kāpēc Niče par savu nozīmīgāko ideju atzina mūžīgās atgriešanās domu? Ko nozīmē mūžīgā atgriešanās un pie kā? Domājams, pie vitālas, dabiskas, patīkamas un produktīvas dzīves. Kad cilvēks pagurs (vai pagurs?), faustisko pārmaiņu nogurdināts, viņš sāks nodarboties ar arheoloģiju, lai uzraktu bijušās pieredzes laukus. Un, iespējams, atgriezīsies pie tās, tikai mūsdienu tehnoloģiju kontekstā.

- Ko jūs gribētu novēlēt studentiem?

- Neuztraucieties par to, kā, iespējams, nemaz nav. Jautri, vitāli sagaidīt tūkstošgadi, kurā savu laicīgu jauts pabūt klāt. Apzinoties to, ļauties refleksīvai iztēlei, kā dzīvot šo īso atvēlēto laiku. Un darīt visu, lai dzīvotu par prieku sev un citiem.

LINDA KALNIŅA

Laiks izdomāt domu

LU Zinātņu daļas vadītāja Dr. biol. DACE GERTNERE, šķiet, ir ļoti laipna, atsaucīga, sirsnīga un jauka sieviete, pašreizējā gan ģimenē, gan darbā. Viņa ir viena no tām sievietēm, kura ir spējusi apvienot rūpes par savu ģimeni un veiksmīgu karjeru. Sarunas gaitā viņa dalījās arī savos iespaidos par neseno braucieni uz Skandināvijas valstīm.

- Pastāstiet par sava brauciena mērķiem.

- Es biju uz diviem pasākumiem. Viens bija Eiropas galvaspilsētu universitāšu asambleja, tā sauktā UNICA. Mūs uzaicināja Stokholmas universitāte, kur arī pasākums notika. Mēs, LU pārstāvji, bijām uzaicināti, lai paskatītos, kā šī asambleja darbojas un kas tā ir. Tajā bija pārstāvētas visas Eiropas galvaspilsētas un visas universitātes, kas ir šajās galvaspilsētās. Pagaidām Baltijas valstis vēl nav iesaistījušās asamblejā, nebija arī Čehijas Kārļa universitāte. Es ieguvu informāciju par asambleju, un tagad būtu jālemj, vai mēs tajā piedalīsimies vai ne. Droši vien daļa būtu vērtīga, jo mēs veidojam kon-

taktus ar citām universitātēm, saprotam, ko viņi tur dara, ko nedara, kādas ir problēmas. Ir vienmēr patīkami kontaktēties un saprast, kur tad mēs īsti atrodamies un kas būtu vēl jādara.

Otra konference, kurā pārstāvēju Latviju, bija Eiropas Kopienas seminārs "Sieviete zinātnē". Eiropas asambleja 2001. gadā gatavojas izskatīt šo jautājumu - sieviete zinātnē, un tagad visām valstīm ir jāsaprot ziņojums Eiropas asamblejai - kā tad īsti ir ar sievietēm. Šim mērķim no Briseles tiek izdalīts finansējums. Līdzīgas sanāksmes vēl būs nākamgad. Eiropas un ASV sievietes ir ļoti satraukušas par to, ka viņas tiek diskriminētas attiecībā uz iespējām ieņemt vadošos amatus.

- Kā jums šķiet, kā ir Latvijā?

- Droši vien, statistikas dati rādīs to pašu - mums (LU - L.K.) sievietes augstajos posteņos, proti, pilna laika profesores, konsilijos, padomēs, Senātā ir mazāk nekā vīrieši. Kaut arī jebkurā specialitātē studijas kā bakalauri un maģistri būtībā beidz puīši un meitenes attiecībā 50 : 50. Pēc tam situācija mainās, un Rietumu sievietes to uzskata par diskrimināciju. Ja tas tiešām tā ir, kā asamblejā teica kāda zviedru zinātniece - ka sievietēm, kuras ir tikpat kompetentas kā vīrieši, atsaka kādu posteni, tas tiešām ir ļoti skumji. Mūsu Universitātē šādu diskrimināciju neesmu redzējusi.

Domāju, ka te ir cita problēma - sievietei ir citas prioritātes, ne tikai karjera. Laikam ir jāskatās citā rakursā - kāpēc sieviete tur nav un vai viņa vēlas tur būt, vai sieviete tiecas pēc augstiem amatiem. Svarīgi, lai cilvēks būtu līdzsvarā. Sieviete mātes instinkts, ģimenes rūpes ir bioloģija, nevis vairs sociāls moments. Tā ir hormonu sistēma, kas nostrādā, kad mums piedzimst bērns. Protams, ir sievietes, kuras

var audzināt bērnus un veidot karjeru, kāpēc ne? Bet vai vairumam sieviešu karjera ir tik nozīmīga?

Sievietēm prioritāti vajadzētu dot citur - lēmējinstīcijās, kur tiek pieņemti lēmumi. Tad ir svarīga otras cilvēces puses klātesamība. Vīrieši mēdz pieņemt vienpusīgus lēmumus.

- Vai sajūtāt gadumijas elpu ārpus Latvijas?

- Brauciena laikā bija iespēja pastaigāties pa Stokholmu. Protams, pilsēta ir izgreznota, ir vitnes un svečītes. Man ļoti patika, ka pie mājām deg svečītes jau no Adventes. Arī uz palodzēm. Tas ir ļoti mīļi un veido svētku sajūtu. Turzniecības centri ir spoži un lepmi izdekorēti. Bet šķiet, ka tā notiek katrā Adventes laikā, nedomāju, ka būtu īpaša atšķirība pret Millennium.

- Kā jūs jūtaties šajā svētku laikā?

- Man vienmēr ir bijis tāds dīvains sapnis - ieraudzīt izplaukstat lapas un mierīgi sagaidīt Ziemassvētkus. Bet man nekad tas neizdodas.

Esmu bioloģe, dārzniecība ir mana kaislība. Mirklis, kad plaukst lapas, kad mazās lapiņas sāk veidoties, ir fantastisks. Bet man pavasarī parasti jāpaspēj tik daudz, ka tikai pamānu - jā, viss ir zaļš. Tāpat ar Ziemassvētkiem. Man ir tik daudz darba, ka neatliek laika sagatavoties un izbaudīt mirkli pirms svētkiem.

- Ja nav noslēpums, kā jūs sviņšiet svētkus?

Ziemassvētkos es noteikti braukšu uz laukiem - tā jau ir ģimenes tradīcija no senseiem laikiem. Mana ģimene un brāļa ģimene - meitas, znoti un visi, visi - savācāmies kopā pie vecāmmamas. Dedzinām eglīti, reizēm ejam ķekatās uz kaimiņmājām, kādreiz nāca arī Salvecis. Jaunā gadā katrs izklīst, kur nu sirdij tuvāk. Mēs ar vīru parasti esam mājās un izbaudām mieru, kad

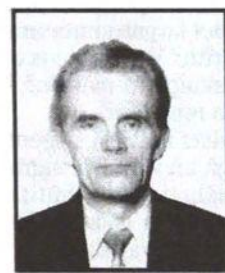
mums ne par ko nav jāsatraucas.

- Kādi, jūsuprāt, būs cilvēki nākošajā tūkstošgadē?

- Ļoti gribētu, lai cilvēki būtu līdzsvaroti ar sevi un apkārtnējo pasauli. Nemiers jau droši vien dzen progresu, mūžīgā tiekšanās uz priekšu. Bet mēs esam palikuši pavirši nepārtrauktā trauksmē un skriešanās kaut kur. Kur mēs skrienam?! Varbūt vajadzētu aiziet tepat uz upmalu un pasēdēt, paskatīties, kā ūdens vizuļo, un padomāt par savu vietu pasaulē. Pēdējā laikā arī no citiem esmu dzirdējusi šo domu - jābeidz vienreiz skriet pa pasauli, jāpasež un jāpadomā, kas es īsti esmu un kāpēc.

Attiecībā ar dabu mēs jau tagad nedaudz sākam saprast, ka esam dabas sastāvdaļa, ka jā rūpējas par dabu. Cenšamies mazāk lietot ķīmikālijas.

Nedomāju, ka būs pasaules gals. Evolūcija turpinās, viss ir līdzsvarā - ir slikti, tad atkal labi. Es esmu optimiste.

Docents Aivars Šimanovskis
05.07.1935. - 29.11.1999.

Aivars bija godīgs pret visiem, izņemot sevi...

Aivars bija ļoti smalkjūtīgs un pret pāridarītājiem nereti "bibeliski" pagrieza "otru vaigu"

- Kādas ir lielākās vērtības jūsu dzīvē?

- Šis patš līdzsvars. Man vienmēr ir bijusi vajadzība audzināt savas meitas, būt ar viņām kontaktā, saprast, kas ar viņām notiek, palīdzēt tikt galā ar problēmām. Bet nekad nav bijis vienaldzīgs arī mans darbs. Visbrīnīgāk, ja cilvēks var būt apmierināts ar to, ko dara. Man svarīgs ir darbs, kas patīk, un saskaņa ar tuviem cilvēkiem.

- Ko jūs novēlētu LU studentiem, pasniedzējiem, darbiniekiem, sagaidot 2000. gadu?

- Vairāk laika pasēdēt un padomāt - par sevi, par apkārtni! Man šķiet, ka viena no lielākajām problēmām ir tā, ka mums nav laika izdomāt domu. Mēs mēdzam otram mesties virsū ar pusizdomātu domu, vēlāk atpompamies - es jau patiešībā tā nedomāju. Novēlu, lai būtu iespēja būt līdzsvarā ar sevi un apkārtnējo pasauli!

LINDA KALNIŅA

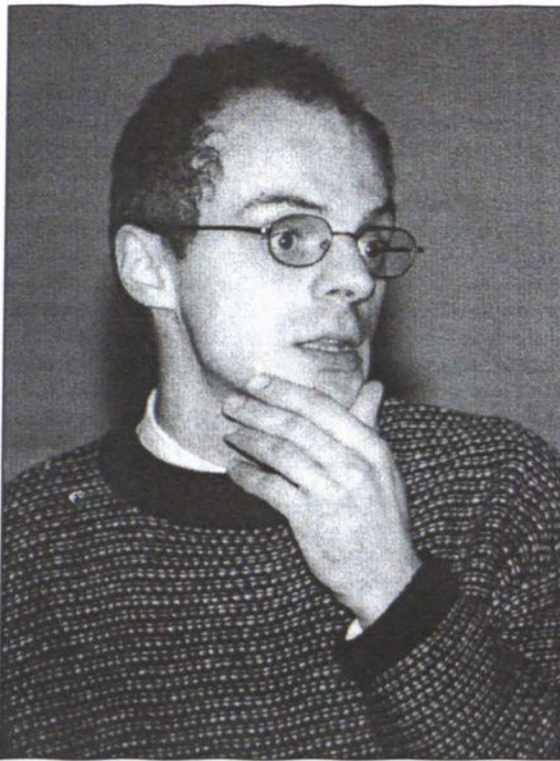
Mēs pierādām domāt, ka trauslajā kolēģi mājā milzu iekšējs spēks, bet vēl, pārāk vēl pamanījām, ka Aivars ir palicis viens un aci pret aci ar Lielo Nenovēršamo, varbūt bez šoreiz tik nepieciešamās pleca sajūtas.

Tu aizgāji... Bet paliks Tavš galds, Tavas grāmatas un atmiņas par rokām ar zīmuli un brillēm, par rokām, kam vienmēr pietika laika aizšķirt līdz galam ikvienu nolikumu, studiju programmu vai dzīvesstāstu.

Paliks atmiņas par sīksto stāvu, ko lieca, lieca - līdz nolauza, mums stāvēt netālu, bet ne blakus. Paliks nepateikts labs vārds un palidies, ka Tu tāds biji...

IEPAZĪSIMIES

Manuprāt, augstākās izglītības process Latvijā ir neefektīvs

Laikraksta 5. numurā bija intervijas ar ROBERTU KILI - Kembridžas universitātes doktora grāda ieguvēju un Rīgas Ekonomikas augstskolas asociēto profesoru - pirmā daļa. Šoreiz turpinām sarunu par izglītības situāciju Latvijā.

Vai esat mācībspēks arī Latvijas Universitātē?

- Līdz doktora studiju uzsākšanai strādāju Vēstures un filozofijas fakultātē mācīju studentus, vadīju lekciju kursus, strādāju grantā. Paralēli tam biju uzsācis arī strādāt Rīgas Ekonomikas augstskolā, un šīs augstskolas vadība vēlējas, lai pārņāku šeit pilnā slodzē, un arī solīja lielāku naudu. Uzskatīju, ka to nedrīkst darīt - aiziet uz kādu vietu tikai tādēļ, ka viņi vairāk maksā un ir labāki darba apstākļi. Turpināju darbu LU kā pamatdarbavietā, bet Rīgas Ekonomikas augstskolā - kā otrajā darbavietā. Problēma ar LU radās tajā brīdī, kad man vajadzēja braukt uz Kembridžas universitāti, doktorantūras studijām. Gāju ar lūgumu pie fakultātes dekāna un katedras vadītāja un jautāju, kā lai saglabāju darba attiecības ar Latvijas Universitāti, lai mana darba grāmatīna paliktu šajā augstskolā? Latvijas Universitātē man teica: "Nem ārā dokumentus, darba grāmatīnu, izstājies. Pēc tam, kad atbrauksi atpakaļ ar grādu, gan jau mēs tevi paņemsim...". Viņi to nespēja vai arī negribēja izdomāt.

Bet Rīgas Ekonomikas augstskola to izdomāja un mani atbalstīja. Varētu domāt - kāda viņiem jēga no antropoloģijas, tā jau nav, piemēram, grāmatvedība?...

LU Vēstures un filozofijas fakultātē antropoloģija savukārt ir nozīmīga. Es būtu varējis daudz darīt. Kursi jau bija iesākti, materiāli savesti. Grāmatas vedu pats ar portfeļiem. Sūtīju arī konteinerus, būdams 26 gadus vecs magistrantūras students Kembridžā, par to naudīnu, kas man tur bija. Vēlējās, lai arī Latvijā attīstās antropoloģija...

Kopš tā laika man ar LU ir tādas divdomīgas attiecības.

- Kāda, jūsuprāt, ir izglītība Latvijā?

Īpaši ar augstāko izglītību ir diezgan interesantas lietas. Pirmkārt, augstākajā izglītībā ir tā, ka daļa cilvēku mācās, un, ja tās ir valsts finansētas studijas, tad pārē-

jie ar saviem nodokļiem par tām maksā. Vidusskolā mācās visi, un tā vecāki ar saviem nodokļiem dabū to savu pakalpojumu. Augstākajā izglītībā vairs tā nav, jo visi nemācās, bet visi maksā nodokļus. Jādomā, kā šo situāciju atrisināt, lai tā būtu sociāli taisnīga.

Otrkārt, ekonomiskā ziņā augstākā izglītība ir tas "pēdējais solis", pēc kā cilvēki dabū darbu. Ejoj studēt, cilvēki domā, kāds viņiem pēc tam varētu būt darbs, tātad, iespēja pelnīt.

Treškārt, izglītība ir ilgtermiņa investīcija. Ne tikai naudas, bet arī laika un ener-

giem ir jāpiedalās mācību procesa izmaksu segšanā vienā vai otrā veidā. Es saprotu, ka bezmaksas izglītības likvidēšana šobrīdējos studentos izsauc zināmu paniku - no kurienes ņemt naudu? Līdzekļus ir iespējams atrast, bet tos ir jāizmanto efektīvi. Ja studentam, saņemot kredītu, būs iespējams izvēlēties profesiju vai augstskolu, tad arī augstskolu starpā būs konkurence. Skaidrs, ka students, sedzot mācību maksu, vēlēties saņemt kvalitatīvu izglītību.

Kā notiks vispārējās mācību maksas ieviešana? Grūti pateikt. Varētu būt situācija, ka profesijās, kurās ir diezgan ātri iespējams atmaksāt bankā aizņemto kredītu, kā, piemēram, grāmatvežos, auditoros, juristos, vispār nebūs valsts finansējuma. Valsts varētu izvēlēties un atbalstīt ne tik "ienesīgas", bet stratēģiski svarīgas specialitātes. Tā ir viena lieta.

Otrkārt, Latvijā ir laba izglītība, taču, ja valstī nav darbavietu, kur to izmantot, tas nozīmē, ka mēs gatavojam cilvēkus, kuri brauc prom. Loģiski - ja jums ir laba izglītība, kuru jūs nevarat attiecīgi maksimāli izmantot profesijā, tad jūs

laiku. Šeit es domāju tālmācību. Svarīgi izdomāt, kādā veidā šiem kvalificētajiem speciālistiem dot iespējas apmeklēt kursus, mācīties. Ne tikai sertifikāta pēc, bet lai viņi paaugstinātu savu kvalifikāciju.

Arī es uzskatu, ka man pēc kāda laika vajadzēs mācīties. Tādēļ, lai es "neierūšētu", lai zinātu, kas jauns noticis. Manuprāt, šai iespējai mācīties ir jābūt nopietnai, stratēģiskai valsts attīstības lietai.

- Kāds ir augstākās izglītības līmenis Latvijā?

- Domāju, ka vidusskolas līmenis ir labs. Par augstāko izglītību grūtāk teikt, jo kādu laiku jau esmu ārā no studijām. Rīgas Ekonomikas augstskolā cilvēki ļoti mācās. Arī atlase šeit ir ļoti "smaga" - 15 cilvēku uz vietu. Ko es dzirdu no citu augstskolu studentiem un ko esmu secinājis - kaut kas nav kārtībā ar augstākās izglītības efektivitāti. Tas nozīmē, ka gan cilvēku, gan institūciju laiks tiek izšķiests velti. Ir labi pirmo kursu studenti tādēļ, ka mūsu vidusskolas ir labā Eiropas līmenī, ir labi augstskolu mācībspēki, un tomēr mācību process nav efektīvs. Tas

turētu dinamisku.

- Jūsuprāt, kas ir jāveic valdībai?

- Valdībai ir skaidri jāizdomā un jāizplāno ilgtermiņa scenārijs - kuras funkcijas, piemēram, izglītības jomā valsts var deleģēt. Finansēšanas, darba organizācijas kontroles funkcijas utt. Valstij ir nevis jāizdod vairāk naudas izglītībai, bet vispirms jāsakārto efektīva sistēma. Valsts finansējums augstākajai izglītībai ir palicis tas pats pēdējo gadu laikā, bet studentu skaits, manuprāt, trīskāršojies. Skaidrs, ka tā nauda, trīsreiz mazāka, noteikti neveic to efektu. Protams, studenti gan paši tagad maksā, bet, manuprāt, valstij nav uz to jāiet, ir jāsedz vairāk un vairāk studiju izmaksas un jāsubsīdē studenti.

Domāju, ka valdībai šajā gadījumā strikti vajadzētu izplānot - vismaz scenārija līmeni ilgtermiņā - kādās jomās tā investēs, kādas jomas atstās privātajam sektoram. Protams, jāņem vērā arī sociālais taisnīgums. Tā būtu nevis labdarība, bet gan stratēģiski efektīva lieta, jo cilvēkiem no nabadzīgākajām ģimenēm, kas ir spējīgi, palīdzētu tikt pie izglītības.

Vēl kas. Izglītībai ir jādod labums sabiedrībai. Neizbēgami, ka izglītība stratificēs, proti, sadalīs cilvēkus pa dažādiem sociāliem slāņiem. Tas vienmēr un visur tā ir. Jāizdomā, lai tas būtu optimāli attiecībā pret mazāk maksātspējīgiem, bet spējīgiem jauniešiem. Ja jūs dabūjat vienu un to pašu spēju līmeni cilvēkam, kurš ir mācījies kādā lauku skolā, un cilvēkam, kurš ir mācījies Rīgas skolā, skaidrs, ka lauku bērns noteikti ir spējīgāks. Viņam apstākļi infrastruktūras ziņā ir bijuši sliktāki nekā Rīgā. Pilsētā pa labi un pa kreisi ir cilvēki, kuri var sniegt privātstundas, dažādi pulciņi. Laukos tā nav. Tas nozīmē arī to, ka ir jādomā par reģionu izglītības attīstību. Kā tas ir Valmierā, Ventspilī, Rēzeknē un Liepājā. Lai būtu līdzvērtīgas izglītošanās iespējas reģionu iedzīvotājiem, lai nav tā, ka lielākā daļa dodas studēt uz Rīgu.

- Kāds ir jūsu vēlējums mācībspēkiem un studentiem?

- Mācībspēkiem - ja ir "aizķērusies" kāda mācību grāmata no padomju laikiem, domāju, ka tās labāk izmest vai nolikt kādā kastē. Jo cilvēki, lasot grāmatas ekonomikā, tās "filtrē" caur padomju laikā iegūto ekonomisko izglītību.

Jaunākajiem mācībspēkiem ir jābūt divkārt uzmanīgākiem, kad viņi iesaista kādās jomas vai administratīvajās spēlēs augstākajās mācību iestādēs. Nemanot vai atklāti viņi var nonākt noteikta veida "kliķēs", kas izveidojušās augstākajās mācību iestādēs un kuras veido vecākie mācībspēki. Nereti saka: "Man jāsadzīvo mierā ar vecākiem mācībspēkiem." Tā iespējams atbalstīt ne īpaši pareizu vai ne īpaši efektīvu vadības struktūru.

Studentiem - apsēsties un izdomāt, ko es darīšu ar iegūto diplomu, izglītību pēc vairākiem gadiem, kad beigšu augstskolu. Ko es ar to varēšu iesākt, zinot, ka jau šobrīd blakus ir mani konkurenti - tādi paši studenti un ar tādām pašām iespējām. Vai ir vērts šajā nodalā mācīties turpināt? Kādā jomā un cik daudz? Varbūt vērts nevis mācīties, bet sameklēt sev kaut ko citu?

Padomājiet par savas piepūles efektivitāti gan tagad, gan arī par to, kas ar jums būs nākotnē!

"Universitāte kontrolē studentus, savukārt studentiem vajadzētu reāli kontrolēt Universitāti. Nevis ar Studentu padomēm, kas varbūt ir rituāls, bet reāli.

Es esmu jums samaksājis, nāku un saku: "Ziniet, man vajag to, to un to!"

ģijas ziņā.

Valstij, kura ir ieinteresēta, lai būtu pašu gatavotie speciālisti, lai viņi nebūtu "jāpērk" no ārzemēm, līdz ar to atbalstot ārzemju izglītības sistēmu, ir jāsaņem skaidri signāli tiem cilvēkiem, kuri gatavojas iestāties augstākajās mācību iestādēs, kas viņus sagaida pēc četriem, pieciem studiju gadiem. Simtiem cilvēku iet mācīties uz ekonomistiem, juristiem. Latvijā nebūs tik daudz to vietu!

Izveidojies pilnīgi tāds kā dezorganizēts darba tirgus, kurā cilvēki domā, ņemot vērā pašreizējos signālus. Iedomājas sevi it kā pēc pieciem gadiem, ieliekot sevi atpakaļ šajā darba tirgus situācijā. Domā: es būšu ar jurista vai ekonomista diplomu, un tad man būs labs darbs. Pēc četriem vai pieciem gadiem tā var nebūt!

Tā ir neefektīva sistēma, ja simtiem cilvēku iet mācīties, piemēram, uz Banku koledžu. Viņi iztērē savu laiku, nemācoties to, kas viņiem varētu noderēt. Tas ir gluži tāpat, ja, piemēram, visi mācītos par skulptoriem. Jauka profesija, bet ko gan simtiem skulptoru te darītu? Varbūt viens otram mācītu skulptora mākslu? Kurš gan par to maksātu?

Valsts ir svarīgs aģents šajā situācijā un var sūtīt signālus, kādi speciālisti valstij būtu vajadzīgi pēc pieciem gadiem. Piemēram, tik un tik vajadzēs mežsargus, skolotājus, kuģa kapteinus vai citu profesiju pārstāvjus. Cilvēki, zinot, ka valstij to vajadzēs, var sacensties, lai studētu šajās nepieciešamajās specialitātēs, par kurām valsts maksātu.

- Kāds ir jūsu uzskats par maksas izglītību?

- Augstākā izglītība ir lieta, ko izmanto daļa sabiedrības. Cilvēki mācās tādēļ, lai iegūtu labāku profesiju. Tādā gadījumā šiem cilvē-

brauksiet prom vai strādāsiet darbu, kas neattiecas uz jūsu profesiju. Vairāk vai mazāk specialitātei ir jābūt atbilstoši darbavietai. Tādējādi izglītības sistēma ir saistīta ar to, ka darba tirgus ir jāprognozē visiem lielākajiem aģentiem vai "spēlētājiem" - valstij, lielām firmām. Citādi mums būs darīšana ar smadzeņu "noplūdi". Var jau uzskatīt, ka šie cilvēki aizbrauc uz ārzemēm pamācīties un brauks atpakaļ. Iespējams, ka viņi neatbrauks. Līdz ar to Latvijas izglītības sistēma sagatavos darbspēku citām valstīm. Tās būs ļoti priecīgas par augsti kvalificētiem speciālistiem. Tām nebūs jātērē nauda un resursi, lai sagatavotu šos speciālistus savās valstīs.

Parasti aizbrauc cilvēki, kuri ir spējīgi, vidēji spējīgi vai ļoti spējīgi. Līdz ar to mazākas iespējas Latvijā, ka nāks jaunas spējīgo cilvēku paaudzes. Mums ir jāveido spējīgo cilvēku kopa šeit, lai uzturētu šo vidi, citādi tā "sabrūk", un līdz ar to samazinās prasības, notiek inflācija.

Tātad, abas šīs lietas prasa ilgtermiņa plānošanu - kā no valsts un augstāko mācību iestāžu, tā arī no studentu puses.

- Jūsu uzskats par studijām?

- Domāju, ka augstskolu Latvijā ir pārāk daudz, arī studentu skaits pārāk liels. Kādēļ to stāstu? Ļoti labi, ja cilvēki grib mācīties - tas ir nopietns pieaugušo cilvēku pasākums, kuram viņi plāno savu laiku. Jautājums ir par to, vai ir vērts mācīties četrus gadus, varbūt to darīt gadu intensīvi un tad iet strādāt?

Svarīga lieta ir arī tā, ka vajadzētu kaut ko pasākt ar tiem cilvēkiem, kuri Universitātes izglītību ieguvuši pirms desmit, piecpadsmit gadiem un šobrīd ir 35 - 45 gadu vecumā. Tātad, saiknes ar mācību procesu viņiem nav visu šo

Latvieši ir mantinieki bagātam kultūru spektram

Tā uzskata filozofijas doktore **IVETA LEITĀNE**. Viņa ir cilvēks, kuram ir ļoti daudz pienākumu. Pamatdarbs ir LU Filozofijas un tiesību institūtā, LU Teoloģijas fakultātē viņa ir lektore, Jūdaisikas centrā - vadošais pētnieks, bet Katehētikas institūtā - mācītspēks. Bez latviešu valodas zina arī vairākas svešvalodas: "Bez latviešu valodas zinu krievu un vācu valodu, tajās man arī visvieglāk rakstīt. Angļu un franču valodā varu izskaidroties, kā arī brīvi lasīt. Labprāt lasu arī poļu un lietuviešu valodā."

Attiecībā uz senajām valodām - strādāju ar ebreju un grieķu tekstiem. Latīņu valodu neesmu oficiāli studējusi, tas nozīmē, ka man nav eksāmena diploma, bet ar šādiem tekstiem arī pamazām tieku galā. Bez aramiešu valodas nav iespējama Talmuda lasīšana. Tā bija valsts valoda laikā, kad Talmuds tapa. Tā lasu arī aramiski."

Filozofija nav a-religiska

Pirmais pakāpiens zināšanu apgūvē man bija LU Vēstures un filozofijas fakultāte, kuru absolvēju 1987. gadā. Tālāk zināšanas papildināju Maskavas Filozofijas institūtā. No 1993. līdz 1996. gadam studēju Vācijā - Tībingenes Karla Eberharda universitātē - filozofiju, reliģijas zinātni un jūdaisiku. Absolvēju universitāti ar filozofijas doktora disertāciju "Reliģiskie komponenti nacionālās identitātes konstrukcijā" Tas nozīmē - mēģināt tvert nacionālo fenomenu kā reliģisko motivāciju epifenomenu. Par piemēru ņēmu Latviju, salīdzināju ar Lietuvu, Vāciju, Krieviju - tātad ar tiem reģioniem, kas mums ir apkārt un turpina pastāvēt mūsos.

Ārkārtīgi vērtīgas bija studijas Tībingenes universitātē. Tā ir otra vecākā augstskola Vācijā (pēc Heidelbergas universitātes) - tradicionāla, ļoti konservatīva, orientēta uz precīzām tekstu studijām, ar ļoti bagātām tradīcijām, Teoloģijas un filozofijas fakultātei. Šis augstskolas autoritāte Vācijā un pasaulē ir ārkārtīgi augsta.

Sobrīd pasaulē tiek akcentēti pašu filozofiju reliģiskie pamati. Skaidrs, ka filozofija ir mīta kritika, bet tā kaut kādā mērā ir arī mīta ezoterizācija. Tas nozīmē, ka reliģisko pamatu tā saglabāja, taču to aizplūvuroja. Neviena filozofija nav a-religiska.

Pie mums vēl pagaidām, diemžēl, filozofiju un teoloģiju ir šķirti. Domāju, ka būtu ļoti produktīvi sadarboties. Piemēram, tā notiek Tībingenē. Mans filozofijas profesors Figals lasa kursus arī teoloģijām un klasiskajiem filozofiem. Ikviens teologs ir aicināts studēt filozofiju un otrādi!

Jūdaisma vieta Eiropas kultūrā

Šāds ir pirmais mans uzdevums, strādājot Teoloģijas fakultātē. Pēti, cik lielā mērā ebreju vēsture un reliģija ir ietekmējusi un ietekmē Eiropas civilizācijas veidošanos un pastāvēšanu.

Otrs uzdevums ir - skatīties uz ebreju vietu Latvijas vēsturē, jo šeit ebreji daudzās pilsētās veidoja ļoti ievērojamu saimniecisko un intelektuālo eliti. Īpaši Latgalē, kur dažās pilsētās viņi bija vairāk nekā puse no iedzīvotājiem. Latgalē pat tie cilvēki, kuri nebija ebreji, nereti prata "idišu". Tas nozīmē, ka šī kultūra Latvijā bija ļoti spēcīga un vēl ir ļoti maz izpētīta. Tāpēc Jūdaisma centra uzdevums ir pētīt un padarīt šo ebreju kultūru pieejamāku. Skaidrs, ka latvieši ir mantinieki ļoti bagātam kultūru spektram. Taču mantojums nenozīmē ērtības vai izdevīgumu, - tas ir ļoti grūts uzdevums. Šī doma ir ļoti saasināta jūdaismā. Tora ik ikvienā ebreja mantojums, un tās studijas ir viņa vienīgais obligātais pienākums, tāpēc runā par "likuma nastu".

Turklāt jāatceras divas lietas. Starp šīm "Latvijas kultūrām" pastāv "neredzamas saites". Ar to es gribu teikt, kas tās ir pietiekami patstāvīgas un veids, kādā tās saistītas, ikreiz ir īpašu pētījumu priekšmets. Otrkārt, neviena no šīm kultūrām nav primitīva, reducējama uz citām, tām ir tendence ezoterizēt savas iedibinātās jēgas, kļūt arvien kompleksākam.

Interesanti, ka ar studentiem, kuriem vadīju nodarbību ievitā, mēs aplūkojam viņu vārdus un konstatējam, ka pusei grupas ir vārdi, kas ir atvasināti no senebreju saknēm. Tās bija pārsteigums studentiem, jo viņi bija pārliecināti, ka viņiem ir īsti latviešu vārdi. Bet ar vārdiem tiek pārnestas noteiktas vērtības, lūk, kas ir mantojums!

Pasniedzu studentiem ievadu ebreju filozofijā

Tur mēs koncentrējamies uz 1. Mozus grāmatas pirmajām nodaļām, tātad, uz Edenes situāciju un to analīzēm no filoloģiskā un filozofiskā viedokļa.

Iepriekšējos semestros tika piedāvāts ievads jūdaismā, ko mēs lasījām kopā ar rabīnu Arji Bekeru. Arje ir odesietis, kas studējis Amerikā, Rīgā jau ir vairāk nekā gadu un intensīvi mācās latviešu valodu. Svarīgi bi-

Vēl eksistē kāds moments, kas ļauj atšķirt ticību no uzticēšanās - zināšanas. Cilvēkam ir jāzina un ļoti jāorientējas, lai viņš spētu atvērt vairogu piedāvājumu, kas šodien tiek sniegti. Viņam jābūt kompetentam arī reliģijās. Aristotelis to sauca vienkārši par spēku - spēju nepakļauties ietekmēm.

Kam es uzticos

Protams, ka Visaugstākajam. Šeit pielieku punktu. Tas ir pats svarīgākais. Bez Viņa klātbūtnes nebūtu iespējams neko paveikt.

Gadsimtu mija vienmēr ir bijusi saistīta ar reliģiskiem meklējumiem

Gaidām 2000. gadu. Informācija un aicinājumi par to ir vairāk vērsti uz izklaidēšanos jeb baudu principa aktivēšanu. Šķiet, ka 2000. gads ir tāds, lai to pamatīgi nosvinētu. Tā ir prece, kas tiek piedāvāta šai paaudzei. To var iegādāties iespējami labā iesaiņojumā - ārzemju ceļojumā, Nacionālajā operā vai vēl kaut kur citur. Tā nenoliedzami ir izklaidēšanās industrijas sastāvdaļa, un šajā ziņā neredzu nekādus nopietnus meklējumus.

Ikviens mirklis ir tāds, kas liek

veidīgi traucas uz Latviju, sēž mūsu arhīvos u. tml. Piemēram, latviešu romantismā ir investētas gan krievu, gan Rietumu idejas. Vienkārši, šī lieta jāapzinās. Biznesa cilvēki ir sen jau sapratuši, ka Latvija ir starp Rietumiem un Austrumiem, bet humanitārie cilvēki reizēm to aizmirst. Viņi reizēm nespēj saprast šo realitāti, kas ir liela Latvijas iespēja. Piemēram, ebreji Latvijā, īpaši Rīgā saplūda visdažādāko virzienu pārstāvji. Galvenokārt, saimniecisko apstākļu vilināti. Viņi veidoja plašu paleti no visdažādākajiem - gan sekulārajiem, emancipētajiem, gan dažādiem reliģiskajiem virzieniem. Lietuvā viņi viens ar otru ļoti karoja. Šeit viņi atrada vietu, kur pastāvēt kopā. Manuprāt, tas norāda uz Latvijas uzdevumu.

Iveta Leitāne

Augstu tiek vērtēts Latvijas zi-

pagaidām izteikam bez nopietnas literatūras. Parasti izlīdzas tā, ka labākos studentus sūta studijās uz ārzemēm, un tur iespējams arī tikt pie plašāka literatūras klāsta. Kaut kādā veidā šo problēmu atrisina arī Internets.

Pasaulē aktuālas ir leģitimizācijas problēmas

Aiznākošgad mēs svinam Rīgas astoņsimtgadi. Jāatgādina, ka pilsētas satversme veidojās kā kristīgā modeļa pārnesums uz laicīgo sfēru. Pilsoņi, kas veidoja pilsētas satversmi, bija aicināti izturēties kā kristieši laicīgās situācijās. Tas bija leģitīmais pamats, kāpēc tika dibināta pilsēta. To parasti aizmirst, domājot, ka cilvēki apvienojās ekonomisku interešu vadīti vai kā citādi. Modernais laikmets šo autoritātes jēdzienu likvidē.

Mīnēju jau šo transcendences trūkumu vai bailes no tās. Līdz ar to nav pamata, kādēļ mēs šeit esam kopā un kopīgi risinām kādas problēmas. Kas ir šis leģitīmais pamats? Ar to intensīvi šobrīd nodarbojas Rietumos. Ne tikai filozofijā, teoloģijā, bet arī tiesību zinātnēs. Skaidrs, ka tie ir reliģiskā pamata meklējumi, kas nāk no laicīgās sfēras, kura šādu pamatu nevar iedibināt. Lūk, piemērs no Izraēlas situācijas. Kad tika nogalināts Ichāks Rabins, ļoti daudz Izraēlā tika lasīts Bubers. Pirms tam Izraēlā viņš bija jau gandrīz aizmirsts, pēdējos 30 pēckara gadus ļoti lasīti kristiešu vidū Eiropā un īpaši Austrumeiropā. Kādēļ ebreji sāka lasīt Buberu pēc Ichāka Rabina nāves? Nāca tā atskārsme, ka nacionālisms pats par sevi nav leģitīmais pamats. Bubera doma bija tāda: ja divi cilvēki, kuriem ir pretēji uzskati, apspējas viens otram pretī pie galdā un paskatās viens otram acīs, tajā brīdī parādās trešais. Viņš to aprakstīja tā, ka uz galdā nolāzās Engēlis un padarā dialogu iespējamu. Tā ir "es" un "tu" situācija, kas nav iespējama bez trešā, šīs transcendences. Tādā veidā tas atrisinājis Izraēlā. Tā ir valsts ar ļoti īsu valstisku pagātni. Arī mums Latvijā ir jārisina ļoti līdzīgas problēmas.

Drosmi, risinot problēmas!

Esmu vērojusi gan studentos, gan mācītspēkos bieži vien tādas depresīvas noskaņas. Neko nevar panākt - zems finansējums, nav laika. Vēlu visiem drosmi! Romiešiem tas taču bija īpašs tikums! Pat šādā situācijā nedrīkst atslābināties un ir jāturpina darīt un uzņemties atbildību, jo viss ir atkarīgs no mums pašiem. Arī tas, kas notiks tuvākajos desmit vai divdesmit gados Universitātē.

MĀRA SADOVSKA

"Ikviens mirklis ir tāds, kas liek transcendentajam ielauzties dzīvē.

Tādēļ 2000. un 2001. gads nav tik izšķirošs. Tikpat labi var būt šis mirklis, kad mes sarunājamies, vai arī kāds mirklis rīt. Starp citu, tā ir vēstures mesianiskā izpratne, kas ir tuva gan kristietībai, gan jūdaismam. Tas var notikt jebkuru brīdī. Cilvēkam jābūt gatavam."

ja, ka piedalījās arī jūdaisma reliģijas pārstāvis, jo reti kad iespējams apgūt zināšanas no autentiskiem avotiem. Studenti guva šo priekšstatu, un es jutu, ka veidojas arī kontakts un ir savstarpēja interese. Nākamajā semestrī es turpināšu lasīt ebreju vēsturi viduslaikos. Gatavoju arī kursu par Niči un ebreju filozofiju. Niče ir ļoti strīdīga personība. Viņš ir "sastredzī" vesels Rietumeiropas filozofijas problēmu kompleks. Pēc savas iedarbības tā ir viena no spēcīgākajām personībām XX gadsimtā. Ebreju filozofija ir lielisks papildu komentārs Niče domu gaitai.

Ticēt, bet nevis uzticēties

Vajadzība pēc ticības ir ārkārtīgi svarīga vairāku iemeslu dēļ. Modernais laikmets ļoti daudz manipulē ar uzticēšanās situāciju. Reklāma vēsta uz to, lai cilvēki uzticētos šai precei, šim politikim, šim sauklim. Manipulācija tiek realizēta nepārtraukti. Svarīgi preti uzticēšanās principiem iedibināt ticības principu, kas sakņots Absolutā, Visaugstākajā. Ticēt, bet nevis uzticēties.

Modernais laikmets izvairās no transcendences (pārdabiskā), kultivējot apmierinātības patosu. Latvijā šajā ziņā viens no liktenīgākajiem momentiem tautas tapšanas vēsturē bija tas, ka prezidents Kārlis Ulmanis 30. gados savās runās, arī vērsoties pie pedagogiem, aicināja vienkārši būt apmierinātiem ar to, kas ir. Tas ir šausmīgs piedāvājums. Jo latviešu tapšanas vēsturē jau bija iestrādāta doma, ka latvietis - tas ir attiecināms uz transcendentu (pārdabisko) sfēru, proti, tas ir kaut kas nesasniedzams, ideāls. Ja tiek pateikts, ka viss ir brīnišķīgi un precīz simies par to, ka mēs esam tādi, kādi esam, tas ir ārkārtīgi bīstami tautai. Diemžēl tas raksturo modernā laikmeta situāciju. Savukārt ticības realitāte ir tā, kas attiecina uz transcendentu.

transcendentajam ielauzties dzīvē

Tādēļ 2000. un 2001. gads nav tik izšķirošs. Tikpat labi var būt šis mirklis, kad mes sarunājamies, vai arī kāds mirklis rīt. Starp citu, tā ir vēstures mesianiskā izpratne, kas ir tuva gan kristietībai, gan jūdaismam. Tas var notikt jebkuru brīdī. Cilvēkam jābūt gatavam.

Cilvēce ir uzkrājusi ārkārtīgi bagātu pieredzi, kuru nepieciešams apjēgt. Mēs paši vēl līdz galam nesaprotam, kas ir noticis un uz ko ved cilvēces vēsture. Šie lieli gadu skaitļi, kā, piemēram, 2000, ir atgādinājums tam, ka mums būtu laiks sākt saprast. Tajā pašā laikā mēs nevaram ielekt šajā apokaliptiskajā apziņā un pateikt - skatīšos uz vēsturi tā, it kā pasaule jau būtu beigusies. Intelektuālu kvēlākā vēlme vienmēr bijusi redzēt no tā punkta, kad viss jau ir galā, vai arī vismaz noslēdzies kāds noteikts laika posms. Bet tas ir tabu. Svarīgi ir turpināt nest šo atbildības nastu. No mūsu turpmākajiem lēmumiem, izšķiršanās būs daudz kas atkarīgs. Lai gan cilvēkam nepārtraukti tiek teikts, ka no viņa lēmuma nekas vairs nav atkarīgs. Tieši tādēļ, ka cilvēks ir noticējis, ka tas tā arī ir.

Latvija ir grūtā situācijā, kurā tomēr var darboties

Manuprāt, pirmais uzdevums tuvakajiem gadu desmitiem ir atrast savu nišu Eiropā. Otrkārt, ir jāmācās, kā jau piemēru, kļūt par mantinieku savai vēsturei, visam tam, kas šajā teritorijā ir noticis.

Latvija ir unikālā situācijā, pateicoties savai pozīcijai starp Rietumiem un Austrumiem. Varam atcerēties, ar ko nodarbojās vācbaltieši. Viņi krievu kultūru ienesa Eiropā, esot kā starpnieki. Arī latviešiem ir iespēja kļūt par unikāliem starpniekiem, jo citi šo funkciju nevar veikt tik labi, kaut gan pretendenti ļavin-

nātneka tēls

Knevijs, cik man gadījies piedalīties konferencēs, uz Latvijas un Baltijas humanitārajiem pētniekiem atsaucas, kā uz vislabāk sagatavotiem zinātniekiem - profesionāļiem, kas ziņā jaunās un senās valodas. Tajās sfērās, kur esmu piedalījies Rietumos, šis tēls bieži vien vēl ir jāiekaro. Tomēr kopumā Latvijas tēlu veido zinātnieka tēls. Cilvēks, kurš sakarīgi runā par lietu un spējis savam Rietumu kolēģim piedāvāt citu skatījumu uz viņa paša teikto. Viņš pārstāv Latviju un izmaina priekšstatu par to, kā zinātne var attīstīties šajā reģionā. Profesori, kas šeit bijuši no Rietumiem, man bieži ir teikuši: "Mēs esam pārsteigti, ka šeit tik sliktos apstākļos tomēr tik laba zinātne."

Izglītības sistēma Latvijā

Latvijā izglītības sistēmas pamatā ir likts ASV augstākās izglītības modeļi. Daudz kas ir jāmaina. Pirmkārt, jānodrošina iespēja studēt vairākus priekšmetus. Vienu kā pamatpriekšmetu, bet citus kā blakuspriekšmetus, lai cilvēks ir mobilāks arī darba tirgū.

Otrkārt, lielākā mērā ir jāfinansē zinātne un jānodrošina iespēja profesoriem veidot savas skolas, arī humanitārajās zinātnēs. Ne tikai eksaktajās, kur patlaban darbojas šis princips.

Trešais ir maksas vai bezmaksas studiju jautājums. Tas arī ir balstīts ASV modelī, bet Amerika ir ļoti bagāta valsts. Grūti ņemt paraugu no tādās valstīs, kurai ir ārkārtīgi ilgstoša pagātne un pavisam cita finansiālā situācija. Baltijas valstīs ir bijuši dažādi modeļi, manuprāt. Viņā ir ASV modeļi, bet Kauņā un Tārtu ir Vācijas modeļi. Jāizšķiras par vienu noteiktu modeli vai arī jāveido savs variants.

Trūkst literatūras

Saviem kursiem man gandrīz nebija ko ieteikt. Ebreju filozofijā mēs

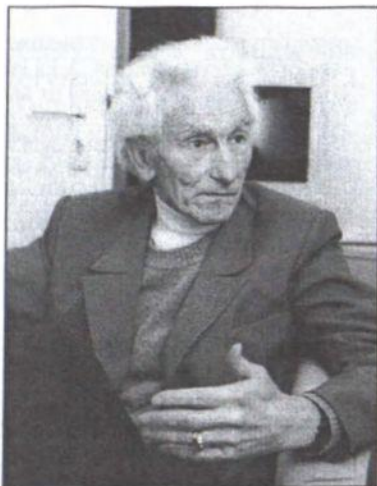
JŪSU ZINĀŠANAI

Ja tev prasa, no kurienes tu esi – tev ir jāzina!

1998. gada 29. septembris. Tas ir laiks, kad ar Ministru kabineta rīkojumu kā bezpeļņas organizācija tiek dibināta valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību LATVIJAS INSTITŪTS.

Daudzi no mums kaut ko ir par to dzirdējuši. Veicu nelielu aptauju studentu vidū, - "jā, zinām tādu, ko dara?... laikam jau nē" – tāda bija visbiežāk izskanējusi atbilde. Tiesa, šīs organizācijas sakarā tiek minēts Vairas Viķes-Freibergas un Ojāra Kalniņa vārds, esam dzirdējuši arī, ka tas veidojot Latvijas tēlu. Lai uzzinātu ko vairāk, devāmies uz Smilšu ielu 1/3 apūnāties ar Latvijas institūta darbiniekiem.

Latvijas institūta direktora vietnieka pienākumus pilda IMANTS ZIEDONIS. Viņam arī uzdevu šo pašu jautājumu – kas ir Latvijas institūts?

Imants Ziedonis

Latvijas institūts ir valsts iedibināta institūcija, lai pasaulē nestu Latvijas vārdu labā, pozitīvā nozīmē. Tādi institūti ir arī citās valstīs, piemēram, Dānijā, Zviedrijā. Jo slīktā nozīmē jau pasaule pacenšas vienmēr pati kaut ko izdomāt, vai arī kādi citādi spēki, kuri nav ieinteresēti Latvijas attīstībā, cenšas visādi veidot Latvijas tēlu pasaulē. Piemēram, Austrumi, kurus joprojām vada impērijas noskaņas, tie jau nemaz necenšas, tiem nepatīk Latvijas attīstība.

Ja pasaulē ko dzird par Latviju, tad tā ir maza valstiņa, tur ir grūtības, nupat neatkarību atgūvusi, ir problēmas ar krieviem – tas ir tas, ko zina.

Tātad Latvijas institūta darbības galvenais mērķis ir veikt Latvijas tēla popularizēšanas pasākumus valstī un aiz tās robežām. Tas sevi ietver izglotēšanas pasākumu organizēšanu, kontakttikla veidošanu ārēmēs, valsts ārējā veidola radīšanas darba koordinēšanu un informatīvo materiālu gatavošanu, lai radītu pasaulē patiesu priekšstatu par Latviju un tās sabiedrību.

Protams, interesanti ir uzzināt, kas "par to maksā"?

Izmantojam valsts budžeta naudu. Tā ir valsts deleģētā naudas daļa, kuru mēs izdomam par informāciju par Latviju, par dažādām vērtībām Latvijā, procesiem. To pašu publicējam Interneta mājas lapā selektīvas izlases veidā no informācijas prospektiem, brošūrām. Vai nu mēs paši tās rediģējam un autorību izvēlamies vai arī kopā ar kādu citu institūciju, piemēram, nupat mums iznāca lapa par investī-

ciju iespējām Latvijā kopā ar Latvijas Attīstības aģentūru, veidojam arī materiālu kopā ar Biroju 800.

Brošūras veidotas sadarbībā ar izdevniecību "Jumava". Tādas infolapas tiek gatavotas daudz, ne tikai par notiekošajiem procesiem, bet arī par vērtībām, piemēram, par Latvijas koru fenomenu. Mums ir izcilas lietas, izcilas vērtības, kuras neprotam paši parādīt. Ja arī protam, tad nav naudas...

Katram latvietim, kas iet pasaulē, ir jāzina latviskās vērtības. Ja tev prasa, no kurienes tu esi, tev ir jāzina. Viens ir ar pulkņi parādīt, kur tas ir, bet jāprot arī atbildēt, kas mums ir. Tad nu ir jāprot tā kā naglai pa galvu – mums ir tas un tas!

Mūsu funkcija ir koordinēta informācijas izdošana pasaulē. Cik nu mums ir līdzekļi, veidojam šos informatīvos materiālus vai skatāmiem, lai tādus izdotu gan Tūrisma aģentūra, gan Pašvaldību padome un citas institūcijas, lai tās izdotu materiālus, kas veidotu priekšstatu. Veicam arī daudzu izdotu materiālu ekspertīzi, vērtējam no valodas, reklāmas viedokļa, vai brošūra darbojas. Un izrādās, ka apmēram puse no tā, ko izdomam, nav derīga, brošūras nedarbojas, nav izteiksmes, nav atraktivitātes, tām nav arī mērķauditorijas. Galvenā auditorija, uz kuru mēs tiecamies, ir tūristi, bērni, biznesa aprindas.

Tātad izdomam dažādas brošūras, pilnveidojam Interneta mājas lapu un veidojam informācijas sakaru tīklu ar pasaules institūcijām, tie nav tikai Kultūras institūti vien. Piemēram, pie mums brauc arī žurnālisti. Nupat – no Anglijas – grib veidot televīzijas materiālu par Latviju.

Tātad tas ir arī darbs ar tiem cilvēkiem, kas interesējas par Latviju. Protams, ir svarīgi meklēt, vērtēt Latvijai labvēlīgi, lojāli domājošus žurnālistus un informatorus, jo ļoti daudzi žurnālisti ir tendēti uz negatīvas informācijas pasniegšanu. Tas ir raksturīgi visā pasaulē. Tā ir vai nu mode vai kaut kāds demokrātijas kroplīgs izaugums. Grūti pateikt, vai tā ir paaudze, jaunais vilnis, kuram pozitīvā blefošana ir apņikusī. Motivācijas ir daudz un dažādas.

Darbs ar žurnālistiem. Mums ir informatoru darbs. Informācijas oficeris, varētu teikt, kas strādā, veido koordinātoru tīklu ar ārējiem informācijas centriem un arī Latvijā. Piemēram, ar daudzām pašvaldībām. Nupat aizrakstījām vēstules pašvaldībām – ja tām ir spēja pieņemt Latviju ar kaut ko tādu, kas ir tik sevišķs, ka būtu noteikti jāredz pasaulē, lai tad viņi piesaka mums. Mēs esam ar mieru šo informāciju likt savā mājas lapā.

Gribu uzrunāt Universitātes pētnieciskos prātus, tos studentus, kas noņemam ar pētnieciskiem darbiem, kuri varētu pateikt un gribētu pateikt, kas ir Latvijā, lai tie iesaistītos, pieteiktu savu autorību Latvijas institūtā.

Mēs meklējam autorus. Profesūra runā profesora valodā, bet tas tādām caurmēra lasītājam ir par grūtu, par apnicīgu. Lasītājs nepieņem šo akadēmisko stilu. Līdz ar to mūs vairāk interesēti cilvēki ar korektām, varētu teikt, pat perfekām, labām profesionālām zināšanām, bet ar dzīvu, atraktīvu izteiksmi. Es gribu uzrunāt jaunus pētnieku prātus. Ja viņiem ir atraktīva spēja pasniegt kādu priekšmetu pasaulē, t.s. aģitpriekšmets, reklām-

priekšmets, lai viņi atnāk uz Latvijas institūtu. Ja kāds, piemēram, var uzrakstīt par sēņošānu Latvijā gan no zinātniska viedokļa, gan arī no piedzīvojuma viedokļa. Par Latvijas vēžiem, kas mājā Latvijas upēs. Ja tie nav krokodili, kas tad tur ir? Vēži. Sarkani, balti, stripaini – kādi? Es tagad improvizēju.

- Ko tagad dara dzejnieks, publicists, rakstnieks Imants Ziedonis?

- Man iznāk rakstu 10. sējums. To es varu ieteikt izlasīt. Tā ir mana publicistika. Apkopojums. Kā es pasauli esmu lāpījis, cik tas man ir izdevies. Kur ir bijuši caurumi, kas izdevies vai nav izdevies. Tur ir iekšā arī interesantākas intervijas ar žurnālistiem. Kas man ir jautāts un ko es esmu atbildējis. Man vēl trīs sējumi jāgatavo, tad es būšu svītru pavilcis, tad man būs papīru atvilktnes tukšas, iztīrītas. Vārēs atkal krāmēt no jauna iekšā.

- Vai gaidāms kāds jauns dzejoļu krājums?

Jā, vajadzētu iznākt gadumijā dzejoļu krājumam "Kur manas mājas". Tie ir tādi ģeogrāfijas dzejoļi par tām vietām, no kurām man kaut kas ir iespiedies prātā. Tā ir, kad ej pa Latviju vai pasauli, vienmēr paliek viens moments prātā. Daudz jau nepaliek; bet viens paliek. Tad arī rakstu par šo vienu momentu. Tās ir Latvijas vietas.

- Ieva Pigoze Latvijas institūtā ir redaktore – informācijas menedžere. Uzdevu jautājumu – kā studenti varētu iesaistīties Latvijas vārda popularizēšanā?

- Ja studentus interesē un ja viņi ir gatavi rakstīt par Latvijas vērtību popularizēšanu ārzemēs, mēs gaidām viņu atsaucību.

Jāatzīst, ka ir diezgan daudz jaunu cilvēku, kas noteikti grib nopelnīt. Samaksa par uzrakstīto tekstu (apmēram 4 lapa datorrakstā) nav liela. Grūti gan ir trāpīt uz to "naža asmeni", ko mēs gribētu. Tas būtu materiāls neinformētiem cilvēkiem, kas ir mazāk zinātnisks, vairāk balstīts uz interesanto, emocionālo, labā valodā pasniegts. Mūs neinteresē aprakstītās problēmas, bet gan raksti par fenomeniem, saistošo, interesanto mūsu valstī. Tā būtu vairāk vai mazāk pozitīva reklāma.

Turpinot iepazīties ar Latvijas institūtu, tā darbību, ieskatījamies mājas lapā (<http://www.latinst.lv>). Latvijas institūta svarīgākās darbības jomas ir: darbs ar ārvalstu sabiedrību, lai uzlabotu ārvalstu sabiedrības informētību par Latvijas kultūru, vēsturi, dabu, sabiedrību, politisko sistēmu un ekonomiku un darbs ar Latvijas sabiedrību – panākt, lai katrs Latvijas pilsonis apzinātos, ka arī viņš ar savu vērtību izpratni un Latvijas valstiskuma apziņu saskarsmē ar ār pasauli ietekmē priekšstatu par Latviju. Latvijas institūts sniedz pamatinformāciju par Latvijas valsti. Palīdz ārzemju žurnālistiem, zinātniekiem un māksliniekiem atrast kontaktus Latvijā, izzina jomas, kur nepieciešams veidot vai paplašināt starptautiska mēroga kontaktus, un konsultē jautājumos, kas skar valsts tēlu.

Latvijas institūts nodarbojas ar Latvijas kultūras, mākslas, zinātnes, saimniecisko, sporta un citu sasniegumu popularizēšanu aiz valsts robežām, lai parādītu mūsu valsti kā savdabīgām tradīcijām un

Latvijas institūtā

jaunrades vērtībām bagātu zemi.

Atbildīgs par Latvijas institūta mājas lapu ir RAIMONDS CERŪZIS (galvenais redaktors).

- Atverot Latvijas institūta mājas lapu, varam, pirmkārt, izlasīt vispārīgu informāciju. Protams, tā būtu pilnveidojama un paplašinājama.

Internetā veicam arī aptaujas – statistiskās informācijas vākšanu. Tā galvenokārt ir orientēta uz ārzemniekiem, par to, kādas asociācijas cilvēkiem nāk prātā, izdzirdot vārdu Latvija. Šāda aptauja Internetā ir kopš jūlija. Piemēram, varam lasīt, ka Latvijas vārds saistās ar Baltijas valstīm, tās gan bieži jauc, piemēram, Latvija asociējas ar Brazauski. Latvija ir vēsa klimata ziņā, daudziem ir asociācijas ar balzamu, asociējas ar Eiropas Savienību, NATO, ar relatīvi lielāko pašnāvību skaitu. Ir arī tādi cilvēki, kuriem nekas nav zināms. Tad vēl – Latvija ir kaut kas mazs un asociējas ar Krieviju. Pārsvārā aptaujās piedalās amerikāņi, jo ASV Internets ir ļoti labi attīstīts. Piedalās arī cilvēki, kas bijuši Latvijā. Viņi par savām izjūtām raksta īsas vēstulītes.

Ir novērota tendence, ka vairāk par Latviju interesējas cilvēki, kas kaut kādā veidā ir bijuši saistīti ar latviešiem vai ar Latviju. Tiem, kas neko nav dzirdējuši, ir radusies interese. Mūsu uzdevums ir informēt arvien vairāk cilvēku par Latvijas Valsti.

Latvijas institūts sadarbībā ar "Jumavu" ir izdevis arī dažādus informatīvus materiālus sērijā "Savpatna vērtība Latvijā", piemēram, "Latvija – Stārķu zeme", pēdējais – "Rīga parku pilsēta". Mērķauditorija ir Latvijas viesi un arī paši latvieši, lai viņi mācītos stāstīt par savu valsti, par to, ar ko mēs varam lepoties. Šī grāmatīņa gan ir samērā neliela, tādēļ noteikti ir paslīdējušas garām nepamanītas uz citu grāmatu fona, bet tās ir atrodamas grāmatnīcās.

Ir gatavoti vairāki izdevumi, kas nāks klajā decembrī. Latvijas institūts ir paredzējis piedalīties arī izstādē Expo 2000 Hanoverē.

- Kādas būtu vērtības, ar kurām ieinteresēt?

- Mums daudz kas ir vērtīgs un savdabīgs, kaut vai mūsu kultūra.

- Ko jūs atbildētu – kas ir Latvija?

Tas ir grūti atbildams jautājums. Neapšaubāmi, Latvija man asociējas ar dzimteni, kaut ko ļoti tuvu. Visu savu apzinīgo mūžu ar nelieliem pārtraukumiem esmu pa-

vadījis Latvijā. Te ir viss, kas mani mīļš. Ilgu laiku esmu bijis ārzemēs. Tur ir sajūta, ka kaut kā trūkst. Kad atgriezies Latvijā, jūtu savu "senču elpu", jūtos drošāk nekā ārzemēs. Tas ir grūti izskaidrojams.

Latvijas tēla jautājuma pētīšana ir sarežģīts un ilgstošs uzdevums, ar kuru līdz 1999. gadam nodarbojies tikai Latvijas Republikas Ārlietu ministrija un Latvijas vēstniecības. 1999. gadā tēla izpētes darbam pievienojās 1998. gada 29. septembrī dibinātais Latvijas institūts.

Latvijas tēls kopš 80. gadu nogales nacionālās Atmodas ir piedzīvojis ievērojamas izmaiņas. Tas nav bijis konstants, katrā valstī bijis atšķirīgs, un to nepārtraukti ietekmējuši aktuālie notikumi Latvijā un saistībā ar Latviju, arī vispasaules vai reģionālas nozīmes notikumi.

1998. gadā Latvijas tēlu stipri ietekmēja globāla rakstura norises – ekonomiskā un finansu krīze Dienvidaustrumāzijā, krīzes pasaules, Eiropas un Krievijas finansēs. Tas veicina skepticismu dažādu valstu sabiedrībā, arī Eiropas Savienībā, liek daudz kritiskāk raudzīties uz saviem potenciālajiem konkurentiem tirgū, tostarp arī uz Latviju.

Veidosim kopīgi pozitīvu informāciju par Latviju – stārķu, margrietiņu, balto cielavu, liepu un ozolu zemi. Latvija nav tikai valsts ar neskaitāmām problēmām ekonomikā, politikā un citās sfērās. Latvija nav "kaut kas zemes virsū", tā nav tikai vieta uz kartes, te nav tikai Rīga, tikai vecpilsēta ar slavenām, skaistām jūgendstila celtnēm. Tā arī nav tikai vieta, uz kuriem ir braukt aplūkot, iepazīties vai noprecēt skaistu meiteni. Lai gan, ja arī tā ir viena šķautnīte, ar kuru jūs ieinteresētu citas valsts pilsoni, aizsāktu sarunu, lai sekotu neskaitāmi jautājumi par šo mazo, skaisto, klimata ziņā diezgan vēso zemi, par interesantām tradīcijām un kultūru bagātu valsti, un visbeidzot ārzemnieks iegrimtu pārdomās – to taču būtu vērts redzēt, jūs būsiat veikuši labu darbu Latvijas tēla veidošanā. Jā, mums iet grūti, mēs esam daudz izcietuši un būs daudz vēl jācieš, bet, ja esam te dzimuši, dzīvojam un strādājam, tad ticēsim un skatīsimies uz gaismas pusi, jo DIEVS SVĒTĪ LATVIJU!

ZANE STRODE

P.S. Visi interesenti ir laipni aicināti rakstīt, pieteikties "Universitātes Avīzē", lai, ar jaunām idejām, ierosmēm pārņemti, varētu vēlreiz ciemoties Latvijas institūtā.

JAUNA DEKĀNE

Mēs esam bagāta fakultāte

Janīna Kursīte - Pakule

Kāda uz gadsimta sliekšņa ir Filoloģijas fakultāte, kāda ir tās nākotne, par to "UA" saruna ar fakultātes dekāni profesori JANĪNU KURSĪTI-PAKULI.

Man prieks, ka ir aktīvi studenti

Fakultāte izskatās cerīga. Studenti paši lūdz noteiktus lekciju kursus, viņi mēģina arī iestāties par savām tiesībām. Viņi ir nākuši pie manis ar lūgumu piešķirt telpu studentu pašpārvaldei, jo patiešām vēlas darboties arī sabiedriski.

Pagaidām mani neapmierina fakultātes mājas "aura". Tā ir jāpārveido. Ar Lietišķās Mākslas vidusskolas dekoratīvās nodaļas audzēkņiem ir noruna, ka viņi kopā ar mācībspēkiem veidos projektu, lai harmonizētu telpu - sākot jau ar foajē. Lai cilvēki, kas ienāk telpās, jūt, ka tā ir Filoloģijas fakultāte, kurā jūt arī mākslas klātbūtni. Piemēram, mums ir mākslas programma, ko vada Silvija Radzobe. Vēlamies, lai fakultātē būtu ne tikai vārds un "plikas" sienas, bet arī māksla. Ne tikai vārda, teātra, bet arī telpu estētika.

Vēl kāda laba ziņa. Mums ir iedalīts Kultūrkapitāla fonda finansējums (trīs tūkstošu latu apmērā) Ievas Kalniņas projektam par vidi un audio tehniku. Veidosim savu audio video klasi, kur studentiem būs iespējas apgūt videoattēlu.

Fakultāte šobrīd ir dinamiskā attīstībā. Jūtu arī atbalstu no visiem mācībspēkiem. Līdz ar to man vieglāk šo administratīvo darbu veikt. Lielisks palīgs man ir, piemēram, dekāna palīgs menedžmentā un zinātnes jautājumos Valdis Muktupāvels - mūsu valsti un starptautiski atzīts etnomuzikologs. Jūtu prodekānes Gitas Blauas atbalstu attiecībā uz mācību procesa optimizāciju. Jūtu katedru vadītāju un pārējo mācībspēku atbalstu.

Filoloģija ir svarīgs elements valstiskās identitātes tēla uzturēšanā un veidošanā

Kādēļ filoloģija ir it kā palikusi malā? Tā ir mūsu pašu vaina - pārāk maz esam domājuši, darījuši, braukuši pa Latvijas skolām, stāstot, kas ir filoloģija. Ka tā nav vienkārši literatūras, valodas mācīšana. Tā ir ļoti svarīgs elements mūsu nacionālās valstiskās identitātes tēla uzturēšanā un veidošanā.

Jāņem vērā arī, ka nekur pasaulē filoloģija nebūs un nav tāda, kas varētu izkonkurēt populārās specialitātes - ekonomistus, juristus. Citur pasaulē universitātes ir pašizlīdzināšanās budžets. Esot Lietuvā, Igaunijā, centos pētīt, kā ar filoloģiju ir Tartu, Viļņas, Kauņas universitātes. Visur nacionāli nozīmīgām

fakultātēm ir dotācijas. Tādu vidū ir arī Filoloģijas fakultātes vai programmas. Ipaši - nacionālā valoda, folklorā, literatūra, māksla. Vai arī šīm fakultātēm, kā, piemēram, Kauņas universitātē, tiek divas vai trīs reizes samazināts nodoklis. Līdz ar to neveidojas kā tagad Latvijas Universitātē - "bagātie" un "nabagie" Labi, ka mums ir bagātie, bet nav labi, ka mums ir nabagie. Piemēram, ka nevar atļauties iegādāties minimāli jaunāko zinātnisko literatūru. Līdz ar to mūsu studenti, salīdzinot ar Rietumu studentiem, turpina atpalikt. Var teikt: "Meklējiet Internetā!" Tur tomēr daudz kas nav pieejams. Jaunākajai zinātniskajai literatūrai jābūt pieejamai mūsu bibliotēkās.

Esmu saņēmusi Universitātes vadības atbalstu Filoloģijas fakultātes bibliotēkas paplašināšanai, kā arī fondu krājuma paplašināšanai.

Universitātē ir Lituānistikas centrs, kura veidošanā mums ļoti aktīvi palīdz lietuvieši. No savas puses arī mums kaut kas ir jādara. Lai nebūtu tā, ka atbrauc no Lietu-

vas no ārpuses. Sāksim ar savu fakultāti, katedru, galu galā - ar sevi. Varbūt to varam darīt paralēli. Sakārtošanas darbs nav iedomājams bez garīgo tradīciju atgūšanas. Ļoti nozīmīgs solis šajā ziņā bija tas, ka 13. decembrī - Lūcijas dienā, Adventes laikā, pie mums notika Ekumenisks Filoloģijas un Svešvalodu fakultāšu ievēlēšanas dievkalpojums, kurā piedalījās Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas arhibīskaps Jānis Vānags, Romas katoļu Baznīcas arhibīskaps Jānis Pujats un Rīgas un visas Latvijas pareizticīgo Baznīcas arhibīskaps Aleksandrs. Manuprāt, tas bija viens no pirmajiem dievkalpojumiem Universitātē, jebkurā no fakultātēm pēc kara gados. Ļoti svarīgi ir atgūt tradicionālas vērtības.

Iesaistāties zinātnisko projektu izstrādāšanā

Kad iepriekšējos gados bija zinātnisko projektu pieteikšanas, bija tā, ka galvenos projektus uzņēmās un pieteica tie, kas strādāja zinātniskajos institūtos. Bija arī atsevišķi izņēmumi - mācībspēki. Domāju, ka aiznākošajā gadā, kad būs jauno projektu pieteikšanas kārta, arī mūsu fakul-

tās nav pretrunā viena ar otru. Nereti skan strīdi starp dievturiem un kristiešiem. Domāju, ka ir daudz kopējas saskares punktu. Ziemassvētki ir viens no šādiem divu garīgu tradīciju visciešākajiem saskares punktiem. Piemēram, mēs karam puzurus. Kādēļ tos iekar tievos dziedīnos? Varētu taču kārtīgi nostiprināt. Taču puzuriem, kas ir kosmosa un mikrokosmosa modelis, ir jākustas. Tautas tradīcija vēsta, ka dziedīnam ir jābūt tik tievam, lai visu laiku notiek kustība. Ja puzuris pārstāj kustēties un sastingst, tas nozīmē, ka nebūs labs gads, nākošā sezona.

Vēlos, lai mēs gan Ziemassvētkos, gan arī turpmāk izjustu, ka tradīcija nereti turas plānā dziedīnā. Ipaši filoloģijā mums ir jāizjūt šis dziedīns, pat ja tas ir neredzams. Tam ir jābūt kustībā, lai mēs akumulētu sevi šo radošo garīgo enerģiju un nodotu to citiem. Pedagoģi - studentiem, bet studenti vēlāk skolēniem. Lai mēs vairāk akumulētu tādu labestības enerģiju. Tas ir ļoti svarīgi, īpaši mazām tautām.

Ja mēs cits citu apkarosim, redzēsim otrā tikai slinkto, tad mēs pašiznīcināsimies. Tas ir bīstami.

logijas fakultātes bibliotēkas papildināšanu vadība uzņēma labvēlīgi. Cita lieta, kāds būs papildfinansējums, kā tas aizies tālāk. Mani silda un palīdz tā apziņa, ka mūsu priekšlikums nav formāli atgrūsts, sakot, ka nav finansējuma. Šī sajūta mani dara optimistisku un rada vēlmi darboties.

Gadumija ir gluži tāds pats notikums kā Jāņi, kā Ziemassvētki

Tos mēs gaidām, bet pēc tam nemanām, kā tas ir pagājis. Nevajag uz to likt pārāk daudz cerību, jo var būt arī vilšanās.

Gadumija ir tāds pārejas brīdis, kas ir jāsadomā kopā ar tuviem un mīļiem cilvēkiem. Tas ir gan kā tūla moments, gan kā mūsu kaut kāda veida atskaites punkts. Nozīmīgs arī tāda ziņa, ka liek pārdomāt, kas mēs esam kā tauta gadu tūkstoši. Kāda ir bijusi tautas evolūcija, kā esam nonākuši pie valstiskuma. Kā šajā tūkstošgadē ir attīstījusies cilvēks. Vai viņš ir mainījies kā indivīds, kā cilvēku kopa?

Kādu laiku tika uzskatīts, ka mītiskais ir pagātnes paliekas. Mēs ejam uz augšu, kur ir uzraksts "Pātiesība". Tu ar lielām mokām esi cirtis pakāpienus uz augšu, uzkāpis un redzi, ka tur nav tās virsotnes. Tas, ko tu esi iedomājies par virsotni, izrādījies dziļa bedre. Labie nodomi un nolūki, ar kuriem vadoņi ar varu centušies vilkt tautas masas cēlas nākotnes vārdā uz augšu, ir nereti noveduši pie tragiskām sekām.

Tūkstošgades mijā mēs redzam, ka ļoti nozīmīgs cilvēka harmonizēšanai ir tieši mītiskais, šis nepārejošs mūžīgās vērtības. Skatoties uz tūkstošgadi, es skatos gan vēsturiskajā, gan mītiskajā plānā. Mītiskajā, protams, ir interesantāk skatīties - tas ir gluži kā skatīties uz kādu pasaku, kurai gribas laimīgas beigas.

"Kādēļ filoloģija ir it kā palikusi malā? Tā ir mūsu pašu vaina - pārāk maz esam domājuši, darījuši, braukuši pa Latvijas skolām, stāstot, kas ir filoloģija. Ka tā nav vienkārši literatūras, valodas mācīšana. Tā ir ļoti svarīgs elements mūsu nacionālās valstiskās identitātes tēla uzturēšanā un veidošanā."

vas laba līmeņa mācībspēki un studentiem momentā nav mācību līdzekļu. Tie nav sagādāti, jo nav par ko nopirkt.

Mums ir ļoti laba bibliotekāre Silvija Veinberga, ista entuziaste. Tas nav samaksājams, ko viņa dara ārpus sava darba pienākumiem, apzinot, kas ir vajadzīgs mūsu studentiem.

Ceru, ka projekts, ko mēs fakultātē trīs cilvēki - es un abi dekāna palīgi - izstrādājam, realizēsies. Mēs pieprasām papildināt līdzekļus fakultātei ar lūgumu - nākošo gadu Universitātē pasludināt par Nacionālās filoloģijas gadu. Vēlamies mēģināt "aizlāpīt" elementāros caurumus nacionālajā filoloģijas "kažokā". Universitātes līmenī atbalsts šim projektam ir saņemts, un es ceru, ka Senāts to atbalstīs.

Mums jāatgūst nacionālā pašapziņa

Kopš 90. gadu sākuma esam tik tālu gājuši nacionālā nihilisma, arī zināmā mērā valstiskā nihilisma virzienā, ka tas ir bīstami, salīdzinot, piemēram, ar Lietuvu un Igauniju. Nesen lasīju lekciju kursu Kauņas universitātē. Katrs Humanitāres fakultātes students ir lepins par to, ka viņš studē lituānistisku, Lietuvas vēsturi, filoloģiju, ka viņš ir Lietuvas pilsonis. Mums šī apziņa vēl ir jāatgūst.

Mums ir jābūt lepnem par to, ka mēs esam. Daudz kas vēl nav kārtībā - gan valsti, gan mūsos pašos ir iekšā iepriekšējo laiku mantojums. Esam neapmierināti un vēlamies, lai kāds mums sakārto lie-

tātes mācībspēki - gan bez grāda, gan ar grādu - būs gatavi pieteikt projektus. Tas ir svarīgi gan fakultātes, gan Universitātes zinātniskā prestiža celšanai. Ko nozīmē, ka pedagoģis ir tikai "labs"? Tu nevari lasīt un "atgremot" tikai to, ko citi ir uzrakstījuši. Tev vismaz no kaut kāda stūra lekciju kursos, kurus tu lasi, jābūt arī tam, ko tu pats esi izdarījis, ko tu pats esi atklājis. Tad būs pavisam cita studentu atsauce un tie būs radoši kursi. Arī no studentiem tad ir iespējams prasīt radošu attieksmi. Mācībspēki šajā ziņā ļoti daudz ko dara. Piemēram, baltu filoloģijā iznācis rakstu krājums "Baltu filoloģija", kurš nav iekļauts starptautiski recenzējamo izdevumu sarakstā tāpēc, ka neatbilst starptautiski atzītajiem nosacījumiem. Jābūt kopsavilkumiem kādā no svešvalodām - angļu, vācu vai franču, jābūt starptautiskai redkolēģijai. Nevar vārieties tikai "savā sulā" - Varbūt tā sula ir lieliska, bet nevar vārieties tikai tajā.

"Baltu filoloģijas" pēdējie krājumi ir patiešām labā zinātniskajā līmenī. Vajadzīgs vēl tikai neliels solītis - varbūt, ka tas ir izdarāms pusgada laikā.

Ziemassvētkus sagaidi ar gaišām domām

Lūcijas diena - 13. decembris - tā tiek uzskatīta par visisāko dienu gadā, kad ir vismazāk gaismas. Dievkalpojums šajā dienā bija tas brīdis, kas palīdz tumsas un pelēcības laiku mūsos pārvarēt. Lai, Ziemassvētkus sagaidot, mēs iekšēji justos atbrīvoti, šajā gadā kļuvuši garīgi bagātāki. Kaut ko jaunu ieguvuši un izpratuši, ka garīgās vērtības var būt dažādas.

Mēģinu apzināt pozitīvo katrā no pedagoģiem, katrā no studentiem

Tāds ir mans princips, esot šajā amatā. Mēģinu apzināt pozitīvo katedrās, ar ko katrā no tām ir savdabīga. Kas ir klasiskās filoloģijas, slāvu filoloģijas, komunikāciju zinātnes, kas ir baltu, latviešu literatūras un valodas katedrās. Secinājums - mēs esam bagāta fakultāte. Ar garīgo bagātību.

Ceru, ka ar Universitātes vadības, ar Senāta, ar kopīgiem spēkiem mēs nebūsim nabagi arī materiālā ziņā. Nedrīkstam gaidīt, līdz kāds mums atnesīs naudas maisu un teiks: "Te jums uz Ziemassvētkiem!". Arī mums ir aktīvi jādarbojas un jāmeklē iespējas: jāraksta projekti, jāiet uz Kultūrkapitāla fondu, uz Latvijas Zinātņu padomi, jāmeklē starptautiskais atbalsts.

Ļoti laba sadarbība ir ar LU rektoru profesoru Juri Zaķi, prorektoru profesoru Ivaru Lāci, Zinātņu daļas vadītāju Daci Gertneri, Doktorantūras daļas vadītāju Viju Medni, direktoru Ati Peiču. Ar viņu atbalstu un palīdzību tapis gan Lituānistikas centrs, gan citas labas lietas notikušas fakultātē.

Fakultātes sasāpējušo jautājumu risināšanā ir laba sadarbība ar Universitātes kancleru Pāvelu Fricbergu, Studiju daļas vadītāju Lolitu Sprūģi. Pagaidām mazākā mērā šāda sadarbība bijusi ar mācību prorektoru profesoru Juri Krūmiņu. Ceru, ka tāda izveidosies.

Visai Universitātei pietrūkst naudas, bet mūsu projektu par Filo-

Lai LU prestižs arvien augtu!

To vēlū Jaunajā gadā. Lai studētgrībošo jauniešu skaits augtu un būtu liels konkurss. Lai mūsu Universitāte iegūtu tādu auru, kāda, piemēram, ir Tartu universitātei. Lai mums būtu iekšēja saskaņa arī šajā lielajā reorganizāciju procesā. Lai mēs nestrīdētos par sīkumiem, bet redzētu galveno ideju, kā vārdā mēs pārveidojam Universitāti. Lai katrs pedagoģis, students, darbinieks šajā telpā un vidē justos kā ievētā vietā, šo vārdu saprotot plašākā nozīmē - kā vietā, kur mums ir patīkami būt un uzskatīties. Ja ir šī sakrālā izjūta saistībā ar Universitāti, tad LU daudz kas panākts. To vēlū mums visiem!

Mans vēlējums Latvijas "Universitātes Avīzei"

Lai laikrakstu veidotu ne tikai štata darbinieki, bet daudz aktīvāki būtu arī fakultāšu pārstāvji. Lai raksta par to, kas katram ir šķīstis interesants, vai gluži otrādi izskauzams! Lai arī Universitāte puzuris visu laiku tajā dziedīnā turētos un būtu kustībā!

MĀRA SADOVSKA

P.S. "Universitātes Avīze" sirsniģi sveic profesori Janīnu Kursīti-Pakuli sakarā ar Baltijas asamblejas balvu zinātnē un iznākušo grāmatu "Mītiskais folklorā, literatūrā mākslā"

LU - 80

Mūžs no Ziemassvētkiem līdz Vasarsvētkiem

Profesors Pēteris Šmits (1869 - 1938)

Pēteris Šmits dzimis 1869. gada 25. decembrī Raunas Lisēniešu Pekša mājās, kur viņa vecāki bija saimnieki. Izglītību sācis pagasta skolā, bet jau pēc pirmā gada pārgājis uz draudzniecības priekšmetu bija krievu valoda un arī vēsturē prioritāte bija Krievijas vēsturei, tad P. Šmits nolēma pievērsties austrumu valodām un pārcēlās studēt uz Pēterpili. 1892. gadā Pēterpili viņš sāka studēt ķīniešu, mandžūru, mongoļu un kaļmiku valodu. Austrumu valodas P. Šmits studēja pie tā laika slavenā sinologa V. Vasiljeva. Studējams sinoloģiju, austrumu valodas un literatūru, viņš turpināja interesēties arī par latviešu valodniecības, etnogrāfijas un mitoloģijas jautājumiem. Studiju laikā P. Šmits sāka publicēties "Mājas Viesī" un tā Mēnešrakstā. Viņš rakstīja par Manceļa nozīmi latviešu literatūrā, par Glika Bībeli, Langeš latviešu valodas vārdnīcu u. c.

XIX gadsimta otrajā pusē latviešu sabiedrībā, it sevišķi mitoloģijas jautājumos, valdīja romantisms un izprātotas teorijas par Ramavu kā seno lietuviešu, prūšu un latviešu svētvietu. Šīs teorijas noraidošās P. Šmita publikācijas izraisīja asas diskusijas, kuru rezultātā viņš ieguva gan domubiedrus, gan pretiniekus. Augstskolas studijas P. Šmits beidza 1896. gadā ar pirmo zinātnisko kandidāta grādu un tika atstāts universitātē, lai gatavotos profesūrai ķīniešu, mandžūru valodā un literatūrā. Šajā nolūkā viņu nosūtīja stažēties uz Ķīnu. Tā kā Transsibīrijas dzelzceļu tajā laikā tikko sāka būvēt, tad P. Šmitam nācās doties ceļā pasta zirgu vilktā ekipāžā. Ceļš šķērsoja Sibīriju, Mongoliju, Gobi tuksnesi un turpinājās līdz pat Liēlā Ķīnas mūra vārtiem Kalaganā. Šim Āzijas ceļojumam, kā norādījis pats profesors, bijusi liela nozīme viņa vēlākajās koncepcijās par ķīniešu tautas vēsturiskajiem likteņiem, kā arī dažos mitoloģijas jautājumos, jo te bijusi iespēja novērot tautas ierašus un tikumus, kas agrākiem pētniekiem pagājis secen.

P. Šmits tuvāk iepazīs ar zemi, caur kuru Āzijas tautas gadu tūkstošu gaitā ar savu savdabīgo kultūru ieplūda Eiropā. Redzējams milzīgo atšķirību starp Austrumu un Rietumu kultūrām, viņš pārliecinājās, ka teorija par Āziju kā indoeiropiešu pirmdzimteni ir maldīga. Līdzīgi, salīdzinot auglīgo un bieži apdzīvoto Ķīnu ar milzīgajiem, mazapdzīvotajiem Sibīrijas un Mongolijas apgabaliem, P. Šmits sāka apšaubīt tolaik valdošās hipotēzes par Sibīriju un Mongoliju kā ķīniešu pirmdzimteni. Savus ceļojuma iespaidus 1897. gadā P. Šmits aprakstīja "Mājas Viesā Mēnešrakstā".

Pekīnā P. Šmits nodzīvoja trīs gadus. Šajā laikā viņš apceļoja tuvākos rajonus, kā arī iepazīs ar Pekīnā dzīvojošiem Eiropas un Amerikas sinologiem V. Grūbi, A. fon Rasthornu, E. fon Cahu u. c. Dzīvu interesi par P. Šmita zinātnisko darbību izrādīja arī Parīzes, Berlīnes un Amerikas universitāšu mācību spēki, uzsākot aktīvu korespondences apmaiņu. Šajā laikā Ķīnas valdība Pekīnā dibināja pirmo universitāti, un šajā procesā aktīvi piedalījās arī P. Šmits, kļūstot par pirmo krievu valodas profesoru. Ķīnas valdība vairākkārt aicināja viņu pastāvīgā darbā Pekinas universitātē, tomēr profesors no šī priekšlikuma atteicās. 1899. gadā Krievijas valdība iecēla P. Šmitu par ķīniešu valodas profesora vietas izpildītāju jaundibinātajā Austrumu institūtā Vladivostokā. Te viņš ieradās, pa ceļam apmeklējot Japānu un Koreju. Vladivostokā viņš iepazīs un nodibināja pastāvīgas sakarus ar tā laika ievērojamāko Amerikas sinologu Bertoldu Lauferu, kurš, novērtējot P. Šmita zinātnisko darbību, uzaicināja viņu uz ASV, piesolot bagātīgi apmaksātu profesūru Ņujorkas universitātē. Taču P. Šmits atteicās. Būdam ķīniešu un mandžūru valo-

das profesors, viņš nopietni nodevās darbam. 1900. gadā viņš izdeva "Lekciņus po kitaiskomu jaziku", 1907. gadā - "Učebņik madžurskogo jazika" u. c. Vladivostokas Austrumu institūtā P. Šmits divas reizes bija šīs prestižās zinātniskās iestādes direktors: pirmo reizi valdības iecelts, otrreiz - profesoru ievēlēts.

Revolūcijas laikā Sibīrijas valdība piedāvāja P. Šmitam gan izglītības ministra, gan jaundibinātās Vladivostokas universitātes rektora posteni, bet viņš no tiem atteicās. Tālajos Austrumos dzīvodams, P. Šmits nekad neaizmīra savu dzimto zemi un latviešu tautu. Viņš apprecēja latvieti, arī ģimenē runāja latviski un savu dēlu izaudzināja par latvieti. No tālās Vladivostokas P. Šmits centās cik iespējams bieži atbraukt uz Latviju, lai te, Latviešu biedrības Zinību komisijas sapulcēs, satiktos ar savas tautas gaišākajām galvām. Sevišķi aktīvs P. Šmits bija 1908. gadā, kad Rīgas Latviešu biedrības Zinātniskās komisijas 14. rakstu krājumā parādījās raksti par latviešu tautasdziesmu izcelšanos un vecumu, par Kurbadu jeb Lāčplēsi, par teiku "Kurmienes meita Nauļa" u. c. 1902. gadā P. Šmits Pēterpili nokārtoja maģistra eksāmenu un aizstāvēja disertāciju "Opit mandarinsko gramatiki". Pēc tam viņam piešķīra ķīniešu un mandžūru literatūras maģistra grādu un viņu apstiprināja par Austrumu institūta profesoru.

No Vladivostokas P. Šmits bieži devās zinātniskās ekspedīcijās uz Ķīnu, Mongoliju vai Sibīriju, reti vasarās palikdams pilsētā. Vēl XX gadsimta 50. gados P. Šmita sarakstītā ķīniešu valodas gramatika bija vienīgā sistemātiskā un zinātniskā mācību grāmata ķīniešu sarunvalodas studēšanai Latvijā. Tajā iztirzāti arī ķīniešu valodas fonētikas jautājumi, un tas bija pirmais Eiropas zinātnieka zinātniskais darbs šajā nozarē. 1900. gadā P. Šmits Vladivostokā publicēja grāmatu "Kitaiskaja klassiķeskaja kniga", kurā, analizējot senos ķīniešu tekstus, norāda uz seno rakstu viltojumiem un vēlākiem iespraudumiem.

Desmit gadus P. Šmits Austrumu institūtā pasniedza mandžūru valodu un literatūru un bija vienīgais Eiropas zinātnieks, kurš šajā laikā bija apmeklējis gandrīz visas tungusu-mandžūru ciltis, pēdīdams viņu valodu. Viņš bija arī pirmais, kurš zinātniski klasificēja šo valodu grupu. P. Šmits uzskatīja, ka tungusi-mandžūri kopā ar turkiem un tatāriem veido savu patstāvīgu valodu saimi, kas nav savienojama ar somugru valodu saimi. Sibīrijā, Mongolijā un zie-

meļaustrumu Ķīnā profesors meklēja senās paleoāzijas tautas, kuru valodu ietekmi var atrast šodienas mandžūru un ķīniešu valodā.

1918. gadā Austrumu institūtu pārveidoja par universitāti un P. Šmitu atstāja tur par profesoru. Viņš palīdzēja nodibināt un izveidot Filoloģijas fakultāti, kurā pats lasīja ievadu valodniecībā un lietuviešu valodu, vienlaicīgi 1919. un 1920. gadā pildot fakultātes dekāna pienākumus. Rosīgi P. Šmits piedalījās Tālo Austrumu latviešu sabiedriskajā dzīvē, palīdzēdams arī Imantas pulka organizēšanā.

Atgriežoties Latvijā, P. Šmits, braucot ar kuģi no Vladivostokas uz Rīgu, pa ceļam apmeklēja Singapūru, Srilanku (toreiz Ceilona) un Ēģipti. 1920. gada otrā pusē 51 gada vecumā P. Šmits atgriezās Latvijā un sāka strādāt Latvijas Universitātē Filoloģijas un filosofijas fakultātes filoloģijas nodalā. Viņš lasīja lekcijas par latviešu folkloru, mitoloģiju, ievadu valodniecībā, ievadu baltu filoloģijā, kā arī citos priekšmetos, arī ķīniešu valodu un kultūras vēsturi. 1921./22. mācību gadā P. Šmits bija Latvijas Universitātes prorektors studentu lietās, no 1923. līdz 1925. gadam - Filoloģijas un filosofijas fakultātes dekāns. No 1923. līdz 1925. gadam viņš bija arī Filologu biedrības priekšnieks, bet no 1930. gada līdz savai nāvei - šīs biedrības godabiedrs. Viņš vienlaicīgi bija arī Rīgas Latviešu biedrības Zinātņu komitejas priekšnieks. 1927. gadā Zviedrijā viņu iecēla par Upsalas universitātes goda doktoru. Arī Latvijas Universitātes Filoloģijas un filosofijas fakultāte 1928. gada 30. martā svinīgā, atklātā sēdē promovēja profesoru P. Šmitu par savu baltu filoloģijas doktoru *honoris causa*. Līdz mūža galam viņš bija arī Folkloras krātuves kolēģijas loceklis. 1937. gadā valdība P. Šmitu iecēla par Izglītības ministrijas pareizrakstīšanas komisijas locekli. Šajā komisijā P. Šmits aizstāvēja profesora J. Endzelīna viedokli par to, ka jācenšas panākt lielāka vienveidība un saskaņa latviešu valodas izrunā un rakstībā.

Lai gan pēc specialitātes P. Šmits bija spīgti izteikts orientālists, tomēr viņš vienmēr bija ciešā saskarsmē ar baltu filoloģiju. Jau studenta gados viņš sāka krāt materiālus par seno latviešu dievietēm: Laimu, Kārtu, Dēklu, Māru u. c., kā arī par ļaunu šķirām (bajāriem, kalpiem). Ap 1896. gadu viņš sāka strādāt pie darba "Trojakaja dolgota v latiškomo jazike", kas tika pabeigts un iespēsts 1899. gadā Pēterpili. Dzīlā interese par seno latviešu mitoloģiju un etnogrāfiju noveda pie 1912. ga-

da publicētā "Etnogrāfisko rakstu krājuma" pirmās daļas, bet 1918. gadā nāca klajā "Latviešu mitoloģija", kuru atkārtoti izdeva 1926. gadā.

Pēc 1920. gada Rīgā P. Šmits jau daudz vairāk laika veltīja baltu filoloģijai, publicēdams gan rakstus, gan lekciju konceptus. 1923. gadā tika izdots "Etnogrāfisko rakstu" otrais un trešais sējums. Tomēr lielākais P. Šmita darbs bija "Latviešu pasakas un teikas", kuru izdeva 15 sējumos no 1925. līdz 1937. gadam un atkārtoti no 1962. līdz 1970. gadam, un "Latviešu tautas ticējumi" - izdoti 1940. un 1992. gadā. Izlases veidā 1934. gadā P. Šmits izdeva "Latviešu skaistākās pasakas", kuras piedzīvoja vairākus izdevumus. Netika aizmirstas arī jaunībā sakrātās tautasdziesmas, kuras četros sējumos ar nosaukumu "Tautas dziesmas" pabeidza izdot tikai pēc profesora nāves. Pēdējais sējums iznāca 1939. gadā. Profesors bija arī labs orators un bieži uzstājās ar lekcijām gan provincē, gan Rīgā, pulcinādams vienmēr kuplu klausītāju skaitu.

Vienlaicīgi profesors P. Šmits, būdams viens no ievērojamākajiem Eiropas sinologiem, turpināja strādāt pie tungusu-mandžūru un ķīniešu valodas jautājumiem, publicēdams savus pētījumus Universitātes izdevumos angļu valodā.

1930. gadā P. Šmita un J. Endzelīna sadarbības rezultātā nāca klajā "Izrunas un rakstības vadonis". Profesora P. Šmita veiktais darbs zinātnē tika attiecīgi novērtēts. 1938. gadā par izcilēm nopelniem Latvijās labā viņš saņēma augstāko balvu zinātnē - Tēvzemes balvu un Triju Zvaigžņu trešās šķiras ordeni. Ar ordeniem P. Šmitu apbalvojusi arī Krievijas un Francijas valdība. Francijas Zinātņu akadēmija piešķīra P. Šmitam kā vienu no pirmajiem latviešiem goda zīmi "Akadēmijas palmas".

Trīsdesmitajos gados profesors sāka bieži slimot un bija spiests atteikties no lekcijām, taču studentus turpināja eksaminēt mājās. 1938. gada 5. jūnijā, Vasarsvētku pirmajā dienā, 69 gadu vecumā P. Šmits mirst. Šo pasauli atstāj vīrs ar plašu skatu, bagātu dzīves pieredzi, asu, kritisku prātu, vienu no latviešu kultūras vēstures pamatlicējiem. 1938. gada 8. jūnijā no Universitātes aulās, piedaloties kuplām pavadītāju pulkam, profesoru P. Šmitu izveda uz mūža dusu Rīgas Meža kapos.

ERIKS SĀRTS,
Latvijas Universitātes bibliotekārs

Latviešu tautas ticējumi

Sakrājis un sakārtojis
profesors P. ŠMITS

Starp daudz citiem Ziemassvētku ieradumiem ir tā čigānu iešana pavisam aplamīga un ļoti skādīga... Kur blēņu un žūpu dziesmas, kas ar bezkaunīgiem jokiem savienojas, vairāk dzirdamas, nekā tādos čigānu pulkos?

Ja Ziemassvētku naktī neapgāž ragavas, tad tās visu nakti skraida apkārt.

Ziemassvētkos vajaga vilkt krustu uz visām durvīm, jo citādi nāk velns iekšā.

Ziemassvētku vakarā jānoliek zirņu bloda uz galda, jo pusnakti mironi nāk mieloties.

Lai naudas nekad netrūktu, tad

Ziemassvētkos nedrīkst visu naudu izdot.

Ziemassvētku sestdienā vajaga deviņas reizes ēst, nest sienu istabā un paturēt to tur par visām trim svētku dienām. Arī uz galda liek sienu un uz sienu dievadāvanas.

Ziemassvētkos sienu nes istabā, liek uz galda zem segas par atmiņu tam, ka Kristus dzima sienā.

Ziemassvētku vakarā ēdot nedrīkst pirkstu laizīt, tad tos bieži pārgriež.

Ja Ziemassvētku naktī ejot pie āliņģa dzert, tad tur vienu stundu esot ūdens vietā vīns.

Lai būtu daudz naudas, tad Ziemassvētku vakarā melns kaķis jānes ap baznīcu.

Ziemassvētku sestdienas vakarā jāuzliek uz grīdas gabaliņš gaļas un maizes, tad jālaiž istabā suns. Ko

suns pirmo ķers, tas tai gadā būs dārgāks.

Ja redz Ziemassvētkos kaķi uz krāsns izstiepušos guļam, tad nākamā vasarā būs jauka diendusas guļšana koku pavēnī.

Ja redz Ziemassvētkos kaķi istabā dzīvas mušas ķeram, tad var sagaidīt nākamā vasarā daudz sienāžu un blusu.

Ja kas iespēj Ziemassvētku vakarā, pirti izpēries, pliks ieskriet dāzā un pakratīt ābeli, tad tā ābele tai gadā būs pilna ar āboliem.

Ziemassvētku vakarā jāsit ābeles ar bīksēm, tad būs labi āboli.

Ziemassvētku naktī pulksten divpadsmitos jaunai meitai jāuzkāpj uz bēniņiem, jānogērbjas kailai un jāskatās no bēniņiem zemē, tad viņai parādīsies brūtgāns.

Ziemassvētku naktī zirgi runājo

un pateicot viens otram visu turienes māju ļaunu likteni.

Ziemassvētku naktī meitai jānomazgā acis un tad ar nenoslaucītām acīm jāapguļas; kurš puisis nāksot ar diviļi slaucīt, tas precēs.

Ziemassvētku pusnaktī zirgi runājo saprotamā valodā.

Ja cilvēks grib zināt savu nākotni, tad vajaga Ziemassvētku naktī apiet ap savu dzīvojamo ēku trīs reizes un pēc tam skatīties logā, tur šis cilvēks redzēs savu nākotni.

Lai zinātu, vai jaunā gadā mirs jeb precēsies, tad Ziemassvētku vakarā, citiem nezinojot, jāapskrien trīs reizes ap istabu, tad pa logu jāskatās uz tiem, kas istabā. Ja kādam divas galvas, tas precēsoties, bet kas bez galvas, tas miršot.

Ziemassvētku naktī iet mēnešgaismā ēnu skatīties. Kura ēnai būs

divi galvas, tas tai gadā apprecēsies.

Ziemassvētkos, eglīti dedzinot, vajaga katram iedomāties savu svečīti; kura no iedomātajām svečītēm pirmā izdeg, tam pirmajam būs jāaprecas.

Ja Ziemassvētku vakarā suņus labi pabaro un izdzen ārā un ja viņi sāk riet bez iemesla, tad tanīs mājās nākošā gadā būs kāzas.

Kad Ziemassvētku vakarā saslauka mēslus istabā pie sliekšņa un naktī, virsū uzsēdies, sukā galvu, tad var redzēt nākamo dzīvesbiedri.

Svētu vakaru meitas saber katra sev priekšā čupuņu miežu un noliek gaiļi vidū: pie kuras gaiļis iet miežu ēst, tā tiks izprecēta.

Jaunavai, kura grib redzēt savu nākamo vīru, Ziemassvētku naktī jāiesēž auzas gultā; kas sapnī nāks auzas plaut, tas būs istais.

ES RAKSTU

Sarmīte Inberga,
Bioloģijas fakultāte

Debesis tik melnas
Tik dzirdas
Un skan
Vieglāk panest sāpes
Nekā šo skaistumu man
Kaut kur lido putni
Kaut kur tālu šovakar
Savās mīlas dejās
Mēness gaismā ligzdas vīt
Bet visam pāri zvaigznes
Un mēness liecinieks
Es speru soli naktī
Es vairst nebaidos apmaldīties

Linda Kalniņa,
Filoloģijas fakultāte

cik tālu var aiziet
cik zemu var nokāpt
cik augstu paskatīties
cik ļoti var ilgoties
cik daudz var ieraudzīt
starp zvaigznēm
un ieraudāt starp ieelpām
cik ilgi var sapņus mežģīt
un locīt pēc sava prāta
līdz neprāta lēmēm
cik var gulēt nomodā
un pamosties pēc saullēkta
aizvērtām acīm skūpstīt
putna spārnus garāmskrejošos
un gaidīt
gaidīt
gaidīt

Ivars Kokorevičs,
Juridiskā fakultāte

Postaža
Pie galda, kas apkrauts ar grāmatām vecām,
Es apsēžos, uzmetis vateni plecos.
Pildspalvu paņēmis pirkstos ar tautkiem,
Es rakstu, nu, dziesmu par Latgales laukiem.

Antra Grizāne,
RPIVA

Zooloģiska etide

Suns ir suns,
Es esmu es.
Tu esi... nu jā,
Tas ir skaidrs.
Bet ja nu
Es esmu suns,
Un suns ir es?

Ilmārs Bergsons

Jauno gadu sagaidot

Ik katru gadu atnāk brīdis,
Kad laiks uz vietas apstājies –
Tiek vērtēts, svērts ikkatrs
sprīdis,
Kas vecā gadā sakrājies.

Raivis Dempelsons,
Filoloģijas fakultāte

Jāpārvar tādi brīži.
Jākļūst atkal
Tam, par ko esi radīts.

Evija Purīna,
Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte

Tik vērts tu esi

Izskati zvaigznes
pirms nāc pie manis
Izdziedi sāpes
pirms nāc pie manis
Izder jūras
pirms nāc pie manis

Skats raugās cerībās uz jauno –
Tas, protams, atkal labāks būs,
Lai izgaist viss, kas draud ar
jauno,
Uz laimes ceļa uzved mūs.

Linda Liepiņa,
Filoloģijas fakultāte

No caura gredzena
Sev lāsteku es lēju.
Es lēju, kausēju un klusēju.

No caura vainaga
Sev sniega vīru cēlu.
Es cēlu, kausēju un klusēju.

No visa, kas bez vidus,
Lietu lēju.
Tas lietus lāstekā un snegā vērtās.

No visa sniega vīru vēlu,
Bet lietus lija.
Nekā man nebija.

Es pati gredzenā un vainagā
Kā sniega sieva lietū liju lāstekā.

Una Dževečka

ziedošu tevi straumei
ugunī likšu
izpurināšu
vējā
tavus vaibstus
nesaistoties
iekams tu
neatdzimsi

jūra ar vidū akmeni
noskatās malup gājējos
atsliet galvu viņu elkoņos
zilēt – cik – līdz ūdenī noskries
atsedzoties

Izsūdzi grēkus
Iemīli sevi
Izej purvus
pirms tu nāc pie manis

Izjūti bailes
pirms nāc pie manis
Izbaudi nāvi
pirms nāc pie manis
Izvairies ļaudis
pirms tu nāc pie manis

Un tad vari izlemt
vai maz nāksi pie manis?

Krīt zvaigzne
Ātri vēlies...
Kaut tā būtu...
Patiesi gaidīta...
Manējā.

Izdeg lampiņa
Tehnikcivilizācijasvienojums
Ieskrūvē jaunu
Ātri vēlies...
Lai neizdeg...
Zvaigzne viena
Tur – augšā

Krīt...
Es vēlos...
Gaismu

Debesis – griestos
Dzīvā masā – pāris starvoltu
Trīsošā želejā – tai trūkst visvairāk
Visur...

Neparastie, bet patiesie atgadījumi 1999. gadā

Uz UA uzaicinājumu rakstīt stāstiņu atsaukušās Ilze Knusle un Inta Veide. Viņas saņems pārsteiguma balvu. Gaidām redakcijā!

Iz baltu filologu kopmītnu dzīves

29. septembra atgadījums

Gatavojamies gaidāmajam kontrolārbam valodniecībā. Veidojam kontrolkartes par valodām un teritorijām, kurās šīs valodas lieto. Es nesapratnē jautāju par Sardīnijas salas iedzīvotāju valodu:

- Viņiem ir sardīņu valoda?

4. oktobra atgadījums

Par gaidāmo kontrolārbu pie Bronislava Tabūna literatūrzinātnē es biju diezgan cerīgās un optimistiskās domās:

- Tabūns mums arī viens ir, - es saku. Un tā arī bija - Tabūna brošūra vienā eksemplārā.

6. oktobra atgadījums

Kauna jau man nekad nav bijis. Un arī noslēpumainību neciešu. Tāpēc visiem stāstu patiesību. Un arī šodienas viesim vaļsirdīgi atzinos, ka mēs dzeram gan tēju, gan kafiju - rītā, vakarā:

- Mēs dzīvojam vienā dzeršanā.

27. oktobra atgadījums

Ar Līgu gājām iepirkties. Pie konfekšu plaukta es prasu pārdevējai: - Man, lūdzu, dažas VESMAS...
8. novembra atgadījums
Es gribēju Līgai paplātīties, ka gaidāmas svinības.

Vienpadsmitajā manam tēvam ir vārda diena, - es uzstājīgi un nedaudz augstprātīgi teicu.

- Viņš ir LĀČPLĒSIS? - Līga naidīgi pajautāja.

Dzilās ilgās pēc kaimiņa, kurš bija spiests mūs pamest un pārcelties uz citu dzīvesvietu, es atklāju savas slēptākās domas pārējām istabas biedrenēm:

- Mēs izjūtam Viestura mūžīgo tukšumu un trūkumu...

Vēl viens 8. novembra atgadījums

Līgas angļu valodas mājasdarbu izpilde ievērojami atvieglināta, jo Jānis ļoti labi pārzina angļu valodu un bieži mēdz palīdzēt.

- Nu, redz, tev staigājošā vārdnīca, - es Līgai teicu par Jāni.

Jānis, to dzirdēdams, dzīvīgi iesaistījās sarunā un pievērsās Līgai ar ļoti konkrētu jautājumu:

- A ko tu darītu, ja es nestaigātu?

9. novembra atgadījums

Līga noslēpumaini pārļaida istabiņai skatu un teica, mazliet vilusies:

- Ja mēs būtu četras...

Uz ko Jānis dzīvīgi atsaucās:

- Bet mēs esam piecas!

Vēl viens 9. novembra atgadījums

Ievas neuzmanības dēļ glāze, kurā viņa turēja rokā, nedaudz saskāpās, un tās saturs sāka līt Līgas gultā.

Līga secināja faktu:

- Līst manā gultā...

Arvis piebilda:

- Tā ir pavēle!

21. novembra atgadījums

Trijātā gaiteni pārspriedām anekdoti. Pienāca blakus istabiņas iemītniece un, ieraudzījusi, ka esam tērpušās virsdrēbēs, jautāja:

- Jūs dosieties kaut kur?

Baiba uz to diezgan izklaidīgi attrauca:

- Nē, mēs tikko atdevāmies.

(Tā runā filologi, topošie)

Baltu filoloģijas 1. kursa
studente
ILZE KNUSLE

Tā tikai varēja notikt ar mani...

Šī gada 7. jūlijā man, kā kārtīgai nākošajai studentei, vajadzēja kārtot profesionālās piemērotības testu sociālajā pedagoģijā. Ierodoties savā fakultātē, es uzzināju, ka mums ir samainītas telpas ar angļu pedagoģiem. Pārbaudīju savu vārdu sarakstā un gaidīju savu kārtu, kad pēkšņi pie mums atnāca kāda pasniedzēja un lika mums sekot uz blakus auditoriju. Kad izsauca Sindijas Veides vārdu, es droši devos iekšā, aizrādīdama, ka mans vārds ir Inta. Savādi man likās, ka blakussēdētājas specialitāte ir angļu pedagoģija, bet, saņemdama apstiprinājumu no viņas, ka visiem ir viens un tas pats eksāmens, es nomierinājos. Jaunus uztraukumus man radīja eksāmena tests angļu valodā, jo neviens mani par to nebija

brīdinājis. Tomēr, vēlreiz guvusi apstiprinājumu par savu eksāmenu no saviem eksaminatoriem, es to noliku.

Pēc eksāmena es piegāju uzzināt kaut ko vairāk par otro kārtu un šokā gandrīz nogāzos!!! Es biju nolikusi eksāmenu angļu pedagoģijā! Nezināju - smieties vai raudāt? Visi mani nākotnes plāni sabruka manu acu priekšā. Saņemdama pēdējos spēkus, ar asaru aizmiglotām acīm devos pie savas eksāmenu komisijas. Ja jūs zinātu, kāds bija mans prieks, kad man tika dāvāta vēl viena iespēja to nokārtot kopā ar neklātieni! Es gribēju dziedāt, dejojot un lēkāt aiz laimes, ko man sniedza šī vienreizējā iespēja.

Tā tikai varēja notikt ar mani...

Gredzena brīnums

Vasarā mēs svinējām manu draugu kāzas Bauskā, kad otrajā dienā notika kas pārdabisks...

Jaunais vīrs peldēdams pazaudēja savu laulības gredzenu diezgan duļķainā un straujā upē. Tā kā mēs visi bijām kristieši, lūdzām Dievu, bet nekas diemžēl nenotika. Tad mēs Dievam apsoliām evaņģelizēt trīs pilsētā ceļā uz Rīgu, ja Viņš izpildīs mūsu vēlēšanos. Tikko mēs bijām pabeiguši lūgt, izdzirdējām prieka pilnus saucienus no upes puses. Tieši tajā brīdī viņi bija atraduši ilgi meklēto gredzenu! Tas bija tāds brīnums, kas darīja mūs entuziasma pilnus un brīvus kā lidojošus putnus!!!

Zvaigžņota nakts, romantiska mūzika un...

Kāda silta augusta nakts un zvaigžņota debess ar pilnmēnesi bija liecinieces maniem romantiskākajiem dzīves brīžiem. Mājupceļā no Stokholmas uz Tallinu es sastapu savu senmeklēto "sapņu princi" uz prāmja "Regina Baltic". Mēs atrādām viens otru lielajā cilvēku pūlī un vairs neatlaidām viens otru līdz pašam ceļojuma beigām. Mēs filozofējām par dzīves jēgu, dejojām romantiskas mūzikas pavadībā un vienkārši iegrīmām mūsu acu bezgalīgās dzīlēs. Lūkodamās zvaigžņu burvestībā un baltu vilņu bangojošā jūrā, es jutos ka galvenā varone filmā "Titāniks". Gaisā virmoja visuspējīgā mīlestība, un mēs lēni tuvojāmies pirmajam skūpstam. Tas bija tik maigs un trausls kā rasā izmircis

rozēs zieds. Mūs burtiski ierāva sevi jūtu un kaisles virpulis, un mēs izbaudījām katru mums dāvāto sekundi.

Manu laimi vienīgi apņēma domas par nākotni, kuras brīžiem pārslēdēja pār mani kā drūmi negaisa mākoņi. Taču es tās centos atvairīt, lai pilnībā izbaudītu šo brīžu burvību. Es jutos kā Pelnrušķīte pasakā un man bija grūti noticēt šīs nakts realitātei. Lai gan mūsu ceļi pašlaik ir šķīrušies, es vienmēr atcerēšos šo brīnumaino nakti ar prieku un laimes izjūtu. Tā bija mana visromantiskākā nakts!!!

INTA VEIDE,
LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Sociālās pedagoģijas 1. kursa studente

SAVĀM ROKĀM

Simboli paliek tie paši, variējas izpausmes

Decembris vēl pusceļā uz Ziemassvētkiem un gadumiju, sniegš nojausams tikai spirtgājā gaisā. Saule mirdz kā auksts kristāls, tās gaīta arvien lēnāk tuvojas zemākajam punktam, lai vēlāk atkal kāptu kalnup.

nē ir viena svece, tas ir modes, kas bija pirms gadiem, atkārtojums. Egļi var veidot pat no deļiem, zariem, stieplēm, dažādiem stikla un metāla niecīņiem. Man pašai patīk šāda svētku kociņu veidošana, jo dzīvu egļi tomēr pēc svētkiem nākas izmest ārā. Ja kociņš tiek metināts no metāla stieplēm, tad katru gadu iespējams mainīt dekorāciju; manā skatījumā tas ir ļoti efektīvs variants. Vienmēr tiek saglabāta tradicionālā, gotiskā egļites forma. Simboli paliek tie paši, variējas izpausmes. Var būt svētku kociņš, kas ir izgaismots no iekšienes. Domāju, ka tas ir saistīts arī ar gadsimtu miju – cilvēkam vēl vairāk gribas tikties uz augšu, pretim gaismai.

Arī veidojot vainagus, to forma var tikties uz augšu. Pats vienkāršākais ir kļūgu vainadziņš, tam var izveidot polsterīti no salmiem. Vēl viena modes lieta ir spalvas. Egļe var tikt veidota no spalvām, tās var iepīt vainagos. Senie latvieši spalvas izmantojuši ļoti daudz – gan Lieldienu, gan Ziemassvētku rotājumos; tās simbolizē garu, dvēseles lidojumu. Rotājumos var lietot pat ļoti netradicionālus materiālus, piemēram, olives. Tradicionālie vainagi pamazām zaudē savu aktualitāti. Tagad, ja arī veido tradicionālo vainagu, tad mēdz izmantot viena veida materiālus, piemēram, lapas. Netradicionālos vainagos var būt sakopots arī ļoti daudz materiāla; tie var būt saviti no ērkšķu zariem, arī ar dzīvajiem ziediem.

Sveces šogad ir matēti violetas, sudraba, zelta, gaiši zaļos toņos. Sarkanās sveces tiek kombinētas kopā ar citām krāsām. Formas ir visdažādākās. Interesantas ir trijstūriņveida, piramidveida sveces.

Pasaules floristikā ir ļoti interesanta tendence tradicionālo augšupietiešo formu pavērst otrādi. Šobrīd tiek pieļautas daudzas iespējas, kuras agrāk pat neļāva realizēt. Gadījumā, ja bija redzami kāti, stieples, šāds darbs netika uzskatīts par kvalitatīvu. Tagad tiek pieļauts gandrīz pilnīgi viss. Es to izskaidroju filosofiski – īpaši Eiropas cilvēki lielā mērā stresa netiek galā ar informāciju. Redzēju Eiropas floristikas konkursa darbus – ļoti daudz no tiem ir pārsātināti. Pasaulē šobrīd ļoti augstu tiek vērtēti austrumnieciskais. Latviešu floristikā ir tendence tieši uz šo askētisku, vienkāršību.

Stāsta kompozīcijas pasniedzēja BAIBA VAIVĀRE.

Manā pasniegšanas darbā daudz kas saistīts ar tekstilu un tradicionālo kultūru.

Variants, kā pārveidot garlaicīgas mācību telpas, ir ļoti vienkāršs – pie logiem var pielikt papīra aizkarus, kuri iepriekš ir salocīti kā ermoņikas un kuros izgriezti raksti. Ja vēlamies, varam veidot papīra karnevalu ar papīra tērpiem. Visdažādākajos veidos var izmantot gofrēto papīru; tas šobrīd ir topā. Populāri ir dabiskie toņi, pelēcīgas, okers – kompozīcijā ar baltu. Iegriežot papīra vienkāršas svītrīņas vai figūriņas, var iegūt ļoti interesantu efektu, veidojot gaismēnu spēles. No šādi sagatavotiem papīriem var darināt arī kupolus gaismas ķermeņiem.

Tagad ir plašs materiālu piedāvājums; ir pieejams arī kreppapīrs, kas ļoti labi padodas veidošanai. Tas ir ļoti plastisks, arī krāsu toņi ir

Diāna Timofejeva

piesātināti, interesanti. Izmantojot jaunus materiālus, tie paši "pasaka priekšā", ko darīt. Interesants materiāls ir putukartons, tas ir diez-

gan biezs. No abām pusēm tas ir pārklāts ar kartonu, pa vidu ir kaut kas līdzīgs putuplasta slānim. Šo materiālu ar skalpeli viegli iegriež

Ziemas-
svētku
rotājums

1. Plastmasas pudelei nogriež augšdaļu.
2. No kartona izgriež apli ar caurumiņu centrā, kura diametrs ir nedaudz lielāks par pudeles kakliņa diametru.
3. Kartonu nokrāso vai aplīmē ar tonētu papīru, tad detaļas savieno.
4. Pudeles kakliņā – svečturi – iestiprina sveci.
5. Kartona pamatu rotā ar dabas materiāliem.

1. Sausiem augiem paredzēto oāzi (pelēko) iestiprina podiņā (krūzē, bļodā utt.).
2. No viena veida materiāla nosprauž egļites silueta galvenās līnijas.
3. Viena veida materiālus vienmērīgi izvietoj visā kompozīcijas apjomā. Tikai tad ņem nākošo.
4. Svarīgi, lai būtu nosepts kompozīcijas pamats (oāzes materiāls) un ievērota kompozīcijas ārējā forma.

Dabas materiālu gobe-
lēns egles formā

1. Sagriež zarus pakāpeniskos garumos.
2. Gobeļēnu var siet, sākot no šaurākā vai arī no platākā gala.
3. Sīšanai izmanto dubulta garuma auklu.
4. Pakāpeniski sien zarus, nostiprinot ar mezgliņu palīdzību tā, lai veidotos piramīda.
5. Dekorē ar mazām dāvanīņām, smaržīgiem materiāliem, virtēnēm.

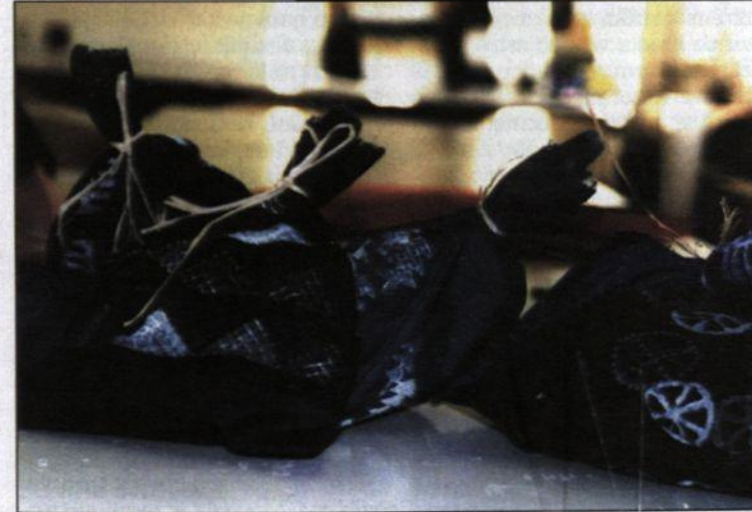
1. Ņem garu, lokanu dabas materiālu stīgu.
2. Vijot veido apla formu.
3. Kā stiprinājuma un dekoratīvais materiāls tiek izmantota krāsainā dzija.
4. Lai izveidotu vajadzīgo vainaga formu (atkarībā no tā lieluma), nepieciešami 10 – 20 vijumi.

Saulīte

1. Izgriež no kartona apli.
2. Uz apli vienas puses, sākot no centra, līmē dabas materiālus (pupaš, zirņus, sēklas u. c.).
3. Šāda veida izveido divus apliņus.
4. Vienam aplim otrā pusē, virzienā no centra, pielīmē salmus (vai citu materiālu) staru veidā.
5. Pēc tam abus apliņus salīmē kopā.

Egļite no dabas
materiāliem

1. Izgatavo kartona kvadrātus 9 x 9 cm (izmēri var būt arī citādi).
2. Kvadrātiņus dekoratīvi aplīmē ar:
  - dažādiem dabas materiāliem;
  - avīžu, žurnālu izgriezumiem;
  - krāsainiem papīriem u. c.
3. Līmēšanai izmanto karsto līmi vai PVA.
4. No izgatavotajām kartona kolāžām veido egļites, tās grupējot noteiktā secībā (tumšāks – gaišāks, vai arī veido kādu ornamentu).

NOTIKUMI PILSĒTĀ

Iedegsim sveci?

Šī ziema ir pelēkā krāsā, sniegš kavējas tālumā, tikai pa brīdīm atgādinot par gaišuma piestrāvotu pasauli. Vārūt meklēsim balto krāsu un gaismu sevi? Uz brīdi pietasim ikdienas steigā un iedegsim sveci. Pietiek ar vienu mazu sveces liesmiņu, lai izdzītu mošķus no vistumšākajiem kaktiem.

Viens no notikumiem Latvijas mākslas dzīvē bija 26. novembrī Arzemu mākslas muzeja Velju zālē atklātā izstāde "Svečturi, villaines un lakati". Jau izstādes nosaukumā vien jaušams siltums, pēc kā šajā aukstajā laikā tā tecamies.

Izstādi atklāja E. Melngaila Tautas mākslas centra vadītājs J. Kurpnieks un lietišķās mākslas speciālists V. Abele. Viņi runāja par patvērumu, ko darba radīšana sniedz māksliniekiem, un par mākslas enerģijas ugunsgrūdu, pie kura sildīties ļauts mums visiem. Tieši svečturi ir kermāru augstākās meistartības mērķa. Iededzot sveces, klusinātā gaismā atmirzēja zaļes velves, izstādītās villaines un lakati. Arī paši svečturi iemirdzējās – bez sveces svečturi šķiet kā iemidzis.

Izstādē ir darbi no visām Latvi-

jas malām – Bauskas, Dobeles, Līvberzes, Limbažiem, Ventspils. Katram novadam raksturīgs kaut kas savs. Masīvi un grezni ir Latgales meistaru svečturi; Marijas Saikovskas darinājumi – pārsteidzoši krāšņi, gotiski, zaļgani un zilganpelēki glazēti. No Universitātes izstādē piedalās keramikas studija "Vape", viņu darbos ir jaušami savdabīgi meklējumi un rokkrasti. Vairākiem autoriem no studijas – L. Rudzišai, G. Gabrānei, A. Lasei tāda mēroga izstāde ir debija. Interesanti šķiet R. Maskava putni-svečturi.

Visa šī daudzveidība kopā ar vilainēm un lakatiem veido gaisotni, ko neiespējami aprakstīt vārdos, tā jāizjūt. Labāk aiziet uz izstādi pašiem, tā būs siltuma glāsts un vārūt palīdzēs ieklausīties sevi un citos, rast spēku veiksmei Jaunajā gadā.

Latviešu tautas lietišķās mākslas izstādē "Svečturi, villaines un lakati" atvērta Arzemu mākslas muzeja Velju zālē Pils laukumā 3 līdz 10. janvārim.

ANDA LASE

Rīgā atkal Rātslaukums
un Rolanda statuja

Gluzī kā pirms gadusimtiem, 9. decembra vakarā no krāsmatām atdzimušais Melngalvju nams spožai izrādī atkal pulcēja rīdziniekus. Reizē ar namu tika atklāts un iesvētīts Rātslaukums, kur kādreiz centrējās visa pilsētas saviesīgā dzīve – te tika svinēti svētki, te notika mistēriju un liturgisku drāmu izrādes, ziedojumu vākšana un gājieni uz baznīcām, arī "raganu" dedzināšana.

Visu Latvijas tradicionālo reliģisko konfesiju vadītāju iesvētīta tapa arī Rolanda statuja, kas savulaik simbolizēja Rīgas īpašās tiesības pašai spriest tiesu saviem pilsoņiem, kalt savu naudu, kā arī garantēt kārtību un likumību savā pilsētā, bet pēc Otrā pasaules kara tika aizvākta kā ideoloģiski kaitīga parādība. Līdz Rolan-

da aizvākšanai to uzskatīja par Rīgas geometrisku centru. Rolanda statujs zobena smaile, tāpat kā visās Hanzas savienības pilsētās, bija atskaites punkts, no kura tika mēriti attālumi līdz citām apdzīvotām vietām.

Kā apgalvo speciālisti, patlaban Rīgai oficiāli noteikta geometriskā centra nav. Padomju laikos bijis mēģinājums to iezīmēt Sv. Pētera baznīcā, bet toreizējā Latvijas PSR Satiksmes ministrija tam esot sīvi pretojusies, un rezultātā mērījumi dažādos virzienos veikti, izmantojot dažādus atskaites punktus. Tā, piemēram, uz Pleskavas attālumi mēriti, sākot no Rīgas robežas, bet virzienā uz Bausku – no Rīgas centra.

DAINA KALNA

TAS VAR JŪS INTERESĒT

"Datorproblēma"
reizē ar šampanieti

Latvijas sagatavotība 2000. gada datorproblēmas risināšanai esot zemāka par apmierinošo līmeni. Tā uzskata britu kompānija "International Monitoring", kuras sagatavotais reitings publicēts Krievijas laikrakstā "Kommersant". Blakus Latvijai grupā ar reitingu, kas "zemāks par apmierinošu", iekļauta arī Igaunija, Krievija, Albānija, vairākas Āfrikas valstis, Laosa, Kambodža un Vjetnama.

Ko par "datorbriesmām" domā mūsu pašu speciālisti? To "Universitātes Avīzē" jautāja Datorikas institūta programētājam, Fizikas un matemātikas fakultātes Datorzinātņu nodaļas 3. kursa studentam KĀRLIM FERSTERAM.

- No zila gaisa tas tomēr nav izpūsts. Ir sistēmas, kur kaut kas varētu arī nojukt, bet kā būs, kā nebūs, to mēs redzēsim tikai, kad korķesim vaļā šampanieti. Bet pašlaik mēs varam tikai zīlēt. Tā gaidāmo "datorproblēmu 2000" komentē Kārlis.

- Ir jau cilvēki nopietni strādājuši, un milzu līdzekļi ielikti, mēģinot risināt šo problēmu; Amerikā pat miljoni, triljoni dolāru ieguldīti, bet visu paredzēt un izskaitļot nav iespējams. Ārzemēs arī ir citādāk nekā Latvijā; tur atšķiras apjomi. Un tur pašlaik vēl strādā visu paaudžu datortehnika, sākot no 60., 70. gados ražotās, arī daudzas programmas ir vecas. Tāpēc vajadzīga daudz lielāka nauda nekā mums Latvijā, kur tehnika un programmas ir relatīvi jaunas.

- Kur tas "suns aprakts"?
- Paši datoristi uz t. s. "datorproblēmu" skatās diezgan vēsi. Vairāk par to satraukušies "nedatoriki", - skaidro Kārlis. - Jo daudzi ir kaut ko dzirdējuši, bet kā tā problēma izpauziesies, nezina. Viņi arī ir sacēlušies to ažiotažu. Bet būtība ir tāda - lai tauti datoratniņu, vecākās paaudzes datoros, datumu rakstot, gadu fikšēja saīsinātā formātā, t.i., norādīja tikai divus pēdējos ciparus. Un visiem bija skaidrs, ka runa ir par šo gadsimtu; piemēram, nevis 1986., bet 86. gads. Tuvojoties 2000. gadam, kad pēdējie simboli būtu divas nulles, speciālistu vidū sākās diskusija - ko darīt? Jo datu bāzēs un vi-

Kārlis Fersters

sos aprēķinos, kur tiek lietots datums, automātiski bija paredzama kļūda - nobīde par 100 gadiem. Tas praktiski skartu visas dzīves jomas, kur lieto datoru - transportu, telekomunikācijas, finansu sistēmas utt., radot lielu sajukumu. Kārlis domā, ka visnepatīkamāk tādā reizē būtu nokrist ar lidmašīnu, kuras vadības sistēmā radusies kāda laika nobīde.

Viss ģeniālais esot vienkāršs, arī datoristiem izeja no šķietamās bezizejas tālu nebija jāmeklē - 90. gadu beigās gan pašos datoros ("dzelžos"), gan datorprogrammās gadu sāka rakstīt, izmantojot visus četrus simbolus. Tas nozīmē, ka jaunāko tehniku datorproblēma vairs neskar.

- Ko iesākt ar veco tehniku?
- Atkarībā no tā, kā katrā konkrētā gadījumā izdevīgāk, vecos "dzelžus" var vai nu izmest ārā, vai pārinstalēt. Ja vecais dators visumā labi strādā, var nopirkt speciālu karti, kas, ievietota sistēmā, simulē datorpulksteni. Tā pārņem vadību, un rezultātā programma vairs nefiksē veco laiku, bet tālāk skaita pareizi. Ja gadu nepareizā formātā glabā datorprogramma, nekā cits neatliek, kā pāriet uz modernākām programmas valodām. Tikai jāatceras, ka tas viss maksā smuku naudiņu. Bet ir jau vēl viens, daudz lētāks, variants. Ja jūs esat ierindas lietotājs un jūsu darbā kalendāra nobīdēm nav izšķirošas nozīmes, varat to vienkārši neņemt galvā.

DAINA KALNA

Ministru kabineta
balvas

Par sasniegumiem starptautiskajās informātikas olimpiādēs tiek piešķirta Ministru kabineta balva - Goda diploms, krišu nozīmē un attiecīga naudas summa, kā arī Goda diploms un attiecīga naudas summa uzvarētāju pedagogiem.

Šādiem LU Fizikas un matemātikas fakultātes 1. kursa studentiem:

* Jānim Sermuliņam, par iegūto 1. vietu starptautiskajā informātikas olimpiādē - Ls 1500;

* Artūram Šoglam, par iegūto 3. vietu starptautiskajā informātikas olimpiādē - Ls 700;

* Pēterim Paikenam, par iegūto 3. vietu starptautiskajā informātikas olimpiādē - Ls 700;

* Dmitrijam Rutko, par iegūto 3. vietu starptautiskajā informātikas olimpiādē - Ls 700;

* Mārtiņam Opmanim, LU Matemātikas un informātikas institūta asistentam, P. Paikena pedagogam - Ls 250.

Ministru prezidents
A. ŠKELE
Izglītības un zinātnes
ministre S. GOLDE

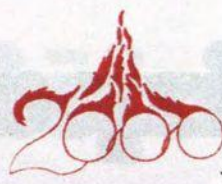
Energy 2000

No 2. līdz 5. decembrim Jūrmalā notika starptautiskā studentu konference ENERGY 2000, kuru organizēja vispasaules studentu asociācija AIESEC. Šajā pasākumā piedalījās vairāk nekā simts enerģisku, talantīgu studentu no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Krievijas un citām pasaules valstīm. Konference norisinājās angļu valodā lekciju, diskusiju un case studies veidā. Lekcijas vadīja augsti profesionāli vieslektori no Lielbritānijas, Šveices, Kolumbijas un Baltijas valstīm.

ENERGY 2000 palīdzēja jauniešos attīstīt marketingu un komunikāciju prasmes, prezentāciju mākslu, spēju strādāt komandā un sadalīt atbildību starp tās dalībniekiem, prasmes un motivāciju uzstādīt un realizēt savus mērķus, kā arī sniegt viņiem teorētiskās un praktiskās zināšanas par AIESEC.

Šī konference bija fundamentāls ilgtermiņa ieguldījums nākotnes sabiedrības veidošanā ar sociāli atbildīgiem līderiem tajā.

AIGARS RUBIĶIS

Kāpēc mēs tā steidzamies
sagaidīt jauno tūkstošgadi

Kad dažādās reklāmās katru dienu dzirdu "Gadu tūkstoša lielākā loterija" vai "Gadsimta spēcīgākais piedāvājums", man ik pa brīdīm prātā iešaujas kaut kas līdzīgs, piemēram, "Gadu tūkstoša lielākā maldināšana". Apzīmējums "lielākā" varbūt ir ne daudz pārspīlēts, jo šī maldināšana ir cilvēcei nekaitīga, tomēr, ja tas (kaut arī skaists, taču nepareizs) jālasa, jāklausa un jāskatās katru dienu neskaitāmas reizes, turklāt mans teiciens iegūstams, viegli pārfrāzējot ēteru pārpludinājušos un mūsu smadzenēs ieštancētos "zelta domu graudus" - lai nu tā paliek. Apzinoties savu bezspēcību vairākuma viedokļa priekšā, esmu mēģinājis izprast, kāpēc cilvēkiem ir tik liela vēlšanās jauno gadu tūkstoši sagaidīt gadu ātrāk, nekā tas pienāks. Var sameklēt gan ekonomiska, gan sociāla, gan psiholoģiska un pat valdnieciska rakstura izskaidrojums šim interesantajam sabiedrības fenomenam.

Iesākumā citāts no enciklopēdijas.

"gadsimts - laika periods, kas atbilst 100 kalendāra gadiem. Mūsu ēras 1. gadsimts sākās 1.1.1; 20. gadsimts sākās 1901.1.1 un beigsies 2000.31.XII. Astronomijā lieto arī tropisko gadsimtu, kam atbilst 100 tropisko gadu pa 365,2422 vidējām saules dienaktīm katrā."

[Latvijas padomju enciklopēdija, 3. sējums - R.: Galvenā enciklopēdiju redakcija, 1983. - 444. lpp.]

Atļausos apšaubīt, ka citātā paustā informācija par šo gadsimtu būtu uzskatāma par "nodevu padomju varai".

Vēl šajā pašā sakarā lūdzu izlasiet "Universitātes Avīzes" iepriekšējā numurā publicēto Latvijas Astronomu biedrības atklāto vēstuli.

Tagad mēģināšu minēt vairākas manis apzinātas problēmas, kas liek šķēršļus pareizai šī jautājuma izpratnei. Dažas no tām nedaudz pārklāsies savā nozīmē, tomēr, lai parādītu katru niansi, negribēju nevienam apvienot.

1. problēma
"KILOMETRU UN CEĻA STABIŅU PRINCIPS" jeb VAIŠKAITĪT LAIKA INTERVALUS VAI MOMENTUS?

Trasē ceļa stabiņu vienmēr izrādās par 1 vairāk nekā kilometru, kurus tie atdala. Piemēram, trasē ar garumu 10 km ir 11 mietipi, kurus, starp citu, numurē no 0 līdz 10. Tāpēc sanāk, ka desmitais mietipis pēc kārtas ir ar numuru "9", bet mēs taču nevaram pie šī mietipa svinēt visas trases noskriešanu!

Mēs runājam par gadu skaitīšanu, un gadi ir intervāli. Mums jāpagaids, kamēr gads paiet pilnībā, lai

viņu pieskaitītu.

2. problēma (daļēji izriet no 1. problēmas).
"0 vai 1" jeb VAI SĀKT SKAITĪT AR 0 VAI 1.

Mēs skaitām nevis laika momentus, bet intervālus, un skaitīšana sākas ar 1. Starp citu, jēdzienu "nulle" cilvēce sāka izmantot relatīvi nesen.

3. problēma (saistīta ar 2. problēmu).

CIPARU MAINĀS ĪPATNĪBAS MŪSU SKAITĪŠANAS SISTĒMĀ.

Ja mēs ņemam divus blakus esošus veselus skaitļus, kuri pēc izskata atšķiras ar vairāk nekā vienu zīmi (9 un 10; 99 un 100; 999 un 1000; 1999 un 2000), tad izrādās, ka tie pieder attiecīgi pie viena desmita, simta vai tūkstoša. Gadu desmita, simta vai tūkstoša nomaīņa notiek tikai nākamajā skaitlī (11, 101, 1001, 2001). Tādējādi lielākā ciparu nomaīņa un jauna desmita, simta vai tūkstoša sākšanās ir divas dažādas lietas.

Tā kā 2000. gada sagaidīšanu var uzskatīt par svarīgāku notikumu, nekā 3. gadu tūkstoša iestāšanos (ciparu nomaīņas dēļ, ar to ir saistīta arī 2000. gada datorproblēma), tad šī apvienošana tiek veikta, par pamatu ņemot 2000. gada sagaidīšanu.

Lai kā mēs arī negribētu, ciparu nomaīņa no 1999 uz 2000 un 3. gadu tūkstoša iestāšanās tomēr ir divi dažādi notikumi.

4. problēma
"KURŠ GALS?" jeb VAI MŪS IR SVARĪGS INTERVĀLA SĀKUMS VAI BEIGAS.

Interesanti, ka parasti mēs atzīmējam kāda intervāla beigu momentu, piemēram, 20 gadu jubileju ir tad, kad pagājuši 20 gadi. Ar kalendārajiem gadiem ir savādāk - 1999. gada beigās mēs taču nesvinam 1999 gadu aizritēšanu mūsu ērā, bet gan 2000. gada iestāšanos. Te atkal rodas tas "+1".

Ja mēs svinētu nevis nākošā gada atnākšanu, bet aizejošā paiešanu, kā tas notiek, piemēram, atzīmējot jebkādu gadadienu - tad nevienam neliktos jocīgi, ka 2000. gada beigās, svinot 2000. gada paiešanu, mēs svinētu arī 2. gadu tūkstoša noslēgšanos.

5. problēma
"PIRĀGA GALS VAI VISS PĪRĀGS" jeb VAI MŪSU AKTIVITĀTES IR SAISTĪTAS TIKAI AR GADA SĀKUMA VAI BEIGU MOMENTU VAI AR VISU GADU?

Ja mēs runājam par visu 2000. gadu, nevis tikai tā sākuma sagaidīšanu (piemēram, kā tas ir saistībā ar gadagrāmatām, kalendāriem vai citām lietām un pasākumiem visa gada garumā), tad ir korekti (beidzot!) runāt par gadu tūkstoši, jo gada beigās ir gadu tūkstošu mija. Piemērs: "Ginesa rekordu grāmata, 2000. Tūkstošgades izdevums".

Turpreti - ja mēs runājam par laika momentu - 2000. gada sākuma sagaidīšanu - tad, protams, pieminēt gadu tūkstošu miju ir nekorekti.

6. problēma
"KAŠ TAS IR - MILLENNIUM" jeb ATSKIRĪBAS STARP DAŽĀDĀM VALODĀM.

"Millennium" angļu valodā tikai aptuveni atbilst tam, ko mēs saprotam ar vārdu "tūkstošgade". Tas ir kaut kas abstraktāks un nenoteiktāks, un es precīzi neņemšos izskaidrot tā nozīmi.

Starp citu, zviedru valodā 20. gadsimtu sauc "1900-talet" jeb "1900-tie gadi". Protams, ka tas attiecas nevis uz gadiem no 1901. līdz 2000., bet gan uz gadiem no 1900. līdz 1999.

Interesanti. Līdzīgu parādību var novērot arī latviešu valodā, ja runā par gadu desmitiem. Piemēram, trīsdesmitie gadi taču nozīmē gadus no 30. līdz 39., nevis no 31. līdz 40. Tomēr tas nav pretarguments manis paustajam viedoklim, jo, ja mēs numurējam gadu desmitus, tad tas atbilst nevis 3., bet 4. gadu desmitam. It kā paradoksāli - bet 2000. gads vairs nepieder 20. gadsimta 90. gadiem, taču vēl nepieder arī 21. gadsimtam.

Acīmredzami ir svarīgi, vai skaitīt gadsimtus vai nolasīt skaitļa piekārsto (sk. arī 3. problēmu). Latviešu valodā gadsimtus skaita, nevis nolasa gada skaitļa pirmos ciparus.

7. problēma
EKONOMISKAIS IZDEVĪGUMS.

Reklāmdevējiem ir ļoti izdevīgi reklāmas iepīt "nākošo gadu tūkstoši". Neviens negrib būt sliktāks par citiem un atteikties no šīs iespējas.

8. problēma
"GĒBELSA MELU PRINCIPS".
Ja visapkārt daudzi, tajā skaitā ļoti prominenti cilvēki, runā par jaunā gadu tūkstoša sagaidīšanu reizē ar 2000. gadu - tas nu nevarētu būt nepatiesība! Nevar taču būt, ka viņi visi maldās.

Diemžēl izrādās, ka var...

Noslēguma vieta
2000. gada sagaidīšana ir nešaubīgi svarīgāka nekā 3. gadu tūkstoša sagaidīšana, tomēr apzināsimies, ka tie ir divi dažādi notikumi.

Runāsim par tūkstošgadi tikai tajā nozīmē, ja tas attiecas uz visu gadu, jo citādi tas gluži vienkārši būs nepareizi.

Neuzskatīsim, ka 2000. gads pieder pie 21. gadsimta, jo tas nebūs godīgi pret 1. gadsimtu, kurš tādā gadījumā būtu tikai 99 gadi!

Svinēsim to, kas tiešām sāksies - 2000-šo, lai notiek - gadu tūkstoša svarīgāko gadu. Tas vien jau izklausās pietiekoši nozīmīgi! Vai ne?

JĀNIS ZUTERS

Juristi palīdz mazturīgajiem

Pagājušajā gadā Latvijas Universitātes Juridiskā fakultāte saucās uz Sorosa fonda aicinājumu ieviest jaunu apmācības metodi - juridiskās palīdzības sniegšanu mazturīgiem iedzīvotājiem. Šī ideja aizsākusies ASV jau pirms vairākiem gadu desmitiem, un šobrīd šādi centri darbojas arī Somijā, Polijā, Igaunijā, Lietuvā un citās valstīs. Angliski tos dēvē par *Legal Clinic*, kas tulkojumā nozīmē "tiesību slimnīca".

Juridiskās palīdzības sniegšana ir iekļauta kā izvēles mācību priekšmets Juridiskās fakultātes mācību programmā, tas ilgst divus semestrus, un katrā no tiem students saņem četrus kredītpunktus.

Centra darbība pamatojas uz to, ka studenti ar pasniedzēju palīdzību risina reālu cilvēku reālas juridiskas prob-

lēmas. Pirmajā tikšanās reizē ar Centra klientu students tikai noskaidro problēmu un uzklasa faktus, kā arī pārņem no klienta viņa atstotos dokumentus. Pēc tam viņš sastāda darbības plānu, kas ietver iepazīšanos ar lietas materiāliem, attiecīgajiem normatīvajiem aktiem un juridisko literatūru, kā arī sagatavo attiecīgā dokumenta (vēstules, pretenzijas, prasības pieteikuma u.tml.) projektu. Ar šo plānu viņš dodas pie Centra nolīgta jurista - pasniedzēja vai advokāta, kurš pārbauda, vai students ir pareizi izpratis lietas juridisko būtību. Tikai pēc tam klients var saņemt gaidīto atbildi.

Studenti specializējas tikai trijos tiesību virzienos - darba, dzīvokļu un bēgļu tiesībās, apmēram astoņi studenti vienā jomā. Tas nozīmē, ka vairāk par 30 darba un dzīvokļu lietām semestrī Centrs uzņemties nevarēs, jo pamatuz-

devums studentiem tomēr ir mācības. Tāpēc personīga ierašanās Centrā cilvēkam nēko nedod, studenti pieņem klientus tikai pēc iepriekšējas pierakstīšanas pa tālruni (nr.7034591) Centra noteiktā laikā un vietā.

Jāatzīmē, ka Centrā pēc palīdzības griežas arī tie, kuriem nepieciešama konsultācija arī īpašuma atgūšanas, mantojuma, zemes un citos tiesību jautājumos, taču šīs lietas mums ir jāatsaka. Tas nav viegli, jo parasti šiem cilvēkiem nav citur kur griezties pēc palīdzības, bet naudas advokāta pakalpojumiem nepietiek. Gan šī iemesla, gan studentu praktisko iemaņu dziļākas apguves dēļ šādus centrus būtu vēlams izveidot arī citu augstskolu Juridiskajās fakultātēs.

JAUTRĪTE BRIEDE

GRĀMATAS TEV

LU bibliotēkā

LU bibliotēka līdztekus tradicionālajiem informācijas nesējiem – grāmatām, žurnāliem, avīzēm jau krievu laiku saviem lasītājiem piedāvā bezmaksas "sērfošanu" Internetā, juridisko datu bāzi NAIS, enciklopēdiju Britannica online un citas "vērtīgas lietas."

Laiks parunāt vēl par kādu bibliotēkas piedāvājumu saviem apmeklētājiem - CD-ROM – informāciju diskos. Šobrīd interesentiem pieejami apmēram 33 diski sabiedriskajās, humanitārajās un eksaktajās zinātnēs ar analītiskiem grāmatu, žurnālu apskatiem, bagātu faktoloģisko un uzziņu materiālu.

Tuvojoties Ziemassvētkiem, kas mums saistās ar gaišām domām (ne

par gaidāmo sesiju), aplūkosim divus diskus, apcerīgus un skaistus.

Latvijas vēsture: aizraujošs ceļojums laikā no aizvēstures līdz mūsdienām: Tildes dator-enciklopēdija. - Rīga: Tilde, 1998

"Tildes Datorenciklopēdija Latvijas Vēsture" ir oriģināldarbs, kas aptver laika posmu no mūsu zemes apzīvotības pirmsākumiem līdz 1997. gadam. Saturs iedalīts vairākos dažādi izvērstos notikumu blokos – saimnieciskā dzīve, politiskās attiecības, kari un nemieri, kultūra un citi, ko papildina īss vēstures perioda raksturojums un ievērojamo personu biogrāfijas. Enciklopēdijā

lasītājs atradīs faktu vai notikumu, bet ne tā izvērtējumu. Tas paliek katrā enciklopēdijas lietotāja zinā" – tā paši sastādītāji par savu lolojumu.

Disks veidots atraktīvi. Teksti, kartes, shēmas, gleznas, pazīstamu politiķu balsis, videofragmenti. (930 attēli, 60 skaņu ieraksti, dokumentālo filmu fragmenti). Vairāk ir vērts, uz jaunās tukstošgades sliekšņa stāvēt, apcerēt vienmēr aktuālo tēmu – no kurienes mēs nākam un uz kuriem ejam!

Daļo mākslu cienītājiem interesants varētu būt CD Wallraf-Richartz-Museum

Cologne: collection of paintings and sculptures/ ed.: Wallraf-Richartz-Museum CD-ROM. - Muenchen: Saur, 1996

Šajā diskā aplūkojama brīnišķīga mākslas darbu kolekcija, kas atrodas vienā no senākajiem mākslas muzejiem Vācijā. Vācu, holandiešu, itāļu, franču u.c. mākslinieki. 14. - 20. gadsimta simbolisti, impresionisti, ekspresionisti. Ainavas, portreti. Svētbildes. Ikonas. Jāredz, vai ne? Līdzās darbiem mākslinieku dzīves dati, ikonogrāfija.

Atgādinām, ka diskus uz mājām neizsniedzam. Tos var studēt Kalpaka bulv. 4, Informācijas sektorā.

Gaišus Ziemassvētkus vēlot, Jūsu Info 7220087

"JUMAVA" iesaka

Kā jau katru mēnesi, arī novembrī apgāds "Jumava" ir parūpējies par interesantu, saistošu lasāmvielu. Ja esat tik cītīgi, ka Ziemassvētku dāvanas iegādāties jau laikus, ieskatieties grāmatnīcās un jūs atradīsiet patiesi kaut ko vērtīgu! Protams, varat arī rakstīt Ziemassvētku vēstīti par kārotu grāmatu un lūgt to kā jauku dāvanu sev svētkos. Lai nu kā, stāstīšu par jaunāko un interesantāko izdevniecībā "Jumava", lai palīdzētu atrast vērtīgas grāmatas no raibā un plašā grāmatnīcu piedāvājuma.

Droši vien, ka daudziem pazīstamā, nesapratā un apbrīnotā, pat šokējošā 18 gadus vecā rīdziniece LEVA MELGALVE atkal mūs pārsteigs, dažus sajūsmīnās, citos raisīs eksistenciālas pārdomas, šķiet, vienaldzīgo nebūs, izlasot viņas jaunāko grāmatu "BEZ-ZAUDEJUMU PUNKTS". Jau 1996. gadā viņas prozas darbs "Definīcijas" (kas gan absurdi publicēts slejās) izraisīja milzīgu polemiku radošajās aprindās. "Ievas darbu speciāli ieprogrammētā, zināmā mērā provokatīvā, ārēji rupji izaicinošā, bet iekšēji dziļi pamatotā garīgā pozīcija izprovocē grūtgalvīšus sākt runāt, un visa viņu mūļķība kļūst redzama." (Dainis Grīnvalds) Lasiet šo grāmatu, tā ir emocionāla un atšķiras no līdz šim pazītajiem, varbūt pat lecīgajiem Ievas Melgalves darbiem.

"Telefons ir tāds aparāts, kurš dažkārt piezvana, un tad ar to var parunāties. Kā ar dzīvu būtni.

Man ir viens tāds telefons. Zaļš un apaļš. Ar griežamu rīpu vidū. Es to nočiepu kādā veikalā.

"Tu varētu arī piezvanīt," es viņam reizēm saku. "Es zinu, ka neesmu pelnījusi, bet tik un tā. Ja tu šovakar nepiezvanīsi, tu zini, es raudāšu savā gultā naktī. Tu zini, ka es ilgojos pēc tavas balsis. Es ilgojos dzirdēt, kā tu čuksti un smiejies. Un, ja tu negribi dzirdēt, kā es tev stāstu, kā jūtos, ko vēlos, pēc kā ilgojos, - es nestāstīšu." Un tam līdzīgi.

Dažreiz es noceļu klausuli un ļauju saviem pirkstiem griezt rīpu. Dažreiz pieklājīga balsis saka: "Jūsu izsauktajam numuram nav adresāta. Pārbaudiet numuru un zvaniet vēlreiz," vai "Pareizs laiks deviņpadsmit četrpadsmit minūtes."

Iepazīstieties ar interesantu, izsmalcinātu un ekstravaganšu darbu - "JUSTINE JEB TIKUMĪBAS NE-

DIENAS", kura autors ir mums tik zināmais MARKĪZS DE SADS. Romānu no franču valodas tulkojusi Astra Skrabāne. Par grāmatas māksliniecisko noformējumu rūpējies Roberts Kolčovs.

"Šī romāna (mazāk romāna, nekā to varētu domāt) iecere ir neap-

Smalki veidotas atmiņu ainas ir kā krēslas labirinti, kuros maldoties, sen zudušie cilvēki un priekšmeti iegūst pagātnes burvību un kļūst daudz reālāki nekā šodienas rāmi mierīgais plūdums.

Resivām marinādēm, pikantām mērcēm un kečupiem. Un pie tā es vēlāk pakavēšos sīkāk. Bet ziema draud arī ar pārlietu paļaušanos uz smagiem, sātiem ēdieniem. Lasītājiem no Ziemeļeiropas nevajadzēs nekādu tālākus paskaidrojumus: sātijs

uzbūves principi. Jauno iezīmju vidū jāmin vārdnīcas ievads, kurā tiek aplūkots svešvārda jēdziens, citvalodu leksikas aizgūšanas motīvi un process, svešvārdu cilmes noteikšanas principi. Daudz plašāk un rūpīgāk ir izstrādāta etimoloģijas daļa, plašāka ir arī iekšējo norāžu sistēma, kas sniedz ziņas par sinonīmiem, antonīmiem, apakšterminiem.

Vārdnīcu noslēdz plašs pielikums - "Citvalodu vārdi un izteicieni, kas sastopami oriģināl-rakstībā".

šaubāmi jauna: Tikumības uzbrukums Netikumam, labā atalgošana, jaunā sodīšana – lūk, parastā visu šāda veida darbu gaita; vai gan mums tās jau nebūtu gana?

Toties piedāvāt visur triumfējošu Netikumu un Tikumību kā savu ziedošanu upurī; parādīt neveiksmīnīci kļūstam no nelaimies uz nelaimi kā ļaundarības rotaļlietu, visu izlaidību apsmiektu, saceloties pret pašām barbariskākajām un drausmīgākajām gaumēm, drosmīgāko, izsmalcinātāko sofismu apstulbinātu, visatklātāko pavēdinājumu, visneatvairāmāko subordnāciju upurī, kam nav cita, ko likt pretī tik daudziem likteņa pavērsieniem un nelaimēm, lai atvairītu tādu samaitātību, kā vien jūtīga dvēsele, dabiskais saprāts un drosmes pārpilnība; uzdrošināties, ar vienu vārdu sakot, uzgleznot visdrosmīgākās ainas, visdivainākās situācijas, visbiedējošākās domas, visenerģiskākos otas triepienus ar vienīgo mērķi - iegūt no tā visa vienu no cēlākajām morāles mācībām, ko vien cilvēks guvis, - tas nozīmē, jums būs jāpiekrīt, noākt pie mērķa pa ceļu, kas līdz šim tādām nolūkam maz gludināts."

Atgādinu, ka jau kādu laiku grāmatnīcās ir nopērkams vēl kāds franču rakstnieka, tiesa, cita stila darbs: INESES PĒTERSONES tulkojumā iznācis PATRIKA MODIANO romāns "VISTĀLĀK NO AIZMIRSTĪBAS". Romāna galvenais varonis gremdējas atmiņās par seniem notikumiem, kas risinājušies pirms trīsdesmit gadiem.

"Romāns izšķērdīgā fantāzijā atklāj Nāves un Baudas bīstami pievilcīgo tuvību. Pastrādāto noziegumu nojausmas līdz lasītājam nāk kā caur garšas kārpīpām. Stilistiski smalki būvētā kriminālsizeta ziņā autors nopietni konkurē ar Patrika Ziskinda "Parfīmu". Tā par DŽONA LANČESTERA romānu "PARĀDS BAUDĀI" raksta pazīstamais kritiķis Normunds Naumanis. Dž.Lančesters ir pazīstams angļu rakstnieks, dzimis 1926.gadā Hamburgā, ir London Review of Book redaktora vietnieks un restorānu kritiķis, kā arī feletonists Daily Telegraph. Grāmata "PARĀDS BAUDĀI" tulkota 22 valodās, un par šo darbu autors ieguvis - Whitbread First Novel balvu un Betty Trask balvu, ko piešķir par romantiskās tradīcijās rakstītu romānu, Hawthornden balvu par ieguldījumu imidžliteratūrā un Julia Child balvu par "literāru garšas baudu aprakstīšanu". Grāmatas autors novembra sākumā viesojās Latvijā un tikās arī ar LU Svešvalodu fakultātes studentiem.

Grāmata iesākas ar Ziemas ēdienkarti.

"Vinstonam Čerčilam patīcis teikt, ka ķīniešu ideogramma "krīze" sastāvot no diviem hieroglifiem, kuri katrs atsevišķi nozīmē "briesmas" un "iespeja."

Ziema pavāram piedāvā līdzīgu draudu un iespēju apvienojumu. Vairāk tieši ziema vainojama tajā, ka britu nacionālā gaume ēdienu ziņā kļuvusi diezgan brutāla, radījusi pieķeršanos saldskābām kombinācijām, ag-

ēdiens - jau pats šis jēdziens ietver sevī ierastu, nemākulīgu, bērniem domātu ēdienu pasauli, naidīgas piesātinātas taukvielas un tīšprātīgu ogļhidrātu... Pirmais ēdiens bija zupa, nemaskējusies un nekaunīgi skrimšļi peldēja dubļū krāsas mērcē, kuras blīvums un temperatūra neizbēgami atgādināja gļotas. Tad galda vidū uzcēla kūpošu mucu, un skolas direktors, smaga žokļa un pulksteņa īpašnieks, ķērās tai klāt. Viņš ielaida labo roku tvertnē un iznīra ar karsta ēdiena pilnu pavārnīcu, kas kūpēja kā svaigs zirgābols dzestrā rītā. Vienu reibinošu mirkli man likās, ka nāksies vemt."

Varam priecāties par sen gaidīto nepieciešamo jauno "SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCU" Dr. philol.J.Baldunčika redakcijā. Tajā ietverti vairāk nekā 15 000 citvalodu cilmes vārdi un terminoloģiskās vārdkopas, kas sastopami periodiskajos izdevumos, radio un televīzijā, populārzinātniskajā, politiskajā un ekonomiskajā literatūrā, kā arī daiļliteratūrā. Šī svešvārdu vārdnīca ir jauns izdevums, kura sastādīšanā tika izmantotas līdz šim publicētās latviešu vārdnīcas un enciklopēdijas, kaimiņvalstu līdzīga profila leksikogrāfiskie avoti, kā arī Literatūras, folkloras un mākslas institūta Vēsturiskās leksikoloģijas un leksikogrāfijas grupas valodas materiāli. Vārdnīca ir palīgizdevums visplašākajam lasītāju aprindām. Tajā ir viegli orientēties, jo visumā saglabāti agrāk izdoto svešvārdu vārdnīcu

PS. Pēc balvas vēl līdz šim nav ieradusies iepriekšējā konkursa uzvarētāja INGA GRINBERGA no Juridiskās fakultātes. Gaidām redakcijā!

Lai jums patīkami garie un tumšie ziemas vakari labu grāmatu sabiedrībā!

KONKURSS

1. Uzrakstiet īsu, ieintriģējošu stāstiņu, kura nosaukums - "Jumava"!
2. Nosauciet piecas, jūsu prāt, interesantākās šajā gadā izdotās "Jumavas" grāmatas, motivējiet, kāpēc?
3. Jūsu ieteikumi "Jumavas" grāmatu lasītājam.

Sagatavojusi
ZANĒ STRODE

"Vieda" iesaka

Apgāds "Vieda" atkal ir izdevis daudz jauku un interesantu grāmatu. Starp tām arī N.ZOLOTNICKA "LE-ĢENDAS PAR ZIEDIEM". Tajā var uzzināt, kāda nozīme dažādos laikos tikusi piedēvēta ziediem: ar kādiem rotājās līgavas, kādi ziedi un kāpēc

greznoja karaļi krāšņos tērpus, kādi smaržoja Austrumu augstmaņu mājokļos.

Ziediem svarīga nozīme ir bijusi vienmēr un visās tautās, sākot no vis-senākajiem laikiem, par kādiem stāsta vēsture un vēsturiskie pieminekļi.

Stāsti par ziediem ir senajiem ebrejiem, persiešiem, ēģiptiešiem, grieķiem, romiešiem un arābiem, tādi bijuši arī viduslaikos, bijuši gan pagāniem, gan kristiešiem.

Ziediem liela nozīme bijusi gan karos, gan dzīvē, gan krāšņās bērū pro-

cesijās, tie kalpojuši altāru un upurvieta rotāšanai. Tiem piedēvētas maģiskas un dziednieciskas īpašības, tie bijuši arī mājas pavarda un dzīvnieku sargātāji.

Daudz dažādu leģendu, vēsturisku teiksmu un nostāstu vēstī, cik liela

nozīme ziediem ir bijusi gan atsevišķu personu, gan veselu tautu ikdienā un sabiedriskajā dzīvē.

Grāmatas oriģināls izdots XX gadsimta sākumā, taču autora apkopotās teikas un leģendas nav zaudējušas sa-

RE, KĀ!

Īsteni tautiski ēdieni

Tuvojoties Ziemassvētkiem, kas reizē ir arī nozīmīgi ģimenes svētki, atkal sākam domāt un plānot, ko likt svētku galdā.

Koča jeb kūķis

Grūbas - 300 g; žāvēts speķis - 200 g; sīpoli - 75 g; ūdens - 2 l; sāls - pēc garšas.

Grūbas uzber uz sausas pannas un maisot apgrauzdē pilgti brūnas. Tad katliņā ieliek vienu kārtu grūbu, uzliek smalki sagrieztu un ar sīpoliem apceptu speķi, atkal grūbas un speķi, nobeidzot ar grūbām. Visu

pārlej ar karstu ūdeni vai buljonu, kuram jau sāls ir klāt, un cep bez maisīšanas maizes krāsnī vai cepeškrāsnī, pēc vajadzības lejojot klāt šķidrums. Gatavai kočiai jābūt īrdenai un pilnīgi sausai. To ēd kā tradicionālo Ziemassvētku ēdienu.

Grūdenis

Žāvētas cūkas galvas puse; ūdens - pēc vajadzības; grūbas - 300 g; kartupeļi - 800 g; sīpols - 1 gab.

Žāvētu cūkas galvu pārlej ar aukstu ūdeni, pieliek nomazgātas grūbas un sīpolu, vāra, kamēr gaļa ir

mīksta. Tad zupai pieliek sagrieztus kartupeļus un, ja vajadzīgs, pielej vēl ūdeni, lai tā būtu krietni bieža. Grūdeni ēd galvenokārt ziemas mēnešos, ja vēlas, ar skābu krējumu.

Taukšķēti zīri

Pelēkos lauka zirņus sālsūdenī novāra gandrīz mīkstus, tad uzber uz ietaukotas pannas un maizes krāsnī vai cepeškrāsnī apgrauzdē sausus un brūnus. Taukšķētus zirņus ēd tieši ar roku bez sevišķām piedevām.

Speka rauši

Kviešu milti - 500 g; piens - 1 glā-

ze; sviests - 25 g; raugs - 25 g; kartupeļi - 100 g; sāls - naža gals. Pildījumam: žāvēts speķis - 400-500 g; sīpoli - 50 g; pipari - naža gals; ķimenes - ½ tējkarotes; cukurs - naža gals.

Pienu, sviestu un sāli sasilda līdz 30° C. Tad šajā maisījumā izšķīdina raugu un izsijātus kviešu miltus. Mīcot mīklai pieliek novārtus, sasmalcinātus kartupeļus. Labi samīcītu mīklu siltā vietā uzraudzē, atspiež traukā atpakaļ, vēlreiz uzraudzē, tad sadala apmēram 20-36 vienādās daļās.

Katru mīklas gabaliņu saspiež

plakanu, vidū liek apmēram vienu ēdamkaroti speķa pildījuma, malas saspiež kopā, veidojot mēnessveidīgu rausi, ko liek uz ietaukotas plāts ar šuvi uz leju. Uz plāts tos vēlreiz uzraudzē, pārziež ar pussaputotu olu un cep karstā krāsnī apmēram 10 minūtes. Ēd karstus vai aukstus.

Pildījumam speķi sagriež mazos, četrstūrīgos gabaliņos, pievieno sasmalcinātu sīpolu, piparus, cukuru un ķimenes pēc garšas. Ja vēlas, speķi ar sīpoliem var viegli apcept.

KINO KONKURSS

Brīvbiļete uz "Rīgu"

Iepriekšējā konkursa
pareizās atbildes:

1. "Rīgā" notika Baltijas valstu kop-sadarbības spēlfilmas "Trīs stāsti par..." pirmizrāde.

2. Šajā spēlfilmā ietilpst viena latviešu un divas igauņu īsfilmas: igauņu režisora, scenārista un mākslinieka Ervina Einapu debija aktierkino "Der Mond", Latvijas Kultūras akadēmijas TV režijas kursa diplomanda Askolda Sauliņa filma "Tristans un Izolde" un igauņu režisora Pētera Simma "Aida".

3. Šajā spēlfilmā latviešu īsfilmas scenārists ir prozaikis Jānis Einfelds, kuram šī ir debija kā kinoscenāristam.

4. "Tristans un Izolde" jauno mīļtāju lomās debitē Inese Misāne un Uldis Ulmanis, karali Marku tēlo lietuviešu aktieris Arvīds Dapšis, kurš Latvijā filmēties pirmoreiz.

Atsaucība uz konkursu bija neregulāra, tādēļ brīvbiļetes iegūs pirmie desmit pareizo atbilžu autori.

Visprecīzākās un izsmelošākās atbildes atsūtījuši Gita Liepiņa no Vēstures un filozofijas fakultātes, Gita saņēms arī "UA" redakcijas pārsteigumu-

ma balvu.

Un tā, pārējie laimīgie brīvbiļetes ieguvēji:

Agneška Beginskaite (Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte);

Ingus Sondors (Ekonomikas un vadības fakultāte);

Laura Birkše-Kloka (Filoloģijas fakultāte);

Oļegs Dzenītis (Ķīmijas fakultāte);

Arnis Vilemons (Teoloģijas fakultāte);

Ilona Ozoliņa (Ekonomikas un vadības fakultāte);

Diāna Auziņa (Filoloģijas fakultāte);

Edīte Kuple (Vēstures un filozofijas fakultāte);

Agnese (uzvārds un fakultāte - nav minēti).

Apsveicam!

Nākošā konkursa
jautājumi:

1. Nosauciet filmas "Sasodītā pasaule" divu galveno lomu atveidotājus!

2. Kādā kinofestivālā Rīgā "Saso-

dītā pasaule" tika demonstrēta šogad?

3. Nosauciet filmu k/t "Rīga" repertuārā, kurā galveno lomu spēlēja Džons Travolta!

4. Kādā starptautiskā asociācijā ietilpst k/t "Rīga"?

Atbildes gaidām jau līdz 2000. gada 5. janvārim.

No 24. līdz 31. decembrim ekrānos -

"Ģenerāļa meita"
("General's Daughter")

Pasaule, kurā neviens nejauc un neviens neatbild, kurā armija tur savus noslēpumus neatklātus, ievērojama ģenerāļa meita tiek atrasta brutāli noslepkavota, un neviens nevēlas uzņemties šīs lietas izmeklēšanu.

Kad Pols Brennes (Džons Travolta), armijas kriminālietu izmeklēšanas nodaļas labākais izmeklētājs, ķeras pie kapteines Elizabetes Kempelas (Leslija Stefansone) slepkavības lietas izmeklēšanas, viņš atklāj faktus, kuri, nonākot atklātībā, neapšaubāmi radītu nepieredzētu skandālu.

Brenneram ir tiesības arestēt jeb-

kura ranga militāru personu jebkur pasaulē, pat tad, ja šīs lietas atrisinājums aizvestu līdz Brennera militārajam varonim ģenerālim Kempelam (Džeimss Kromvels). Ģenerālis Kempels armijas aprindās ir slavens ar savu varonību kara laikā un tiek uzskatīts par godavīru, kā arī par galveno pretendentu viceprezidenta vēlēšanās.

Ģenerāļa Kempela meita savukārt bija Makkalluma forta lepnums - brīnišķīga un izcila darbiniece. Kad viņa tiek atrasta mirusi mācību poligonā, tiek norīkota komanda krimināllietas izmeklēšanai: Pols Brenners un kriminālietu izmeklēšanas nodaļas darbiniece Sāra Sanhila (Madeleina Stouva).

Viņi abi ir tikušies jau agrāk, un tagad viņiem jāpivieno savī spēki, lai atrisinātu lietu, kas būtiski ietekmē viņu karjeras turpmāko virzību...

Galvenajās lomās: Džons Travolta (John Travolta), Madeleina Stouva (Madeleine Stowe), Džeimss Kromvels (James Cromwell).

Kadrs no filmas "Ģenerāļa meita"

Režisors: Saimons Vests (Simon West) Seansi pl. 17;19;21

"Sasodītā pasaule"
("Fucking Amal")

Elīna un viņas draugi dzīvo mazā pilsētiņā - Omolā. Nekad nekas īpašs nenotiek, līdz brīdim, kad Elīna ierodas kādā ballītē.

Tas ir stāsts par ilgošanos, prieku un sāpēm, par mīlestību, par divu meiteņu sarežģītajām attiecībām, par pusaudžu pasaules uzveri.

Režisors: Lukas Moodysson.
Seansi: 16.40; 18.30; 20.20

Paldies par atsaucību un uz turpmāku sadarbību, vēlām laimi kinoteātra "Rīga" vadībai un īpaši Gintai Braučai!

TO LABĀK NEZINĀT

To var gaidīt no vitamīniem!

Par to, ka vitamīni ir dzīves nepieciešamība mūsu organismam, visi labi zina jau no bērnības. Šīs fizioloģiski aktīvās vielas piedalās visos svarīgākajos biokīmiskajos procesos mūsu organismā un tāpēc ir pastāvīgi nepieciešamas noteiktos daudzumos. Ilgstošas novirzes no normas uz vienu vai otru pusi noved pie smagām un pat dažreiz neatgriezeniskām sekām. Ir ļoti zināmas tādas klāsiskas slimības, kuru cēlonis ir hipovitaminoze: skorbutis (vit. C deficīts), pelagra (vit. PP deficīts), rahīts (vit. D), beriberi (vit. B₁). Citu vitamīnu trūkums izraisa redzes traucējumus (vit. A), gļotādas bojājumus (vit. B₂, A), ādas izmaiņas (vit. B₆, H), mazasinību (vit. B₆, B₁₂) utt. Mūsu laikā šie simptomi ir sastopami retāk, pateicoties pārtikas vitamīnizēšanai. Sakarā ar vitamīnu lielo lomu, organismam piemīt spēja tos akumulēt un izmantot pēc nepieciešamības. Tā, piemēram, vit. E trūkuma simptomi nav novēroti pat dažu mēnešu laikā kopš to nesāpēšanas no pārtikas. Kaut gan organismā tas netiek sintezēts. Un tomēr dažreiz nepilnvērtīgas pārtikas lietošanas gadījumos var parādīties hipovitaminozes simptomi. Mūsu laikā hipovitaminozes pamatā ir labklājības līmeņa radītās izmaiņas ēšanas tradīcijās. Un tiešām, ātrāk ne vienmēr nozīmē - labāk. Hipovitaminozes simptomi nekad neparādās momentā, vienmēr ir vēstneši, kuri bieži netiek ievēroti, jo pārsvarā nav vizuāli

novērojami un izpaužas kā kopēja organisma novājināšanās, apetītes zudums, galvas sāpes. Tā, piemēram, vitamīna B₁ hipovitaminoze sākas ar kuņģa-zarnu trakta perestaltikas novājināšanos un kuņģa sulas izdalīšanos, ar apetītes zudumu. Tālāk sākas perifērijas nervu sistēmas bojājumi. Hipovitaminoze biežāk parādās alkohola un gardumu mīļotājiem. Vitamīnam B₁ ir liela bioloģiska loma, tas ir ar vismaz četrus fermentus sastāvdaļām un aizņem centrālo vietu ogļhidrātu pārstrādē organismā. Ne mazāk interesanti ir vitamīna B₂ (riboflavīna) hipervitaminozes simptomi: sākot ar matu izkrišanu, apstājas organisma augšana, un (vai arī vienlaicīgi) rodas mutes gļotādas iekaisumu procesi. Parādās ādas infekcijas, ķermeņa un sirds muskuļu mazspēja. Samazinās svārs. Riboflavīns ir svarīga FMN un FAD kofermentu sastāvdaļa. Mazāk pazīstamais vitamīns H (biotīns) nemaz nav svarīgs mūsu organismam. Tas ir viens no nedaudzajiem, kurus var sintezēt mūsu zarnu mikroflora. Līdz ar to veselam cilvēkam deficīts nerodas, bet var parādīties, pārmērīgi lietojot svaigas olas baltumu vai ilgi ārstējoties ar sulfonilamīda preparātiem vai antibiotikām, kuras iznīcina zarnu mikrofloru. Hipovitaminoze sākas ar kopējā veselības stāvokļa pasliktināšanos - nogurumu, miegainību, ēstgribas zudumu, depresiju. Parādās ādas iekaisumu procesi - dermatīti ar taukdziedzeru

funkcijas palielināšanos, muskuļsāpes. Izkrīt mati. Var rasties anēmija. Visas šīs parādības zūd pēc dažām dienām, uzņemot sintētisko biotīna preparātu. Un, protams, ka visi zina par vitamīna C nepieciešamību. Tā trūkuma simptomi - asinsvadu (kapilāru) bojājumi ar asiņošanu, kariesa aktīvo attīstību, zobu izkustēšanos un izkrišanu, kā arī kāju tūskas un sāpes iešanas laikā liecina par asināšanu ar skorbutu. C vitamīnam ir liela nozīme imunitātes sistēmā, reimatisma un apdegumu ārstēšanā. Interesants fakts, ka tādiem dzīvniekiem kā cilvēks, mērķķaķis un jūras cūciņa vitamīns C organismā nesintezējas, līdz ar to ir nepieciešama pastāvīga tā uzņemšana. Svarīga loma organismā ir A vitamīnam (retinolam), tā hipovitaminozes gadījumā rodas ādas un gļotādas bojājumi, augšanas apstāšanās, ķermeņa masas samazināšanās, pasliktinās redze, un parādās acu slimības - kserofthalmija, konjunktivīti, keratomalācija. Mazāk ir zināms par vitamīna pārdozēšanu, kura var rasties galvenokārt no vienveidīga uztura un no pārmērīgas vitamīnu preparātu lietošanas, un tās simptomi nemaz nav patīkamāki. Ārkārtīgi svarīgā vitamīna D pārdozēšana, kas var rasties no "trīciendevas", ārstējot citas slimības (dermatozes) vai lietojot šo vitamīnu pēc sava ieskaid, var izraisīt intoksikācijas simptomus, un viss var beigties ar nāvi. Vitamīna A pārdozēšanu var iegūt, lietojot bal-

tā lāča aknas, vai arī bērniem no zivju eļļas, kur tas ir aktīvā formā un lielās koncentrācijās. Plaši izmantojamā vitamīna B₆ (polivitamīnu, pārtikas vitamīnizācijā) hipervitaminoze izraisa galvenokārt perifērijas nervu sistēmas traucējumus - dzirdes un redzes asuma samazināšanos, peristaltikas novājināšanos, sirdsdarbības traucējumus u.c...

Kārtējais konkurss, kurā jūs varat vinnēt dabīgus vitamīnus un kosmētiku savam organismam. Balvas tiek piedāvātas no "NATFARMA" - SIA, kas nodarbojas tikai ar dabīgiem produktiem. Apmeklējot tās veikalu NAT PLUS, kas atrodas Kronvalda bulvārī 10, jūs varat paši par to pārliecināties un arī iegūt papildinformāciju. Balvas jūs varat izvēlēties paši, nepārsniedzot summu Ls 5. Piedāvāto vitamīnu kategorijas ir šādas:

- Redzei; • Zarnu traktam; • Nervu sistēmai un miegam; • Sirds un asinsvadu sistēmai; • Gremošanas sistēmai; • Organisma attīrīšanai; • Spēkam un enerģijai; • Ādai, matiem, nagiem; • Imūnsistēmai; • Dabīgā kosmētika.

Tātad jautājumi:

1. Kāds ir E vitamīna nosaukums? a) felohinons; b) tokoferols; c) pantotēnols

2. Kurš no vitamīniem tiek ievadīts intramuskulāri mazasinības gadījumos? a) vit. D; b) vit. P; c) vit. B₁₂

3. Kurš no vitamīniem nepieder

pie taukšķēstošiem?

a) vit. D; b) vit. K; c) vit. H

4. No kāda vitamīna trūkuma rodas redzes traucējumi? a) vit. A; b) vit. P; c) vit. C

Un, lai medicīnas fakultātes studentiem nebūtu priekšrocības, speciāli viņiem ir paredzēts piektais jautājums:

5. Pie kāda vitamīna hipovitaminozes rodas "DDD" sindroms (trīs D sindroms), un kas tie ir par saīsinājumiem?

Balvas ir paredzētas pirmajiem trim pareizi atbildējušajiem.

Par pagājušā konkursa uzvarētājiem kļuvi:

Jūlija Petkēviča (Juridiskā fakultāte, 3. kurss) - I. vieta.

Autoru kolektīvs no Filoloģijas fakultātes 3.kursa- Anna Gogele un Jekaterina Beļajeva - II. vieta.

Inta Veide (Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte, 1. kurss) - III. vieta

Apsveicam! Savas balvas jūs varat saņemt Gertrūdes ielā 60, garšvielu veikalā "Avokado". Bet pārējiem paldies par piedalīšanos. Cerēsim, ka šoreiz jūsu atbildes būs ne mazāk ātras un precīzas.

OĻEGS DZENĪTIS,
Ķīmijas fakultāte

PS. Atbildes sūtiet uz adreses baron101@hotmail.com vai nesiet tieši uz redakciju Raiņa 19, 136. telpu.

LIELAIS SPORTS

“US” basketbolistes ASV

Vašingtonā 1999. gada novembrī

“Universitātes Sports” basketbolistes novembrī devās pirmo reizi uz ASV, lai aizvadītu desmit spēļu turneju ar amerikāņu universitāšu komandām. Tā mūsu komandai bija smaga pārbaude, jo Amerikā izrādījās, ka Latvijā iegūtās traumas dēļ sešas spēles nevarēs spēlēt viena no komandas līderēm - Juridiskās fakultātes studente Zanda Redāla.

Pirmā spēle komandai bija Vašingtonā ar Dž. Vašingtona universitātes komandu. Spēli zaudējām ar 50 : 80. Meitenēm tā bija pirmā pārbaude, ko ietekmēja:

- 1) septiņu stundu laika starpība,

- 2) Amerikā sievietes basketbolu spēlē ar vieglākām bumbām;
- 3) spēles noteikumu traktēšana ir atšķirīga no mūsējās.

Tāpat kā pirmajā spēlē, arī visās pārējās amerikāņu basketbolistes aizsardzībā lieto nežēlīgu presingu (cieša segšana pa visu laukumu), kas, protams, iespaido pretinieku.

Uzzinot, kā trenējas Vašingtonas basketbolistes - t. i., trīs stundas katru dienu, pirms un pēc treniņa vēl darbojas ar trenāžieriem, jāatzīst, ka mēs trenējamies absolūtā amatieru

līmenī.

Amerikā basketbola spēle ir izrāde, kas sastāv no karsējmeitenēm, pūtēju orķestriem un, protams, no daudziem skatītājiem, bet pats galvenais ir komanda, kura katrā spēļu vietā pirms spēles iesildās atšķirīgi un cenšas savu skatītāju priekšā spēlē parādīt labāko sniegumu.

Iespaidīgas bija spēļu arēnas, kurās mēs spēlējām.

Spēļu bilance šajā turnejā - divas uzvaras, astoņi zaudējumi (no kuriem divi - pagarinājumā). Jāatzīmē zaudējums Klīvlendā, kad 5,6 sekundes pirms pagarinājuma beigām bijām vadībā ar divu punktu pārsvaru, taču pretinieces realizēja trīs punktu metienu, un mēs zaudējām...

Spēlējot ASV, mūsu spēlētājas guva labu spēļu pieredzi, jo tāda ciņa gan aizsardzībā, gan uzbrukumā pie mums Latvijā nenotiek. Vislielākā spēļu slodze bija Ievai Tārei, Svetlānai Zitānei, Inesei Melnacei, Ievai Ozoliņai.

Savu iespaidu uz spēlētāju sniegumu atstāja arī pārbraucieni, jo mēs pēc spēlēm vai arī nākošajā rītā braucām tālāk uz nākošo spēļu vietu. Garākais šāds pārbrauciens bija divpadsmit stundas, no Ņūportas līdz Pitsburgai.

Mēs spēlējām lielākās un mazākās pilsētās, no kurām vislielāko iespaidu atstāja Vašingtona D. C., Pitsburga, Klīvlenda un Čikāga.

Spēļu organizatori bija nodrošinājuši ekskursiju pa Vašingtonu, kas ir skaista pilsēta ar Balto namu, Kapi-

Pitsburgā

tolijai. Kapitoliņā bija iespēja redzēt Senāta pārstāvju sēdi. Neaizmirstamu iespaidu atstāja Čikāga ar vienu no augstākajām ēkām pasaulē - 452 m augstumā. Šeit arī bijām pie slavenā basketbolista M. Džordana pieminekļa, kas atrodas pie sporta arēnas, kurā viņš spēlēja.

Nosacīti tuvu - 370 km attālumā - bijām no Niagāras ūdenskrituma. Tā apmeklējumu organizatori nebija plānojuši. Tādēļ meitenes noīrēja divas automašīnas un pašas aizbrauca uz Niagāras ūdenskritumu, lai klātienē vērotu tā varenumu. Tas bija iespējams, jo Amerikā benzīns ir di-

vas reizes lētāks nekā Latvijā.

Amerikā pārsteidza ļoti korpulentie cilvēki, kas bija gan gari, gan īsi, gan veci, gan jauni, neatkarīgi no miesas krāsas.

Uz ASV varējām aizbraukt, pateicoties SIA “Latvijas Tālrūnis” atbalstam Aigara Lazdāna personā.

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Sporta centra VSI nodaļas lektore, komandas trenere
INTA PĀNE

“US” vakara atskaņās

Varbūt kāds vēl nezina, ka novembrī notika gadskārtējā s/k “US” balve, kurā tika sumināti 1998./99. ak./g. “Lielās balvas” un “Kausa izcīņas” uzvarētāji. “Kausa izcīņas” sacensības norisinājās 12 sporta veidos. Kopvērtējumā 1. vietu starp fakultātēm un ceļojošo kausu izcīnīja Ekonomikas un vadības fakultāte, 2. vietu un kausu - Fizikas un matemātikas fakultāte, 3. vietu un kausu - Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte.

“Lielās balvas” izcīnā par labāko tika atzīta Ķīmijas fakultāte un apbalvota ar “Lielo balvu”, 2. vietā

palika “Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, bet trešajā - Vēstures un filozofijas fakultāte.

Jāpiebilst, ka katrs Universitātes students, kas nodarbojas ar sportu, caurmērā piedalījās vienā līdz divos tautas sporta pasākumos akadēmiskā gada laikā, bet vadošajās fakultātēs, kurās sacensības notiek - trīs četras reizes gadā. Nākotnē jācer uz vēl lielāku sportot gribētāju skaitu, kā tas bija agrākajos laikos, kad masu pasākumi bija daudz vairāk apmeklēti.

MAREKS LAUVA

Lielais basketbols mazajā zālē

Armands Simons - galvenais sacensību tiesnesis

3. decembrī Aspazijas bulvāra 5 sporta zālē Sporta dienas ietvaros notika basketbola turnīrs, ko organizēja Vēstures un filozofijas fakultātes Sporta kopa. Turnīrā piedalījās pavisam 34 dalībnieki (piecas vīriešu un viena sievietes komanda.) Komandas tika sadalītas divās apakšgrupās. Nēlīdzsvarotā ciņā vienīgā sievietes komanda palika savā grupā trešā. Uz

finālu izvirzījās komandas “Venspils nafta” un “Nulle”. Šī spēle noritēja ļoti spraigi, jo ne viena, ne otra negribēja piekāpties. Galarezultātā tomēr ar 26:24 uzvaru guva “Venspils nafta”. Īpaši jāatzīmē galvenā sacensību tiesneša Armanda Simonsa veikums, kurš izšķīra visus strīdus, kas bija radušies spēļu laikā.

KRISTIĀNS GODIŅŠ, politikas zinātnes 2. kursa students

Sadarbība vainagojusies ar panākumiem!

No kreisās otrās: 1. vietas ieguvējs G. Rūsis ar abiem kausiem un 3. vietas ieguvējs S. Vasiljevs

Polijas pilsētā Gdaņskā ar lieliskiem Latvijas sportistu panākumiem beidzies 3. Eiropas policistu čempionāts galda tenisā, kas risinās reizi četros gados. No 21 izcīnītās medaļas septiņas mājup atveda mūsu zemes pārstāvji - trīs zelta, divas sudraba un divas bronzas.

Tikai par vienu godalgu vairāk tika stiprājiem frančiem - četras zel-

ta, trīs sudraba un viena bronzas. Iepriekšējā čempionātā Malmē Francijas izlase izcīnīja maksimālo medaļu skaitu, kādu var izcīnīt viena valsts izlase - 12. Mūsējiem tad bija tikai trīs.

Kāpēc tieši “Universitātes Avīzē” tiek rakstīts par policijas čempionātu? Visi sportisti, kuri aizstāvēja izlases krāsas, ir saistīti ar LU vārdu.

Sieviešu komandā spēlēja 1981. gada LVU Juridiskās fakultātes absolvente, Liepājas ceļu policijas priekšiece Anita Pusaudze un bijusi s/k “US” biedre Ina Jozepsone. Vīriešu komandā: VSI 1. kursa studenti: Sandijs Vasiljevs, Jevgeņijs Isajevs (kuri mācības apvieno ar darbu Valsts apsardzes dienestā), 1999. gada absolvents Gundars Rūsis - arī strādā VAD un s/k “US” ilggadējs spēlētājs Aigars Beikmanis, kurš strādā Rīgas GPP.

Sogad par republikas čempionu kļuva jaunizveidotā komanda s/k “US” - VAD gan vīriešiem, gan sievietēm. Šī sadarbība ir vainagojusies panākumiem, un ceram, ka arī nākotnē tas turpināsies.

Labākais sniegums vīriešu komandai, kura izšķirošajā finālspēlē ar 4 : 1 pārspēja spēcīgo Francijas izlasi. Pirms četriem gadiem tieši francūži ar 5 : 0 pārspēja mūsējos. Lielisks revanšs. Visas komandas spēles vislabāk aizvadīja G. Rūsis, nezaudējot nevienā ciņā. S. Vasiljevs tikai reizi atzina sevi par uzvarētu, turklāt Sandijs cīnījās ar konkurentu izlašu pirmajiem diviem stiprākajiem vīriem.

Latvijas sieviešu izlase līdz finālam pārliecinoši ar 3 : 0 pārspēja Holandi, Čehiju, Slovēniju un Austriju. Toties finālā ar 0 : 3 zaudējums Fran-

cijai.

Vienspēļu turnīrā, kurā piedalījās 54 dalībnieki, S. Vasiljevs pusfinālā ar 1 : 2 zaudēja belģim G. Šantrenam (kurš komandu sacensībās bija cietis piecus zaudējumus) un ieguva bronzas medaļu. Toties finālā rīdzinieks G. Rūsis lieliskā divu setu mačā pieveica Sandija pārdarītāju un kļuva par uzvarētāju.

Svinīgajā apbalvošanas ceremonijā Gundaram tika pasniegti pat divi kausi, jo vienu dāvāja Polijas iekšlietu ministrs. G. Rūsis bija apjucis, jo domāja, ka tā ir kļūda.

Sieviešu vienspēlē bronzas medaļu izcīnīja mūsējā I. Jozepsone, kura pārspēja komandas biedri A. Pusaudzi.

Tikpat veiksmīgs starts bija pāru ciņās. Vīriešu dubultspēlē par čempioniem kļuva G. Rūsis un S. Vasiljevs, bet sievietes konkurencē sudraba medaļas - I. Jozepsonei un A. Pusaudzei.

Priecē fakts, ka pirmo reizi vecā kontinenta policijas sacensībās startēja Luksemburgas, Beļģijas, Anglijas, Slovēnijas un Rumānijas sportisti. No bijušās PSRS mēs bijām vienīgie, kaut gan iepriekšējā čempionātā startēja arī Igaunijas un Lietuvas policisti. Var redzēt, ka galda teniss policistu vidū ir kļuvis populārāks un arī meistarīgāks.

Atbraucot mājās, jau nedēļas nogalē notika Rīgas čempionāts, kur atkal veiksmīgi spēlēja daudzi “US - VAD” komandas galda tenisisti. Uz uzvaras viņi pašlaik ir G. Rūsis, kurš vienspēlē ar 2 : 0 pārspēja visus savus sāncensus, bet finālā savas komandas biedru J. Zicānu. Tāpat G. Rūsis zelta medaļu saņēma jauktajā dubultspēlē kopā ar komandas “US - VAD” spēlētāju O. Kartuzovu, kura kļuva par absolūto Rīgas čempioni: guva uzvaru vienspēlē un sieviešu dubultspēlē ar savu audzēkni I. Ilķenu, kura republikas komandu čempionātā spēlēja arī “US - VAD” komandā.

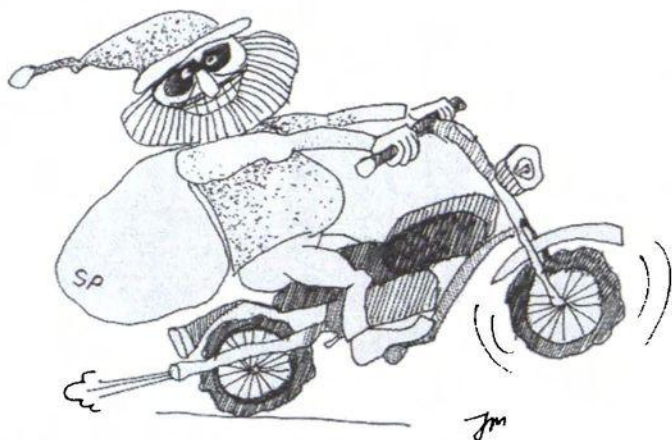
Par triškārtējo sudraba medaļas īpašnieku kļuva J. Zicāns. Vēl bronzas medaļas no s/k “US” saņēma A. Orlova - sieviešu dubultspēlē un J. Isajevs - vīriešu dubultspēlē. Sudrabs vīriešu dubultspēlē - G. Rūsim.

Sacensībās nepiedalījās vairākkārtējais republikas čempions S. Vasiljevs, kurš šajā laikā spēlēja Vācijā šīs valsts komandu čempionātā. Ja viņš startētu, tad LU būtu vēl vairāk medaļu.

GENĀDIJS KARTUZOVS, s/k “US” galda tenisa sekcijas un policistu izlases treneris

studentu padomes lapa

Info dienas

Nu jau ilgāku laiku brīdi jūs, dārgie lasītāji, esat palikuši bez informācijas par to, kas notiek citās fakultātēs un to Studentu pašpārvaldēs. Mēģināšu jums īsumā par to

pastāstīt.

Vēstures un filozofijas fakultātē ir notikusi varas maiņa pēc veiksmīga plāna PN realizēšanas. No sava amata atkāpās Vecais

Punx, un viņa vietā pie pienākumu izpildes stājās Kristīne Ante. Taču VP vēl netaisās mest plinti krūmos un grasās savās rokās sagrābt avi-zi "Brīvības bulvāris 32", lai atbriotos plāna PN realizētājiem, izķengājot viņus avīzē. Viens no pašpārvaldes aktīvistiem ir iestājies korporācijā, par ko ir sašutuši pārējie Studentu pašpārvaldes locekļi. Ir noticis arī pirmā kursa prezentācijas pasākums. Tas notika klubā "Slepenais eksperiments". Šī pasākuma ietvaros draudzīgā Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Studentu pašpārvalde dāvināja VF Studentu pašpārvaldei mākslinieces Ingas Melderē gleznu ar pašas mākslinieces piedalīšanos. Nesēn VF fakultātes studenti piedalījās Starptautiskajā vēstures studentu konferencē, kura norisinājās Tartu.

Svešvalodu fakultātes Studentu pašpārvaldē pašlaik notiek lielas pārmaiņas, tiek krāsotas sie-

nas. Tas ir samērā grandiozs notikums, par to liecina viesstrādnieku piedalīšanās no dažādām fakultātēm. Arī šajā pasākumā iesaistās jau iepriekš minētā māksliniece Inga Meldere.

Fizikas un matemātikas fakultātē tiek rīkoti dažādi pasākumi. Un apsveicami ir tas, ka to dara arī pirmā kursa studenti. Nu ko, citu fakultāšu pirmkursnieki, sekojiet piemēram! Iespējams, pašpārvalde sadarbosies ar SWH Tehnoloģiju. Studentu pašpārvaldei ir daudz dažādu ieceru, bet par tām citreiz.

Ķīmijas fakultātē notika nu jau ikgadējais Elvīsa atceres sarīkojums. Tas bija izdevies un tikai vēlreiz pierādīja, ka Elvīsa ir dzīvs arī studentu sirdīs. Nesēn norisinājās par godu Skerskānam veltītais volejbolmačs. Karalis B. S. Švinskis atkal ir labā fiziskajā formā pēc nesēn pārciestās traumas, tā ka, meitenes, saturieties!

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē ir jūtama liela studentu aktivitāte visās jomās. Atvērsies ir "vecā kafejnīca", kurā student var pasēdēt pie alus kausiņa un pāterzēt par dzīvi. Nesēn notika pasākums ar nosaukumu Mākslas dienas, kur katrs students varēja izpausties gan individuāli, gan kolektīvi. Pasākums bija kupli apmeklēts, un tas nozīmē, ka nākamgad kaut kas līdzīgs tiks atkārtots. Pašpārvalde gatavojas Ziemassvētku sarīkojumam, kurš tradicionāli būs smalks pasākums vakartērpos.

Tas arī šajā reizē viss. Ja par kādu fakultāti nav aprakstīts, tad tas nenozīmē, ka tajā nekas nenotiek, bet gan to, ka trūkst informācijas par šiem notikumiem. Ceru, ka jaunajā gadā studentu aktivitātes līmenis celsies un varēšu jūs informēt par visām fakultātēm. Novēlu jums jauku jaunā gada sagaidīšanu! Lai jums veicas!

Informāciju apkopojis
ĢIRTS ZEMBERGS

Mākslas dienas "Bedrē"

Piektdien Bedrē dejoja kā trakie –
Karnevālu apmeklēja zvēri LABIE!
Dižciltīgais puika Uno runas teica neapnicis,
Jo reiz bij' pie vārda ticis ...
Vārdi pinās juku jukām –
Neizspruka viņš bez sukām.
Un kad bija beidzies Mākslas dienu trācis,
Pilns piebira karnevāla deju placis.
Lācis odu strūrī spieda,
Pele žurku dejā grieza,
Tas nekas, ka pazišanās jauna
It nevienam nebij' kauna.
Kas ar ko bij kāda rada -
Tas vairs nebija no svara.
Daži dziedāja it balsi skaļā,
Kamdēl Rižā Ilze tomēr tika vaļā?
Jauki bija, lai ar šauri,
Zēl, ka prieki ātri bija cauri!

Dzejojusi GUNDEGA ROBISONE

Politikas zinātņu studentu aktivitātes Latvijā un Norvēģijā

Mūsu mazajā valstī pašlaik ir četras augstākās mācību iestādes, kur var apgūt politikas zinātņu un starptautiskās attiecības. Šogad šo augstskolu aktīvākie studenti sanāca kopā, lai nodibinātu Politikas zinātņu studentu asociāciju, kur apvienotos studenti no Latvijas Universitātes, Rīgas Stradiņa universitātes (MA), Latvijas Universitātes Rīgas Humanitārā institūta un Valmieras augstskolas. Tagad norisinās asociācijas reģistrēšanas process, ideju un domu apmaiņa, lai sagatavotu asociācijas prezentāciju plašākai sabiedrībai. Mēs vēlamies, lai šajā asociācijā iesaistītos pēc iespējas vairāk studentu, domubiedru un mūsu atbalstītāju.

Lai gan organizācija ir tikai tapšanas procesā, tiek jau veiktas starptautiskas aktivitātes. Mūsu Politikas zinātņu studentu asociācija ir jau oficiāls biedrs Starptautiskajā politikas zinātņu studentu asociācijā. Šī asociācija ir dibināta pagājušā gada oktobrī Leidenē, Nīderlandē, kur piedalījās arī divas studentes no Latvijas. Šā iemesla dēļ, ka mēs esam bijuši kopā ar šo organizāciju kopš tās dibināšanas, esam tās oficiāli biedri, lai gan mūsu Latvijas Politikas zinātņu stu-

dentu asociācija savu oficiālo darbību ir uzsākusi pavisam nesēn. Šogad Starptautiskās politikas zinātņu studentu asociācijas kongress norisinājās Oslo. Kongresa tēma bija "European security beyond year 2000". Kongress norisinājās četras dienas, un, atšķirībā no citiem šāda veida pasākumiem, šeit visu laiku valdīja darba atmosfēra, un kongresa dalībniekiem netika piešķirts brīvs laiks, lai varētu apskatīt Oslo utt. Īstenībā neviens no kongresa dalībniekiem pat nevēlējās brīvu laiku, jo tā taču ir tik reta iespēja - studentu starpā runāt, diskutēt un strīdēties par Eiropas un pasaules politikā aktuāliem jautājumiem. Mums bija ļoti interesanti dzirdēt Norvēģijas profesoru viedokļus par Latvijai aktuāliem jautājumiem - NATO un ES. Kongressā piedalījās studenti no bijušās Dienvidslāvijas Republikas, kuriem tika dota iespēja stāstīt mums visiem par notikumiem viņu zemē no viņu viedokļa. Visi kopā strādājām 4 darba grupās (NATO paplašināšana un Eiropas jaunās robežas; Balkāni- nākotnes perspektīvas; ES drošības dalībnieks un aizsardzības politika attiecībā ar ASV un NATO; NATO stratēģisko koncep-

ciju salīdzināšana), kā arī piedalījāmies diskusijas panelī par Eiropas un pasaules drošību jaunajā tūkstošgadē. Darba gaitā tika akceptētas izmaiņas statūtos un ievēlēja nākamā organizētājvalsts - Debrecena, Ungārija. Jāatzīmē, ka kopumā tas bija ļoti interesants, bet tomēr mazliet nogurdinošs darbs, jo kongresa dalībniekiem, kā jau topošajiem politiķiem, bija ļoti izteikta vēlme izteikties un diskutēt pat par vissīkākā jautājumu. Kongress noslēdzās ar kopīgām vakariņām, kuru gaitā 3 reizes atskanēja uguns trausmes signāls, un mēs devāmies laukā, lai sagaidītu ugunsdzēsējus, kas ieradās 2 minūšu laikā. Tomēr viss beidzās veiksmīgi, bez upuriem!

Mēs esam atgriezušies atpakaļ ar daudzām idejām, kā veidot mūsu kopīgo asociāciju, lai 2001. gadā Latvija būtu tā valsts, kas organizēs nākamā Starptautiskās politikas zinātņu asociācijas kongresu.

Sekoiet tuvākajai informācijai un pievienojieties mums!

LU SP priekšsēdētāja
ILONA BAUDA

Vai mēs dzīvojam demokrātiskā sistēmā???

Atjaunojoties neatkarībai, tika paziņots: "Tagad mēs dzīvosim demokrātijā!" Vai mēs tiešām dzīvojam demokrātiskā valstī un izmantojam visas tās sniegtās iespējas? Vai cilvēki, kas ilgu laiku periodu ir dzīvojuši stagnācijas un birokrātisma pārņemtā valstī, spēj mainīties? Vai jaunie cilvēki, kas ir demokrātisma ideju pārņēmti; spēj mainīt šo iesīkstējušo sistēmu mūsu valstī? Man šķiet, ka tas norisinās ļoti grūti un ilgā laikā. Jā, mums ir sniegtas iespējas atklāt paust savu viedokli, rīkot demonstrācijas, dalīties savās idejās par sistēmas uzlabošanu, iesniegt savus projektus utt. Vai tam ir atdeve no valdošās sistēmas puses? Vai tā akceptē mūsu idejas, viedokļus, intereses un tiesības?? Vairumā gadījumu nē! Šī gada laikā mēs

esam piedalījušies divās studentu demonstrācijās un uzklauzījuši daudz amatvīru solījumus, bet nekas no mūsu prasībām praktiski nav realizēts. No vadības puses atskan arvien jaunus un jaunus idejas par "studentu un izglītības stāvokļa uzlabošanu", bet īstenībā mēs un augstākā izglītība ir kļuvusi par politisko spēļu upuri vienas partijas rokās. Vai mums vispār vajag paust savas idejas un aizstāvēt savas intereses, ja viss tik un tā tiks izlemts pēc augstāko spēku saprašanos un vēlmēm? Vai valdība tikai izliekas, ka risina dialogu ar mums un piekāpjas mūsu interesēm? "Kurš ir atkāpies? No 2000. gada 1. septembra, tātad no 2001. mācību gada tiks ieviestas maksas studijas" ("Diena", 23.10.99).

Vai mūsu valsts valdība tikai izliekas par mūsu draugu, bet īstenībā to vada savtīgas intereses? Mums apkārt ir arī daudz citu institūciju un dažādu stagnātisku un birokrātisku veidojumu, kuru darbībā ir jāpieda-

lās arī mums. Vai šie veidojumi veicina mūsu aktivitāti, rosina vēlmi kaut ko uzlabot, pārveidot utt? Vai tie vēlas mainīties līdz ar mums? Vai nevarētu būt tā, ka šī sistēma baidās no jebkurām izmaiņām, kas varētu apdraudēt tās "veiksmīgo" darbību un "spožo" nākotni? Brīžiem liekas, ka mēs vēl neesam tā paudze, kas palīdzēs mainīties šai sistēmai, un par to liecina daudzi faktori.

Mums nav katru dienu jāskrien uz ielām ar skaļiem saukļiem, bet mums ir jāskatīties vienotiem, saprotošākiem un iejūtīgākiem savā starpā, lai spētu ar godu un cieņu aizstāvēties, cīnīties par savām interesēm, tiesībām un iespējām šajā sistēmā, kā arī tās varas augstākajos gaitēnos. Nepadoties un vēlreiz nepadoties, lai cik pesimistiski un grūti brīžiem ietu!

ILONA BAUDA

Sveiki, dārgie lasītāji!

Šī ir mana pirmā un pēdējā Studentu padomes lapa šajā gadā - simtā un gadu tūkstoši. Priecē fakts, ka mūsu paaudze ir tieši tā, kurai ir laimējies piedzīvot 2000. gadu. Bet vai tad skaitļi izmainīs mūsu dzīvi? Viss paliks pa vecam. Tāpēc novēlu jums turpināt iesāktu un darīt visu, lai piepildītu savus sapņus. Bet nesteidzieties, jo, kā ir teicis R. Eglājs: "Kas lēni slēpo, tas ilgi dzīvo!"

Studentu padomes lapu veidojis ĢIRTS ZEMBERGS

KNZ klusi lidojošais Ziemassvētku konkurss

Nu sveiki atkal, mīļie! Nepacietīgākie lasītāji jau būs ievērojuši, ka dažādu nekontrolējamo personu uzbrukuma rezultātā KNZ nācās konspirēt un uz laiku pazust no lielāko valsts (kontinenta) avīžu slejām. Tātad varam iepriecināt - vainīgie ir notverti un attiecīgi sodīti, un KNZ saule kādu laiku atkal apspīdēs Jūsu ērkšķaino taciņu. Sildieties droši mūsu staros, to pietiks visiem. Bet, pārejot pie jautājuma, kurš, protams, Jūs, mīlie lasītāji, interesē visvairāk, jāsaka, ka konkurss kļūst aizvien nežēlīgāks un asiņaināks. Biļetes, protams, ir divas, uzvarētājs ir viens, un neoficiāla informācija liecina, ka daži pretendenti (nu jau bijušie) tagad mediālmīļākos medību laukos. Cerams, ka šīs ziņas tikai stiprinās pārējo kandidātu centību, jo viss slikts, kas slikti sākas vai beidzas. Taču neaizmirsīsim iepriekšējā konkursa rezultātus. Lai cik tas apkaunojoši arī nebūtu, tomēr pareizās atbildes bija šādas: 1.c.2.b.3.a. Milzīgajā vēstuļu gūzmā, ko saņēmām, bija tik daudz nepareizo atbilžu autoru, ka bija pat grūti piefiksēt, kurš tad ir pats tupākais. Dažādi minējumi un folkloristiski sacerējumi nēma virsroku pār veselo saprātu. Neskatoties uz to, tomēr daži cilvēki pamatīgās aizlikt kāju priekšā pārējiem pretendentiem un izvirzīties neapšaubāmā vadībā. Pirmo plato soli pretim skaidrajām debesīm tātad ir spēruši šādi drošsirdi: kāds cilvēks no tautas Bērzs, ar B.S. Švinski nesaistīta persona no Jelgavas J.Švinska un L. Milta. Bet jūs jau saprotat, ka tā bija pirmā kārtā. Nenokariet galvu un nezaudējiet drosmi, varbūt bagāžas nodalījumā atradīsiet vieta arī jums. Runājot par neveiksmīnīkiem, topa augšgalā jāmin kāda Blondā neveiksmīniece un, protams, I. Dzene, kurai vēl uz vienu kārtu saglabājusies diskvalifikācija (neskatoties uz to, viņa turpinā mūs apbērt ar kukuļiem un vēstulītēm). Senioru konkurencē pašlaik notiek sīva cīņa starp B.S. Švinski un legendāro KNZ tēlu D. Ustupu (D. Ustupam rekords, - praktiski pareizas visas atbildes un piedevām arī tehniski precīzi rasējumi). No malas gan izskatās, ka Ustupam B.S.Švinski vienkārši paņēma uz masu. Tagad gan laiks šīs kārtas (varbūt izšķirošās) jautājumiem.

1. Kas slēpjas aiz trīs burtu Z.P.S. kombinācijas?
  - a) vai tiešām Andri atkal kāds vēlas nomelnot?
  - b) droši vien kāds no KNZ biedriem, piemēram, Melnis, Švinskis vai Melders (vajadzīgo pasvītrot).
  - c) D.Ustupa trīs mīļākās lietas: zivis, pudele, sex.
  - d) .....
2. Vai Finnair kompānija arī svinēs Ziemassvētkus?
  - a) jā.
3. Vai KNZ rindās ir gaidāms pieaugums?
  - a) protams, aptuvenais biedru skaits svārstās ap skaitli 666,
  - b) diez vai, KNZ ir saslēguši savas rindas sakarā ar neskaitāmu mafiju dažādiem draudiem,
  - c) noteikti, jo tauta baumo, ka kārtējā KNZ blondīne gaida vismaz trīs bērņus,
  - d) kādā sakarā, jo KNZ ir regresējoša un iznīkstoša organizācija.

Tad nu saēdieties drosmes zāles un sēdieties pie vecā, ķirpmju saestā rakstāmgalda. Darbs grūts un atbildīgs, bet tomēr jauks, jo saldajā garozā iekosties varēs tikai uzvarētājs. Neaizmirstiet mūsu adresi; **KNZ_pasts@yahoo.com**. Sevišķi bonuspunkti par KNZ adresētiem mīļvārdiem. Tā lūk, uz drīzu sa-saukšanas, mazie draudzini!

Vienmēr jūs KNZ

Mazās draudzenītes, rižās Ilzes!

Tuvojoties pašai garākajai nak-tij un īsākajai dienai (paskaidrojums blondām Ilzēm-Ziemassvētki),

KNZ draudzīgais kolektīvs ir nolē-mis šajos gaišajos svētkos sirdi būt kopā ar Jums. Tāpēc nekautrējiet-s un saņemiet no mums daudz-miljonīgus apsveikumus. Tas attie-cas uz Blondajām, Melnajām, Rižā-jām utt. Ilzēm. Jo mēs visi taču zi-nām, - katrā kārtīgā meitenē slēp-jas Ilze, un savā dziļākajā būtībā vi-ņas visas taču ir Ilzes. Un tātad, mī-lās Ilzes, sirsnīgi, mīļi, neatkārtō-jami, pavedinoši, uzbudinoši, ...

(draudzpunktu vietā ierakstiet sava mīļākā vārdu) sveicieni Jums Ziemassvētkos! Īpaši savus uzma-nības pierādījumus Jums gribū nodot tādi KNZ vecbiedri kā B.S.Švin-skis, K.S.Melnis, V.S.Gatis Balgal-vis, N.S.Girča un, protams, arī tētū pāris S.S. Ustups un Uģis Melders. Neaizmirstiet mūs un mēs Jūs arī neaizmirsīsim. Esam gatavi sekot Jums jebkurā Jums izdevīgā dien-naktis laikā un vajadzīgajā virzienā.

Vienmēr Jūsu KNZ

Ticējumi

Ja Blondīne gaida bērnu, tad kā-dam būs sūra ziema un vēl sūrāks pavasaris.

Ja Ziemassvētkos kādam galdā ir divpadsmit dažādi šipolu ēdieni, tad tas noteikti ir B.S.Švinskis.

M.Lāča ticējums.

Ja, spēlējot kārtis, jūs sākat vin-nēt, tad partneros noteikti ir M.Lā-cis.

Tavs pirmais lielais laimests!

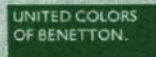
legādāties Unibankas Studenta Banku līdz Ziemassvētkiem un piedalies pirmajā Unibankas Studenta Bankas loterijā. Loterijā piedalās arī visi jau esošie Studenta Bankas īpašnieki.

Izloze - 2000. gada 4. janvārī!

Tu vari laimēt desmitiem balvu:

- Multimediju datoru no TRODEKS, 2 mobilos telefonus no TRODEKS
- 2 ceļojumus 2 personām uz Serenas ūdens atrakciju parku Somijā no TRODEKS
- 3 fotoaparātus no fiera, 2 ieejas kartes 2 personām Jaunajā Rīgas teātrī un dāvanu kartes no

Loterijas rezultāti - laikrakstā Diena 2000. gada 8. janvārī.

Unibanka pateicas saviem sadarbības partneriem, kuri devuši iespēju Studenta Bankas īpašniekiem iepirkties ar atlaidi vairāk nekā 200 tirdzniecības vietās.

Loterija nepedalās Unibankas darbinieki un viņu ģimenes locekļi.

Pieprasiet Studenta Banku visās Unibankas filiālēs un norēķinu grupās. Papildu informācija pa tālruni 7770202 vai http://www.unibanka.lv

LABAS PĀRMAIŅAS

